

T.C.

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANABİLİM DALI

DÖNEM BAŞI HAZIRLIK ÇALIŞMALARININ YÖNETİCİLERCE

GERÇEKLEŞTİRİLME DÜZEYİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HÜSEYİN AZAPLAR

İSTANBUL 2009

T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANABİLİM DALI

DÖNEM BAŞI HAZIRLIK ÇALIŞMALARININ YÖNETİCİLERCE
GERÇEKLEŞTİRİLME DÜZEYİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HÜSEYİN AZAPLAR
264102082-Y

DANIŞMAN
Prof. Dr. Semra ÜNAL

İSTANBUL - 2009

TC.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANABİLİM DALI

Dönem Başı Hazırlık Çalışmalarının Yöneticilerce
Gerçekleştirilme Düzeyi

Hüseyin AZAPLAR

ONAY

Jüri:

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Sema ÜNAL S.Ünal

Üye

Prof. Dr. Sefer ADA S. ADA

Üye

Yrd. Doç. Dr. Ahmet ŞİRİN A. ŞİRİN

Yüksek lisans tezi onay tarihi: 06.12/2009

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜRLER

Yaşantımıza devam ederken karşılaştığımız her olayda eğitimin izlerini görebilmekteyiz. Eğitimin insanlar arasındaki iletişimi, sosyal etkileşimi kolaylaştırdığını fark edebiliyoruz. Eğitime önem veren toplumların daha hızlı gelişim gösterdiğini ve güçlü olduğunu görebiliyoruz. Ülkemizde de eğitime verilen önem her geçen gün daha da artmaktadır. Devletimiz milli gelirin önemli bir kısmını eğitime ayırmıştır. İlköğretimde eğitimin ücretsiz oluşundan dolayı son yıllarda ders kitapları da ücretsiz olarak ilköğretim öğrencilerine verilmektedir.

Eğitimin istenen seviye gelebilmesi için, eğitim ortamının okul yönetimi tarafından çok iyi hazırlanması gerekir. Öğretmen ve öğrencinin her türlü ihtiyaçları düşünülüp, imkânlar dâhilinde bunların yapılması gereklidir. Öğrencilerin kendilerini okulun bir parçası olarak görebilmeleri için kendilerine ait özel köşelerin olması gerekir. İyi hazırlanmış sınıf, öğrencinin hem okula devamını ve uyumunu sağlar hem de başarısını artırır.

Okul yönetimi dönem başında planlı bir şekilde hazırlık yaparsa, okul yönetimi, öğretmenler, öğrenciler ve veliler üzerine düşen görev ve sorumluluklarını bilirler. Bu durumda okulun düzenli bir şekilde işlemesi sağlanır.

Bu araştırmanın yürütülmesinde akademik bilgi, görüş ve deneyimlerinden faydalandığım değerli hocam Sayın Prof. Dr. Semra ÜNAL' a, araştırmaya katılan okulların değerli öğretmenlerine, manevi desteğini esirgemeyen eşim Nilgün AZAPLAR'a, bu çalışma sırasında hiç zaman ayıramadığım oğlum Muhammed Enes'e teşekkür ederim.

Haziran 2009

Hüseyin AZAPLAR

ÖZET

Eğitimin kalitesini artırabilmek için yeterli sayıda personelin olması, sınıf mevcutlarının az olması, okulun fiziki koşullarının iyi düzenlenmiş olması, eğitim ile ilgili tüm planlamaların seminer döneminde hazırlanmış olması gerekir. Ülkemizde seminer dönemi çalışmalarının okul yönetimi ve personel tarafından iyi değerlendirilmesi eğitimin kalitesini yükseltebilir.

Bu araştırmanın amacı; “Dönem başı hazırlık çalışmalarının yöneticilerce gerçekleştirilme düzeyi” konulu bir inceleme yaparak ve tavsiyelerde bulunarak bu alanda yapılacak daha kapsamlı çalışmalara kapı aralamak olacaktır.

Araştırmanın örneklemini, İstanbul İli Avrupa Yakası sınırları içerisinde yer alan iki ilçede ilköğretim okullarında görev yapan 260 öğretmenden oluşturmaktadır.

Bu çalışma altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm “Giriş”, ikinci bölüm “İlgili Kaynaklar” dır. Üçüncü bölümde araştırmanın yöntemi hakkında bilgiler verilmiştir. Dördüncü bölüm elde edilen bulgulardan oluşmaktadır. Beşinci ve altıncı bölümde ise araştırmanın sonuçları, sonuçlara ilişkin tartışmalar ve öneriler bulunmaktadır.

Bu çalışmada bazı önemli sonuçlar elde edilmiş ve bu sonuçlara göre önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Plan, hazırlık çalışmaları, Okul yönetimi

ABSTRACT

The goal behind this research is to guide the ones who are going to make more comprehensive researchers on this subject by making a research on the subject of “What are the qualities of the Social Science and Literature teachers on the motivation of the students attending to Anatolia High Schools”

The samples of this research consist of 260 teachers attending to College Schools in two different districts in the borders of European Part of İstanbul.

This research consist of six parts : First part of the research is “Introduction; Second part is “Related Resources” ; Some information about the method of the research is given in the third part of the research; Fourth part includes the findings on this subject ; The fifth part and the sixth parth includes the results of the research, discussions about the results of the research and some recommendations to the acedemicians.

In this research, important results have been obtained and some recommendations have been given according to the results of the research.

Key Words: Plans, preparation studies, school management

KISALTMALAR

N: Frekans

X: Ortalama

Ss: Standart sapma

Sd: Serbestlik derecesi

P: Anlamlılık

F: Varyans

SPSS: Statistical package for social sciences

TABLÖLAR

Tablo 1 İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin “Cinsiyet” Değişkenine Göre Dağılımı	52
Tablo 2 İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin “Medeni Hal” Değişkenine Göre Dağılımı.....	52
Tablo 3 İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre Dağılımı.....	53
Tablo 4 Araştırmaya Katılan İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin “Mezun Olduğunuz Okul” Değişkenine Göre Dağılımı.....	54
Tablo 5 Araştırmaya Katılan İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin “Meslekteki Ünvanı ” Değişkenine Göre Dağılımı.....	55
Tablo 6 İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin “Branş” değişkenine Göre Dağılımı.....	56
Tablo 7. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Okul yönetimi, eğitim öğretim yılında yapılacak yenilikler için hazırlık yapar” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları.....	57

Tablo 8. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlenmiştir” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları.....58

Tablo 9. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca çalışacak, öğrenci kulüpleri ile ilgili görev dağılımlarını eğitim öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları.....59

Tablo 10. Öğretmenlerin “Medeni Durum” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, eğitim öğretim yılında yapılacak yenilikler için hazırlık yapar” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları.....60

Tablo 11. Öğretmenlerin “Medeni Durum” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, fiziksel engelli öğrenciler için sınıfları uygun hale getirmiştir” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları.....61

Tablo 12. Öğretmenlerin “Medeni Durum” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlenmiştir” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları.....62

Tablo 13. Öğretmenlerin “Medeni Durum” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, okul içerisinde ve sınıflarda ilgi çekici köşelerinin(kütüphane, laboratuvar, yeme-içme) hazır bulunmasını sağlamıştır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları.....63

Tablo 14. Öğretmenlerin “Medeni Durum” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, öğrenci ihtiyacını karşılayacak kısımları(askı, perde, dolap) hazırlamıştır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları.....64

Tablo 15. Öğretmenlerin “Medeni Durum” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, okulda ve sınıflarda öğrencilerin yaptığı çalışmalarını sergileyebilecekleri köşeleri hazırlamıştır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları.....65

Tablo 16. Öğretmenlerin “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, sınıfları düzenlerken görsel, işitsel, ısınma vb özellikleri dikkate almıştır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları.....66

Tablo 17. Meslekteki Kıdem Değişkenine Göre “Okul yönetimi, sınıfları düzenlerken görsel, işitsel, ısınma vb özellikleri dikkate almıştır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları.....67

Tablo 18. Öğretmenlerin “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlenmiştir” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları.....68

Tablo 19. Yaş Değişkenine Göre “Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlenmiştir” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları.....69

Tablo 20. Öğretmenlerin “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, öğrenci ihtiyacını karşılayacak kısımları(askı, perde, dolap) hazırlamıştır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları.....70

Tablo 21. Meslekteki Kıdem Değişkenine Göre “Okul yönetimi, öğrenci ihtiyacını karşılayacak kısımları(askı, perde, dolap) hazırlamıştır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları.....71

Tablo 22. Öğretmenlerin “Ünvan” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca yapılacak, anma ve kutlama programlarındaki görevlerini eğitim-öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları.....72

Tablo 23. Ünvan Değişkenine Göre “Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca yapılacak, anma ve kutlama programlarındaki görevlerini eğitim-öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi	Sonrası	Tamamlayıcı	Hesaplardan	Scheffe	Testi
Sonuçları.....					73

Tablo 24. Öğretmenlerin “Ünvan” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca yapılacak, öğrenci kulüpleri ile ilgili görev dağılımlarını eğitim-öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları.....	74

Tablo 25. Ünvan Değişkenine Göre “Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca yapılacak, öğrenci kulüpleri ile ilgili görev dağılımlarını eğitim-öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi	Sonrası	Tamamlayıcı	Hesaplardan	Scheffe	Testi
Sonuçları.....					75

Tablo 26. Öğretmenlerin “Mezuniyet” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, fiziksel engelli öğrenciler için sınıfları uygun hale getirmiştir” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları.....	76

Tablo 27. Mezuniyet Değişkenine Göre “Okul yönetimi, fiziksel engelli öğrenciler için sınıfları uygun hale getirmiştir” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi	Sonrası	Tamamlayıcı	Hesaplardan	Scheffe	Testi
Sonuçları.....					77

Tablo 28. Öğretmenlerin “Dönem başı hazırlık çalışmalarının Yöneticilerce gerçekleştirme düzeyi” İle İlgili Bağımlı Değişkenlere (İfadelere) Verdikleri Cevapların Frekans, Yüzde, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerlerinin Dağılımı.....	78

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜRLER.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
KISALTMALAR	iv
TABLO LİSTESİ	v
İÇİNDEKİLER	ix
BÖLÜM I. GİRİŞ	1
I.1. GİRİŞ	1
I.2. PROBLEM DURUMU	1
I.3. PROBLEM CÜMLESİ	6
I.4. ALT PROBLEMLER	6
I.5. SAYILTILAR	6
I.6. ARAŞTIRMANIN AMACI	7
I.7. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	7
I.8. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	8
I.9. TERİMLER VE TANIMLAMALAR	8
BÖLÜM II. İLGİLİ KAYNAKLAR	14
II.1. EĞİTİM	14
II.2. OKUL	16
II.3. OKUL YÖNETİMİ	17
II.4. ÖĞRETMEN	19
II.5. YENİ DÖNEME BAŞLANGIÇ ÇALIŞMALARININ ÖNEMİ	22
II.6. OKULDA DÖNEM BAŞI HAZIRLIK ÇALIŞMALARI	26
II.7. Yeni Bir Öğretim Dönemine Başlamadan Önce Yapılacak Hazırlık Çalışmaları	28
II.3.1. Etkinlikleri Planlama Hazırlıkları	29
II.3.2. Fiziksel Ortamla İlgili Hazırlıklar	36
II.3.3. Fiziksel Ortamın Etkileri	39
II.3.4. Fiziksel Ortamın Değişkenleri	40
II.3.5. Fiziksel Ortamın Düzenlenmesi	44
BÖLÜM III. METODOLOJİ	47
III.1. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ	47
III.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	48
III.3. VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ	48
III.4. VERİLERİN ANALİZİ	49
BÖLÜM IV. BULGULAR	51
IV.1. İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRETMENLERİNDEN ELDE EDİLEN VERİLERE AİT ANALİZLER	51
IV.1.1 Öğretmenlerin Bağımsız Değişkenlerine Ait Frekans ve Yüzde Değerleri	51
IV.1.2. Bağımlı Değişkenlerin Öğretmenlerin Bağımsız Değişkenlerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Test Etmek İçin Yapılan Değerlendirmeler	57
IV.1.2.1 Öğretmenlerin “Cinsiyet” Değişkenine İlişkin Bulguları	57
IV.1.2.2 Öğretmenlerin “Medeni Durum” Değişkenine İlişkin Bulguları	60
IV.1.2.3 Öğretmenlerin “Mesleki Kıdem Yılı” Değişkenine İlişkin Bulgular	66
IV.1.2.4 Öğretmenlerin “Unvan” Değişkenine İlişkin Bulgular	72

IV.1.2.5 Öğretmenlerin “Mezuniyet” Değişkenine İlişkin Bulgular	76
IV.1.3. “Dönem başı hazırlık çalışmalarının Yöneticilerce gerçekleştirme düzeyi” İle İlgili Öğretmenlerin Bağımlı Değişkenlere (İfadelere) Verdikleri Cevapların Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapmasına Göre Dağılımı.....	78
BÖLÜM V SONUÇLAR ve TARTISMALAR	81
V.1.İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRETMENLERİNDEN ELDE EDİLEN BULGALARA DAİR TARTIŞMALAR.....	81
V.1.1 İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerine (Bağımsız Değişkenlere) İlişkin Tartışmalar.....	81
V.1.2 Bağımlı Değişkenlerin Öğretmenlerin Bağımsız Değişkenlerine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Test Etmek İçin Yapılan Analizlere İlişkin Tartışmalar.....	83
V.1.2.1 Öğretmenlerin “Cinsiyet” Değişkenine İlişkin Tartışmalar.....	83
V.1.2.2 Öğretmenlerin “Medeni Hal” Değişkenine İlişkin Tartışmalar.....	84
V.1.2.3 Öğretmenlerin “Meslekteki Kıdem” Değişkenine İlişkin Tartışmalar.....	86
V.1.2.4 Öğretmenlerin “Ünvan” Değişkenine İlişkin Tartışmalar.....	87
V.1.2.5 Öğretmenlerin “Mezuniyet” Değişkenine İlişkin Tartışmalar....	88
V.1.3 “Dönem Başı Hazırlık Çalışmalarının Yöneticilerce Gerçekleştirme Düzeyi” İle İlgili Öğretmenlerin Bağımlı Değişkenlere (İfadelere) Verdikleri Cevapların Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapmasına Göre Dağılımı ile İlgili Tartışmalar.....	89
BÖLÜM VI	91
VI.1. İLKÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNDEN ELDE EDİLEN VERİLERE AİT SONUÇLAR.....	91
VI.1.1 İlköğretim Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerine (Bağımsız Değişkenlere) Dair Bulgulara Ait Sonuçlar	91
VI.1.2. Bağımlı Değişkenlerin Öğretmenlerin Bağımsız Değişkenlerine Göre Değişip Değişmediğini Belirlemek İçin Yapılan Analizlere Dair Bulguların Sonuçları.....	92
VI.1.2.1 Öğretmenlerin “Cinsiyet” Değişkenine Dair Sonuçlar ...	92
VI.1.2.2 Öğretmenlerin “Medeni Hal” Değişkenine Dair Sonuçlar	93

VI.1.2.3 Öğretmenlerin “Mesleki Kıdem” Değişkenine Dair	
Sonuçlar.....	94
VI.1.2.4 Öğretmenlerin “Mesleki Unvan” Değişkenine Dair	
Sonuçlar.....	94
VI.1.2.5 Öğretmenlerin “Eğitim Durumu” Değişkenine Dair	
Sonuçlar.....	95
VI.1.3 Öğretmenlerin “Dönem Başı Hazırlık Çalışmalarının	
Yöneticilerce Gerçekleştirme Düzeyi”ne Yönelik Hazırlanmış	
Ankete Yönelik İfadelerin Frekans, Yüzde, Aritmetik Ortalama	
ve Standart Sapma Değerlerine Ait Sonuçlar.....	95
BÖLÜM VII.....	96
ÖNERİLER.....	96
KAYNAKÇA.....	99
EKLER.....	106
EKLER.1.ANKET FORMU.....	106
EKLER.2.ÖZGEÇMİŞ.....	110

BÖLÜM I

GİRİŞ VE AMAÇ

Bu bölümde; araştırmanın problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, sayıtlılar, araştırmanın amacı, sınırlamalar, tanımlamalar yer almaktadır.

I.1. PROBLEM DURUMU

İçinde bulunduğumuz bu çağda, geçen zaman sürecinde inanılması güç gelişmeler ve değişimler yaşanmaktadır. Bir toplumun gelişmesinde, bilimsel ve teknolojik gelişmelere ayak uydurabilmesinde eğitimin önemli bir rol oynadığı gerçektir. Ülkelerin geleceği, eğitim kurumlarının işlevlerini tam olarak yerine getirip getirmemelerine bağlıdır. Eğitim kurumları kendilerini yenileyip sahip oldukları değerleri iyi yetiştirebiliyorsa ülke geleceğe tebessüm edebilir.(Kaya, 2008)

Uygulamaların başarısı, hazırlık döneminde yapılan çalışmaların yeterliliğine bağlıdır. İyi düzenlenmemiş eğitsel etkinlikler iyi öğrenmeye götüremezler(Scanlon and O'Shea,1987:97)Etkili sınıf yönetiminin koşullarından biri de sınıfın fiziksel ve düşünsel yapılarıyla ilgili ön düzenlemelerdir. Sınıf düzeni, okul ikliminin de belirleyici değişkenlerindendir(Nanoş,1991:44).

Okul ortamı içerisinde yeni bir döneme başlangıç, özenle planlanması gereken önemli bir süreçtir(Canel,2004).

Okulun fiziksel düzenlemesi konusunda birinci derecede sorumlu ve yetkili olan kişi okul müdürüdür(Ünal ve Ada, 2003).

Okulun eğitim ortamlarının düzenlenmesi sınıfların fiziksel düzenlemelerinin yapılması okulun tüm yönleri ile eğitim-öğretime hazırlanması ve sınıf içi değişikliklerin öğrencilere öğrenmeyi kolaylaştıracak biçimde düzenlenmesi, okul yönetimi ve öğretmenlerin işbirliği ile gerçekleştirilmelidir.(Canel, 2004).

Bu açıdan fiziksel ortam ile ilgili düzenlemeler sadece öğretmenin değil okulun ortak sorumluluğudur. Üstelik eğitim fiziksel ortamı sadece dersliklerle sınırlanamaz. Çağdaş bir eğitim ve öğretim ortamı içerisinde personel, araç-gereç, özel düzenleme ve yaklaşımlarda yer almalıdır.

Eğitim Ergonomisi, sınıf mimarisi, sınıf içi özel düzenlemeler ve genel iklim, eğitim ortamının belirleyicileri arasında önemli bir yer teşkil eder. Fiziksel ortamın içerdiği her türlü özellik, eğitime destek olabileceği gibi engel de teşkil edebilmektedir(İmer, 2001).

Hazırlık çalışmalarının okul idaresi açısından ele alırsak, yıl boyunca yürütülecek olan idari programlamanın yapılmasıyla beraber, eğitim-öğretim plan ve programların hazırlanması, mevcut programların gözden geçirilmesi, gerekli ekleme ve düzenlemelerin yapılması, bu aşamada önemli görülmektedir. Personel sayısının mevcut hedefe ulaşmak için yeterli olup olmadığını gözden geçirilmesi, gerek görüldüğü takdirde personel teminine gidilmesi, personelin yetiştirilmesi ve hizmet içi eğitimlerinin önceden planlanması, okulun fiziksel ortamı ile ilgili temizlik, araç-gereç temini, bakım ve onarım çalışmaları gibi işlerin planlanarak yürütülmesi, okula yeni başlayan çocuklar için gerekli oryantasyon hazırlıklarının planlanması bu çalışmaların arasında sayılabilir.

Okulda dönem başı hazırlıkları, okul idaresi, öğretmen ve personeli kapsayan bir dizi hazırlığı gerektirmektedir. Her okul, dönem başlamadan en az iki hafta öncesinde tüm kadrosuyla bir araya gelerek, gerekli hazırlıkları başlatmak durumundadır. Okul müdürünün başkanlık ettiği bu çalışmalarda, kendisine verilen konularda araştırma yapmak ve bilgi toplamak üzere çalışmalara katılan öğretmen, yasa ve yönetmeliklerde belirtilen esaslar doğrultusunda hazırlıklar yapar (Ünal ve Ada,2003). Sınıf yönetimi ve disiplinle ilgili kuralların belirlenmesi ve uygulanması, eğitim ve öğretim planlarının hazırlanması, sınıf içerisinde zamanın nasıl kullanılacağı, ders içeriğine uygun olarak kullanılabilecek eğitim teknolojilerinin, drama, tartışma, gezi gibi sınıf içi ve sınıf dışı aktivitelerin ve etkinliklerinin planlanması, sınıfın fiziksel ortamının düzenlenmesi, yapılması gereken çalışmaların arasında sayılabilir.

Okul ortamı içerisinde hazırlık çalışmaları açısından en çok önem taşıyan faktör, kuşkusuz öğretmendir. Öğretmenin etkili bir eğitim ortamı yaratabilmesi için dönem başında iyi bir planlama yürütebilmesi gerekmektedir. Öğrenme ve öğretme etkinliklerinin ayrıntılı bir şekilde planlandığı bir program, her şeyden öğretmenin derse psikolojik olarak kendini hazır hissetmesini kolaylaştırmaktadır. Öğretmen bir dönem içerisinde gerçekleştirmek üzere önceden planladığı yaşantıları, öğrencinin düzeyine uygun bir şekilde aktarabilmek için, bilgi ve becerileriyle, yöntem ve teknikleri bir araya getirir.

Uygun eğitim teknolojilerinin de plan içerisinde yer alması, öğretiminin etkinliğini artıracığı için, planlama esnasında dikkate alınması gereken bir konudur. Dönem başında yapılan etkili bir planlama kadar, gerçekleştirilen bilişsel, devinsel ve fiziksel düzenlemelerde hazırlığın bir parçasıdır. (Ünal ve Ada, 2003)

Sene başında kullanışlı bir şekilde düzenlenmiş, her türlü eksikliği giderilmiş, çeşitli öğrenme etkinlikleri için gerekli ve yeterli mekânları oluşturulmuş, gerektiği zaman grup çalışmalarına uygun hale getirilebilecek şekilde tasarımları yapılmış, okulun sahip olduğu olanaklar dâhilinde, işler halde teknolojik unsurlara sahip bir eğitim mekânı

önceden planlandığı takdirde hem ders verimini artıracak, hem de öğrencinin ve öğretmenin motivasyonlarını kolaylaştıracaktır.

Sınıf içi uygulamaların başarısı, İyi bir eğitim öğretim ortamının düzenlenmesi ile gerçekleşir. Sınıf içerisindeki her türlü malzeme, sıra, masa, dolap, uzaklık, öğrenci gibi fiziksel engeller, öğretmen ve öğrenci arasında psikolojik bir engel de teşkil edebilmektedir.

Sınıf içerisinde sabit bir şekilde kalabilecek ve farklı amaçlarla kullanılabilecek değişik ve yaratıcı köşeler de fiziksel ortama renk katan öğeler arasında sayılabilir(Özyürek,2001). Sene başında bu köşelerle ilgili yapılabilecek küçük düzenlemeler, öğrencilerin heyecan ve ilgisini artıracak, sınıf ortamının formal yapısına bakış açılarını değiştirecektir.

Etkili bir öğrenme öğretme ortamının oluşturulmasında ve istenmeyen öğrenci davranışlarının önlenmesinde sınıfın düzenleniş biçimi önemli bir yere sahiptir. İstenilen davranışlar, ancak bu davranışlara uygun ortamın oluşturulmasıyla kazandırılabilir bu nedenle dönem öncesinde öğretmenlerin sınıflarını, öğrenme-öğretme sürecini uygun hale getirmeleri sınıfın fiziki düzenlenmesini yapmaları sıra ve masaları öğretim amaçlarına uygun biçimde yerleştirmeleri gerekmektedir.(Canel, 2004)

Okulun amaçlarına güdülenmiş, isteyerek coşkulu bir biçimde öğretime devam eden bir öğretmen grubu ile çalışan bir okulun başarısı ile zorunlu olarak ve “dostlar iş başında görsün” mantığı ile çalışılan bir okulun başarısı arasında önemli farkların olması kaçınılmazdır.(Şahin, 1997).

Eğitim-öğretim etkinliklerinin en önemli ögesi öğretmendir. Çünkü öğretmen, program, yöntem, araç ve gereçlerin yanında öğrenme olgusuna canlı kişiliği ile de etkiye bulunur (Sözer, 1991,s. 4; Kaya 1989, s.115).

Öğretmen, en iyi bilgi aktaran değil, davranış ve tutumlarıyla öğrenci başarısına dönük etkinlikleri düzenleyebilen ve öğretimde etkili olan bireydir (Varis,1988,s.117) .

Öğretmenin sıcak, öğrencileri destekleyici, güdüleyici davranışları, sınıfı denetleyebilmesi, dersi istediği gibi yönlendirebilmesi vb. gibi birçok özellikleri öğrenciler için çok önemlidir ve onların öğretmene karşı aldığı tavırların şekillenmesinde önemli rol oynar. Kısaca öğretim hizmetinin niteliğini büyük ölçüde öğretmen davranışları belirlemektedir.(Senemoğlu 1987, s.50).

Gelişmiş ülkelerde yapılan araştırmalar sistemde çok önemli bir yere sahip olan öğretmenlerin başarısını en çok etkileyen etkenin okul yöneticisi olduğunu göstermektedir.(Alıç,1996a). Okul yöneticisinin öğretmen başarısına etkisi okul başarısına da aynen yansımaktadır. Yöneticilerin en önemli görevlerinden biri insan çabasını bir kuruluşun amaçlarına ulaşması için örgütlemektir. Birçok yönetici insan kaynaklarında bulunan değerlendirilmemiş potansiyeli nasıl kullanabileceklerini bilselerdi, kurumların verimliliğini en az iki misline çıkaracaklarından emin olabilirlerdi. Başarılı yöneticilik tek başına olmasa bile büyük ölçüde insan davranışlarını önceden kestirme ve denetleme yeteneklerine dayanır (Yalçınkaya,1995)

Ülkemizde öğretmenlerin gereksinimlerini karşılayıp, işlerini isteyerek ve yüksek performans göstererek yapmalarını sağlamak okul müdürlerini yakından ilgilendirmektedir. Okul müdürü “bizde öğretmenlere ne yapsak ancak bu kadar çalışır” veya sorunu sadece maddi gereksinimlere dayandırıp “bu beni aşıyor benim elimden bir şey gelmiyor” şeklinde bir yaklaşımla kendini sorunun dışında bıraktığı sürece iyi bir sonuç elde edilmesi düşünülemez. Okul müdürü, tüm bu konularda yeterli eğitimi almış ve kendini sürekli yenileyen kişi olarak sistemde yerini alıp; öğretmenleri okulun amaçlarına yüksek düzeyde güdülemek için onların gereksinimlerini karşılama kapasitesine sahip olmak durumundadır.

I.2. PROBLEM CÜMLESİ

İlköğretim okullarında dönem başı hazırlık çalışmalarının yöneticilerce gerçekleştirme düzeyinin, öğretmenlerce fark edilme düzeyi nasıldır?

I.3. ALT PROBLEMLER

1. İlköğretim okullarında dönem başı hazırlık çalışmalarının yöneticilerce gerçekleştirme düzeyinin, öğretmenlerce fark edilme düzeyi öğretmenlerin cinsiyetlerine göre farklılık gösteriyor mu?
2. İlköğretim okullarında dönem başı hazırlık çalışmalarının yöneticilerce gerçekleştirme düzeyinin, öğretmenlerce fark edilme düzeyi öğretmenlerin yaşlarına göre farklılık gösteriyor mu?
3. İlköğretim okullarında dönem başı hazırlık çalışmalarının yöneticilerce gerçekleştirme düzeyinin, öğretmenlerce fark edilme düzeyi öğretmenlerin medeni durumuna göre farklılık gösteriyor mu?
4. İlköğretim okullarında dönem başı hazırlık çalışmalarının yöneticilerce gerçekleştirme düzeyinin, öğretmenlerce fark edilme düzeyi öğretmenlerin kıdemlerine göre farklılık gösteriyor mu?
5. İlköğretim okullarında dönem başı hazırlık çalışmalarının yöneticilerce gerçekleştirme düzeyinin, öğretmenlerce fark edilme düzeyi öğretmenlerin branşına göre farklılık gösteriyor mu?
6. İlköğretim okullarında dönem başı hazırlık çalışmalarının yöneticilerce gerçekleştirme düzeyinin, öğretmenlerce fark edilme düzeyi öğretmenlerin mezun olduğu fakülteye göre farklılık gösteriyor mu?

I.4.SAYILTILAR

1. Araştırmaya katılan denekler anket formlarını kendi istekleri ile cevaplamışlardır.
2. Seçilen örneklem, evreni temsil edecek büyüklüktedir.
3. Uygulanan anket formu, ölçek ve değerlendirme uzmanlarına incelenmiştir.

4. Kullanılan ölçme aracıyla ve izlenen yöntemle araştırmanın amaçlarına ulaşılabilir.
5. Araştırma konusunda uzman görüşleri ve literatür taraması araştırmanın geçerliliği bakımından yeterlidir.

I.5.ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın temel amacı, İlköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin dönem başı hazırlık çalışmalarının verimli olup olmadığını araştırıp ve bundan yola çıkarak yöneticilerin dönem başı çalışmalarının öğretmen ve öğrenci başarısını artırdığını göstermek.

I.6.ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bireyin algılamasında ve öğrenmesinde öğrenmenin gerçekleştiği fiziksel ortamında önemli bir rolü vardır. Öğrenme sırasında gerçekleşen dikkat dağıtıcı herhangi bir etken öğrenmenin ve öğretmenin başarısızlığı ile sonuçlanabilir. Bu istenmeyen bir sonuçtur, bu sonuca ulaşmamak için eğitim öğretimin gerçekleştiği fiziksel çevrenin güdeleyici, rahatlatıcı, bireyin kendini o ortama ait olduğunu hissettirici nitelikte olması tercih edilir. Bu nitelikleri taşıyan öğrenme ortamı öğrencinin ve öğretmenin bu ortama isteyerek gelmesini sağlar. İstekli oluş öğrenmenin ve öğretmenin gerçekleştirilmesinde göz ardı edilemeyecek önemli bir etkidir.

Plan, yapılacak bir işin önceden tasarlanmasıdır. Neyi, ne zaman, niçin ve nasıl yapacağımızı bize gösteren bir taslaktır. İş yapılmadan önce plan hazırlanır, işin üstesinden gelmek için gereklidir. Planlamanın amacı, en uygun zaman diliminde, en etkili ve verimli bir şekilde amaca ulaşmaktır.

Eğitim planlaması, eğitimi öğrencilerin ve toplumun gereksinimlerini karşılamada ve amaçlarını gerçekleştirmede daha etkili ve verimli kılmak amacıyla rasyonel ve düzenli çözümleme tekniğinin eğitim sürecine uygulanmasıdır.

Eğitim kurumlarında, okul yönetiminin eğitim-öğretim yılı için planlamasını tamamlaması ve öğrenme ortamlarının fiziksel eksikliklerini gidermesi, eğitimin kalitesini artırmasını ve çağdaş öğrenme ortamların oluşturulup üst düzeyde öğrenmenin gerçekleşmesini sağlayacaktır.

I.7. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLAR

1. Bu araştırma İstanbul İli Avrupa Yakası Eyüp İlçesindeki ve Fatih İlçesindeki görev yapan öğretmenleri kapsamaktadır.
2. Denekler, 2008-2009 Eğitim ve Öğretim döneminde çalışan Eyüp İlçesindeki ve Fatih İlçesindeki öğretmenler göz önünde bulundurulmuşlardır.
3. Elde edilen veriler anket formundaki sorularla sınırlıdır.

I.8. TERİMLER VE TANIMLAMALAR

Bilim: Evrenin bir bölümünü konu olarak seçen, deneysel yöntemlere ve gerçekliğe dayanarak yasalar çıkarmaya çalışan düzenli bilgi.

Bireysel ve mesleki özellikler: Öğretmenlerin yaş, cinsiyet, medeni hal gibi özellikleri bireysel, mezun oldukları okul, mesleki kıdem, hangi kademedeki çalıştığı ve mesleği nasıl seçtiği gibi özellikler mesleki özelliklere girmektedir.

Bireysel Plan: Sınıf öğretmenleri öğrencilerine ödev, inceleme, kaynak kişilerle görüşme, küme hazırlık ve basit alan araştırmalarına yönelik çalışmalarını planlatır (İlkokul Programı, 1995, s. 55).

Davranış: Dıştan gözlemlenebilecek tepkilerin, tutum

Ders Hazırlığı: Sınıf öğretmenleri, öğrenci seviyelerini ölçü alarak; ders kitaplarına, ilkököl programına, yıllık ve ünite planlarına göre ders hazırlığını yapar (İlkööl Programı, 1995, s. 39-56).

Ders içi Faaliyetler: Sınıf öğretmenleri ilkököl-yazma, tartışma, sanat, küme, sınav, problem çözme, okuma, iş, proje, deney, gözlem, araştırma ve inceleme faaliyetlerini ders içerisinde yürütür (İlkööl Programı, 1995, s. 57-398).

Deney Planı: Sınıf öğretmenleri, Hayat Bilgisi, Fen Bilgisi ve tarzı derslerindeki konularla bağlantılı deneyleri planlar (Planlama Yönergesi Madde 8-9, ilkööl Programı, 1995).

Ders Dağıtım Çizelgesi: Sınıf öğretmenleri, ilkööl ve ilköğretimle ilgili ders dağıtım çizelgelerindeki ders yüklerini uygulamada esas alırlar (M.E.B. TTKK'nin 24.08.1992G235 ilkööller, 29.08.1994G578 ilköğretim okullarına ilişkin kararlar).

Edim: Belirli bir iş durumuyla karşılaştığı zaman kişinin yapabildikleri. Çeşitli güdülerden kaynaklanan ve tanısal bir içeriği olan amaçlı davranış.

Eğitim: Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk,1994).

Eğitim: (Geniş anlamda) İnsanın yeteneklerinin, özellikle ahlak yetilerinin geliştirilmesi için ona yön ve biçim verilmesi; bu yolda yapılan bilinçli ya da bilinçsiz etkilerin tümü. (Dar anlamda) İnsan gelişiminin düzenli, bilinçli olarak yönetilişi ve etkilenişi.

Ergonomi: İnsanı ve çevresini iyi tanımayı ve işi çalışana uygun hale getirmeyi konu edinen bilim dalı.

Etkinlik: Çocukların, kendi amaç ve gereksinmelerine uygun geldiği için isteyerek katıldıkları herhangi bir öğrenme durumu.

Gereksinme: Bireyin sağlığı yolunda duyduğu herhangi bir eksikliktir.

Gezi Planı: Sınıf öğretmenleri, sınıf, ders, okul ve yurt dışı gezi faaliyetlerini planlar ve amirlerine onaylatır (Planlama Yönergesi Madde 5, İlkööl Programı, 1995, s. 55).

Güdüleyici davranışlar: İnsanları bir amaç doğrultusunda isteklendirmek, harekete geçmesini sağlamak için gösterilen çabalardır.

Günlük Plan: Sınıf öğretmenleri, ilkokulda 5, ilköğretim okulunda 6 ders saati üzerinden; ders hazırlıklarını tamamladıktan sonra haftalık ders programında gösterilen dersleri planlar (Planlama Yönergesi Madde 8-11, İlkokul Programı, 1995 s. 48-56).

Gözlem Planı: Sınıf öğretmenleri, ilkokul programında bulunan derslerle ilgili gözlem çalışmalarını planlar (Planlama Yönergesi Madde 5, İlkokul Programı, 1995, s. 43).

Haftalık Ders Programı: Sınıf öğretmenleri, okul müdürünce onaylanan haftalık ders programına uygun olarak derslerini yürütür (Haftalık Ders Programı).

İnceleme ve Araştırma Planı: Sınıf öğretmenleri, ilkokul programında bulunan derslerle ilgili inceleme ve araştırma çalışmalarını planlar (İlkokul Programı, 1995, s. 54).

İş Takvimi: Sınıf öğretmenleri, I. ve II. kanaat dönemleri eylül-haziran arasında 180 işgünü olmak üzere 36 hafta (üzerinden iş takviminin MEB'ni çalışma takvimi ile tatil günlerini esas alarak iş takvimini hazırlar (İlköğretim Kurumları Yönetmeliği Madde 8, M.E.B 1996 Çalışma Takvimi).

Kademe: İlköğretim okullarında ilkokul bölümü ile ortaokul bölümünü ayırmak için kullanılan terimdir.

1.kademe ilkokul,

2.kademe ortaokul, bölümüdür.

Müdür: İdare eden, yöneten, yönetmen, direktör.

Okul müdürü: Okulun yönetim işini gerçekleştiren kişidir(İlköğretim okulu müdürü)

Ortaöğretim: 15-18 yaşları arasındaki öğrencilerin genel, mesleki ve teknik alanlarda eğitimlerini sağlamayı içeren kavram. Ortaöğretimin görevi, öğrencilere, önce kişisel ve toplumsal hayatın gerektirdiği nitelikte, ortak bir genel kültür ve yurttaşlık bilgisi

kazandırmak, sonra da onları ilgi, eğilim ve yeteneklerine göre iş alanlarına, mesleklere veya yükseköğrenime hazırlamaktır (<http://tr.wikipedia.org>).

Öğrenci: Öğrenim görmek amacıyla herhangi bir öğretim kurumunda okuyan kimse. Bir öğretmenin gözetimi ve yol göstericiliği altında belli bir konu üzerinde çalışan kimse.

Öğretim: Öğretim, bir öğretmeler, öğrenmeye dönük faaliyetler manzumesidir. Öğretme ve öğrenmeyi birlikte kapsar. Öğrenmenin gerçekleşmesi ve bireyde istenen davranışların gelişmesi için uygulanan süreçlerin tümüdür.

Öğretim: Belli bir amaca göre gereken şeyleri öğretme işi. Bir eğitim kurumunda bir küme öğrenciye belli dal ya da konularda bilgi verme. Öğrenmeyi kolaylaştıracak etkinlikleri düzenleme, gereçleri sağlama ve kılavuzluk etme eylemi.

Öğretim Ortamının Hazırlanması: Sınıf öğretmenleri sınıfta, okulda ve okul dışındaki öğretim ortamlarını fiziki, sosyal, psikolojik ve teknolojik olarak hazırlar ve öğrenme yaşantısına uygun hale getirir (Temizlik Rehberi Madde 5, İlköğretim Yönetmeliği Madde 82).

Öğrencilerin Derse Hazırlanması: Sınıf öğretmenleri, öğrencilerin ertesi günkü derslere ön hazırlıklı olarak gelmelerini, ilk dersin başlangıcında günlük ders hazırlıklarını ve derse başlarken öğrencileri derse hazırlama veya öğrencilere iş bölümü yaptırır (İlkokul, Programı, 1995, s, 49).

Öğretmen: Okulda öğretme işini gerçekleştiren kişidir (İlköğretim okul öğretmeni)

Öğretmen: Bilgi, görgü ve yaşantısı ile belli dal ve alanlarda başkalarının eğitimine ve gelişmesine yardım eden öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği öğrenimi bitirerek yada yeterlilikleri kazanarak öğretmenlik yapma yetkisi elde etmiş kişilerdir (Alaylıoğlu, 1976).

Öğretmen: Resmî ya da özel bir eğitim kurumunda çocukların, gençlerin ya da yetişkinlerin istenilen öğrenme yaşantıları kazanmalarına kılavuzluk etmek ve yön vermekle görevlendirilmiş kimse. Bilgi, görgü ve yaşantısı ile belli dal ve alanlarda başkalarının yetişme ve gelişmesine yardım eden kimse. Öğretmenlik mesleğinin

gerektirdiği öğrenimi bitirerek ya da yeterlikleri kazanarak öğretmenlik yapma yetkisini elde etmiş olan kimse.

Özendirme: bireyi harekete geçirmek için bir ödöl vaat etmek.

Program: Belli bir çalışmanın amacını, bölümlerini, yöntemini ve süresini gösteren plan.

Sınıfın Derse Hazırlanması: Sınıf öğretmenleri, öğrencilerin o günkü psiko-sosyal-moral durumlarını gözönüne alarak hepsinin derse katılmasını sağlar (İlkokul Programı, 1995 s. 49-53).

Teknoloji: Bir endüstri dalıyla ilgili yapım yöntemlerinin, yollarının ve araçlarının incelenmesinden oluşan bilgi dalı.

Teknoloji: Teknoloji, sadece bilgisayarlar gibi elektronik cihazlar ve bunların çeşitli uygulamaları değildir. Teknoloji hem diğer disiplinlerden (örneğin fen, matematik, kültür) elde edilen kavram ve becerileri kullanan bir bilgi türüdür hem de materyalleri, enerjiyi ve araçları kullanarak, belirlenen bir ihtiyacı gidermek veya belirli bir problemi çözmek için bu bilginin kullanılmasıdır.

Yönetici: Ortaöğretim okullarında görev yapmakta olan okul müdürleri ve müdür yardımcıları.

Ünite Planı: Sınıf öğretmenleri, programda yer alan dersleri mihver derslerin ünitelerini esas alarak yıllık plana göre ünite planı hazırlar (Planlama Yönergesi Madde 8 ve 9, İlkokul Programı, 1995, s. 48).

Yıllık Çalışma Programı: Sınıf öğretmenleri, öğretim yılı içinde yapacağı okul ve okuldışı hizmetlere ilişkin yapacağı çalışmaları yıllık çalışırna programı şeklinde planlar (Eğitici Çalışmalar Yönetmeliği Madde 30).

Yıllık Plan: Sınıf öğretmenleri, bir öğretim yılında sürdüreceği dersleri programı ve üniteleri esas alarak planlar (Planlama Yönergesi Madde 6, 7, ilkokul Programı, 1995, s. 46-47).

Zaman Çizelgesi: Sınıf öğretmenleri, okul müdürünce hazırlanan zaman çizelgesine uygun olarak ilköğretim hizmetlerini programlar, planlar ve uygular (ilköğretim Kurumları Yönetmeliği Madde 7).

BÖLÜM II

II.1.EĞİTİM

Eğitim; geliştirmek, büyütmek, yetiştirmek ve beslemektir.

John Dewey'e göre eğitim; hayata hazırlık değil, hayatın kendisidir. Eğitimin amacı; çocuğa ne düşüneceğini değil, düşünmeyi öğretmektir.

Eflatun'a göre eğitim; beden ve ruha yetenekli olduğu bilgileri vermektedir.

Romalı Hatip Çiçeron ise eğitimi, çocuğu insan haline getirme sanatı olarak tanımlamaktadır.

İngiliz Eğitimci James Mill ise eğitimi; kişiyi önce kendisisonra başkası için mutluluk aracı haline getirmektir diye tanımlamaktadır.

Görüldüğü üzere her eğitimci, eğitimi ayrı ayrı biçimlerde tanımlamakla beraber, biz bu tanımların ortak özelliklerinden hareketle diyoruz ki;

Eğitim; ferdin davranışlarında, yaşantıları aracılığı ile istendik ve kasıtlı davranışdeğişikliği meydana getirme sürecidir(Asan, 2001, 35).

Eğitim: Yeni kuşakların, toplum yaşayışında yerlerini almak için hazırlanırken, gerekli bilgi, beceri ve anlayışlar elde etmelerine ve kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme etkililiği ve belli bir konuda bir bilgi ya da bilim dalında yetiştirme geliştirme etkinliğidir (Oğuzkan, 1974: 61).

Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı ve istendik, değişiklik meydana getirme sürecidir(Sünbül, Üre ve Kesici, 2003:419)

Eğitim genel anlamda bireyde davranış değiştirme sürecidir. Diğer bir deyişle eğitim sürecinden geçen bir kişinin davranışlarında bir değişme olması beklenmektedir. Varış(1981), eğitim yoluyla kişinin amaçları, bilgileri, davranışları, tavırları ve ahlak ölçülerinin değiştiğini ifade etmektedir. Eğitim sürecine giren kişilerde bu değişimin istenilen yönde olması beklenir. Bu anlamda Ertürk(1972), eğitimi, bireyin kendi davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci olarak ifade eder. Bu tanımlardan yola çıkarak eğitim, bireyde kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürleme yoluyla istenilen davranış değişikliğini meydana getirme sürecidir. (Demirel, 2002:6)

Eğitim sözcüğünün farklı tanımlarının ortak yanı, onun, davranış değiştirme, davranış oluşturma amaçlı etkinlikler bütünü olmasıdır. Öğretim, öğrenme, davranışın sağlanması amacıyla yapılan ön çabalardır, insanların öğrenim düzeylerinin göstergesi diplomaları, eğitim düzeylerinin ise davranışlarıdır. Terli iken soğuk su içmemek, yemekten sonra dişleri fırçalamak, ulaşım akımını engellemek için yolun sağından yürümek gerektiğini bilen ama bu davranışları uygun şartlarda yapmayan insan, öğrenmiş ama eğitilmemiştir. Öğrenimin yalnızca cahilliği giderdiğini belirten halk deyişimiz de bu yargının farklı bir anlatımıdır.

İnsanlar yaşamlarını sürdürebilmesi için; sağlıklı olarak büyümesi, gelişmesi, fizyolojik, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını dengeli bir biçimde karşılaması gerekir. Bunun gereği olarak çevresiyle mutlaka bir iletişim içinde olmalıdır. Bu iletişim bilgi ve tecrübe akışını gerektirecektir. Bireyler, edindikleri bilgileri çevresiyle paylaşma yoluna gidecek ve bunun doğal sonucu olarak "eğitim" süreci ortaya çıkacaktır. (Aydoğdu, 2008, s. 20)

Bilgi çağında bütün ülkelerin üzerinde önemle durdukları ve giderek daha fazla kaynak ayırdıkları sektör eğitimidir. Eğitim, bir toplumun gelişmesinde en büyük etkiyi gösterir. Diğer bir deyişle, toplumlara şekil vermenin yolu eğitim ve öğretimle başlar. Gelişimin temelinde de iyi eğitim görmüş, kaliteli insanlar ve onlara bu eğitimi veren kaliteli öğretmenler bulunmaktadır (Balkı, 2003, akt. Çam, 2007, s. 10).

Bir toplumda her bireyin, yaşamını sürdürmek, toplumsa üyelik görevlerini yerine getirmek, toplumda kendine bir konum sağlamak için gereken davranışları öğrenmesi gerekir. Bireyin bu davranışları kendi kendine ya da aile içinde öğrenmesi çoğunlukla olanaksızdır. Birey bu davranışları öğrenmek için, toplumda üyeleri arasında bir eğitsel ilişkiler dokusu oluşur; eğitim kurumsallaşmaya başlar (Başaran, 1994,s. 11).

II.2.OKUL

Okul, işleyişi boyunca, küçük ya da büyük birtakım sorunlarla karşı karşıya kalır. Bu sorunlar çözülmeden, okulun amaçlarını istenilen ve planlanan düzeyde gerçekleştirmesi beklenemez. Okul açısından sorun, okulun amaçlarını gerçekleştirmesini durduran, yavaşlatan ya da saptıran engeldir. Yönetimin bu engelleri ortadan kaldırmak amacıyla uğraşmaya başlaması ile sorun çözme sürecine girilir. Örgütün sorunlarla karşılaşması süreklilik göstermektedir. Dolayısıyla, yönetim süreci aynı zamanda sorun çözme sürecidir. İnsanlar için olduğu gibi örgütler için de yaşadıkları sürece birtakım sorunlarla karşılaşmaları doğaldır. Okulda karşılaşılabilecek sorunlar farklı olup, bunlar genellikle; okulun çevresinden, okulun kuruluş bozukluklarından ya da eğitim iş görenlerinden kaynaklanırlar. Bu sorunların en önemlileri ise iş görenler arasındaki çatışmalardır. Okul yöneticisi bu sorunları çözebilmek için yönetim süreçlerinden etkili bir şekilde yararlanabilmelidir (Başaran, 1996).

Okul, eğitim hizmetlerinin üretildiği ve sunulduğu bir yerdir. Bir başka tanımla okul, belirli bir insan grubuna, belirli bir sürede ve belirli bir ortamda, planlı ve programlı eğitim-öğretim hizmeti sunan bir örgüttür.(Şişman, 1999: 148). "Toplumun eğitim kavramı ve eğitim hizmeti ile özdeşleştirdiği kurum okuldur. Okul bu işlevini öğretim yoluyla gerçekleştiren bir kurumdur" (Toklucu, 2000:313).

Öğretimin yapıldığı çevre, araç ve gereçler eğitim ortamını oluşturmaktadır(Asan, 2001, 35).

Okul, bütün değerlere açık ve geliştirici bir takım amaçları gerçekleştirmek üzere meydana getirilmiş sosyal bir örgüttür (Ülke, 2006: 228).

Okul toplumdaki bireylerin eğitilmesi işlerini üstlenen kurumların ortak adıdır. Okullar formal eğitim veren kurumlardır. Okul yönetimi, bir bakıma eğitim yönetiminin sınırlı bir alanda uygulanmasıdır (Çalık, 2006: 5).

Her okul, içinde bulunduğu topluma göre öğrenci yetiştirir (Kaya, 2006: 125).

II.3. OKUL YÖNETİMİ

Yönetim, belli bir amaç etrafında toplanan bireylerin hedefledikleri yere ulaşmak için organize şekilde bir dizi grup faaliyetinin gerçekleştiği süreçtir. Denetim, değerlendirme işlevi ise yönetim sürecinin bir parçasıdır (Taymaz, 1997, s. 13).

Yönetim, mevcut girdileri kullanarak (zaman, insan, mekan, vb.) belirlenen amaçları en ekonomik ve en etkili şekilde gerçekleştirmeye yönelik faaliyetlerin tümüdür. Yönetimde olduğu gibi eğitimde de en önemli öge insandır. Bu nedenle, eğitim yönetimi diğer sistemlerden farklı bir takım özelliklere sahiptir. (Battal, Sahan)

Kamu Yöneticisi, kamu hizmetlerinin etkin bir şekilde, devamlı olarak ve muntazam biçimde gördürülmesinden sorumlu olan kişidir. Kamu yöneticisi denilince şu beş özellik bilinmelidir (Özdevecioğlu, 2002: 119):

1. Kamu yöneticisi gücünü yasalardan, yönetmeliklerden veya atama organından alır.
2. Kamu yöneticisinin temel görevi kamu hizmetinin görülmesidir ve kamunun çıkarı her şeyden önce gelmelidir.
3. Kamu yöneticisi planlanmış faaliyetlerin etkin bir şekilde yürütülmesini ve kontrolünü sağlayan kişidir.

4. Kamu yöneticisinin mülkiyet hakları bulunmadığından yani kar ya da zararı her durumda devlet elde edeceğinden risk alma eğilimi oldukça düşüktür, bu nedenle kırtasiyecilik ya da şekilcilik tarzı bir yönetim anlayışı kamuya hakim olmaktadır.

5. Kamu yöneticisi açısından başarı ya da başarısızlık kamuya aittir.

Yönetici, bir örgütün amaçlarını gerçekleştirmek için var olan örgüt yapısını ve prosedürü kullanan kişidir(Aydın 1994:272).

Yönetici birçok usulden ustaca yararlanarak emrinde çalışan personelden verim elde etmelidir. Yöneticinin görevi, yalnız emrindekileri ve kendisine fikren bağlı olanları yönetmek değildir (Aydoğan,1969:2).

Yönetici davranışı; birey ve grupları eyleme geçirip, önceden saptanmış hedeflere yöneltebilmek davranışıdır. (Bursalıoğlu 1987:268).

Yöneticilerin örgütlerinde daha etkin ve verimli olabilmeleri için liderlik vasıflarına da sahip olması gerektiği düşünülmektedir. Özellikle de kamu kurumlarında lider yöneticilere duyulan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır. Günümüzde yöneticilerin aynı zamanda liderlik yeteneklerine ve vasıflarına sahip olmaları ve resmi görevleri dışında liderlik yapmaları gerekmektedir (Koçel, 1998:397).

Eğitim yönetimi, eğitim kurumlarını belirlenen amaçlara ulaştırmak üzere insan ve madde kaynaklarını sağlayarak ve en etkili biçimde kullanarak, belirlenen politikalar kapsamında alınan kararları uygulamaktır(Taymaz, 1995: 15).

Okul yönetimi, eğitim yönetiminin sınırlı bir alana uygulanmasıdır. Bu alanın sınırlarını eğitim sisteminin amaçları ve yapısı belirler. Okul yönetiminin görevi okuldaki tüm insan ve madde kaynaklarını en verimli biçimde kullanarak, okulu amaçlarına uygun olarak yaşatmaktır. Okul müdürünün bu görevi başarı ile yerine getirebilmesi, okulu bir roller sistemi olarak görmesine, davranışlarını her zaman ilişkili olduğu öğretmenler ve diğer personelin rol ve beklentilerini de göz önünde tutarak ayarlanmasına bağlıdır(Bursalıoğlu, 1982: 6)

Eğitim yönetimini öteki yönetimlerden ayıran özellikler eğitimin özelliklerinden doğmaktadır. Eğitimin olduğu gibi eğitim yönetiminin de en önemli konusu insandır. Eğitim yönetimi, insan ve insanların oluşturduğu toplumu her yönden geliştirip zenginleştirmeyi amaçlar(Kaya,1993,s. 45).

Eğitim yönetimi ve okul yöneticiliği ayrı birer meslek alanıdır. Bugüne kadar söylene gelen “yöneticiliğin okulu olmaz” düşüncesi gün geçtikçe değişmektedir. Eğitim yönetimi kapsamındaki örgütlerin yapı ve işleyişleri okullara göre daha yoğun bürokratik özellikler gösterir. Okul yöneticilerinin hiyerarşik konumları, statüleri, rolleri, yeterlikleri diğer eğitim yöneticilerinden farklıdır (Açıkalın, 1998).

Okulu, okul müdürü yönetir. Okul müdürü, okulu yasa ve yönetmeliklerin kendisine verdiği yetkiye bağlı olarak okulun her türlü girdilerinin sağlanmasından ve bu girdileri okul amaçlarını gerçekleştirme yönünde kullanılmasından sorumlu olan kişidir. Bu bağlamda okul müdürü, okulun insan kaynağı ve diğer kaynaklarının sağlanması, yerinde ve zamanında kullanılması, eğitim ve öğretimle ilgili etkinliklerin planlanması, uygulanması, denetlenmesi, değerlendirilmesi, okulda işbirliği, iletişim ve eşgüdümün sağlanması ve Sosyal Bilimler Dergisi 23 ortaya çıkan sorunların çözümü kapsamında yer alan görevleri yerine getirmek durumundadır. (Şişman, 1999: 149).

Okul müdürü, okulu yönetirken sahip olduğu yasal gücün yanında sosyal, teknik, kültürel ve karizmatik güçlere de sahip olması gerekir. Çünkü okul yöneticisinin okulu sadece yasaların kendine verdiği yetkiye dayalı olarak yönetmesi olanaksızdır. Bunun yanında, okul yöneticisi insan ilişkileri konusunda bir takım yeterliklere, yönetimle ilgili uzmanlık gerektiren teknik bilgilere sahip olmalı, bazı kültürel ve sembolik öğeleri kullanarak karizmasıyla insanları etkileyebilmelidir (Şişman, 1999: 149).

II.4.ÖĞRETMEN

Öğretmenlik, devletin, eğitim-öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerin üzerine alan özel bir uzmanlık mesleğidir. Öğretmenler bu görevlerini Türk Mili Eğitim Sisteminin amaçlarına, temel ilkelerine uygun olarak yerine getirmekle yükümlüdürler (Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 43).

Öğretmenler, bilgi taşıyıcı ve aktarıcı değil, bilgi kaynaklarına giden yolların gösterici, kolaylaştırıcı birer eğitim lideri olmalıdır. Okullarımızın bir örnek ve sınırlanmış yapılan buna uygun olarak değiştirilmeli, yalnızca yaptığını doğru yapan değil, doğru olanı yapan insanlar yetiştirilmelidir (Schlechty, 1991: 41, 42).

Eğitim, yalnızca okullarda gerçekleştirilen bir etkinlik değildir, ama okul, eğitim amacıyla kurulmuş özel bir çevredir (Bursalıoğlu, 1987: 58). Okulun varlığı, bu özel çevrenin oluşturulup denetlenmesi amacından kaynaklanmıştır (Lemlech, 1988: 165).

Okuldaki tüm etkinliklerin başarıya ulaşmasında anahtar kişidir (Güçlü 1997:50).

Sistemin en önemli parçalarından biri olan öğretmenlerin rolü; öğrencileri soru sormaya, kendi fikirlerini formüle etmeye ve sonuçlar çıkarmaya teşvik edici olan, bilgiyi dağıtıp aktarmaktan çok birer rehber ve öğrencilerle birlikte keşfedici, araştırmacı pozisyonundadır (Bağcı, 2003: 1).

Bunun yanında, öğretmenler öğrencilerini önceden belirlenmiş eğitim programlarının sıkıcılığından arındırır, büyük düşünceler üzerinde odaklaşmayı sağlar; fikirleri yeniden formüle etmelerini, ilişkiler kurmaları ve belirli sonuçlara ulaşmaları için öğrenci ilgilerini merkeze alır; dünyanın karmaşık bir yer olduğundan gerçeğin bir yorum sorunu olduğunu öğrencileriyle paylaşır; öğrenmenin ve öğrenmeyi değerlendirme sürecinin güç ve karmaşık bir çaba olduğunu belirler (Demirel, 2005: 235). Öğretmen otorite değil sınıf içinde gözlemcidir. Sınıf yönetimi emir verme ya da zor kullanma ile yapılmaz. Denetim dolaylı duygusal ve zihinseldir (Şaşan, 2002: 49-52).

Sistemin en önemli parçalarından biri olan öğretmenlerin rolü; öğrencileri soru sormaya, kendi fikirlerini formüle etmeye ve sonuçlar çıkarmaya teşvik edici olan, bilgiyi dağıtıp aktarmaktan çok birer rehber ve öğrencilerle birlikte keşfedici, araştırmacı pozisyonundadır (Bağcı, 2003: 1).

Sınıftaki öğretmenin davranışları için çeşitli davranış listeleri yapılabilir. Örnek olma, esneklik, kararlılık, kendini işine adanma, ödül verme, benimseme, saygılı olma, tutarlı olup hakça davranma, ilgilenme, dilini iyi kullanma (Lemlech, 1988: 6-18).

Sorun, bu ve benzeri özelliklerin nasıl sergileneceği, öğrencileri nasıl etkileyeceğidir. Öğretmenin görünüşü ve davranışı, öğrenci üzerinde çok etkili olur. Öğrenciler, onu konuşmasından yürüyüşüne giyinişine, örnek alıp aynısını yapmaya çalışma eğiliminde olurlar. Bu durum, öğretmenin her konuda, eğitimin amaçlarına uygun davranmasını gerektirir.(Başar, Hüseyin.116)

Yerine göre öğretmen, arkadaş, ana-baba, meslektaş, lider rolleri oynayabilmeli, bunlar öğrencilerin gereksinimlerine uygun olarak seçmelidir, farklı özelliklerine göre değil. Bir araştırma, öğretmenlerin çeşitli roller oynarken, öğrenciler arasında cinsiyet, sosyal ve ekonomik durum açılarından ayırım yaptığını göstermiştir(Jungwarth, 1991: 263).

Hoşgörü, olumlu davranışa götürücü olarak kullanılabilir, ama öğretmen hoşgörü ile görmezden gelmenin aynı anlama gelmediğini bilmelidir. Hoşgörü,eylemin farkında olduğunu da belli etmeyi gerektirir. Her eylem hoşgörülmez. Hoşgörü, o eyleme karşı belirlenen kuralın gözardı edileceği anlamına da gelmez, bazen yanlış da yapılabileceğinin, bunun anlayışla karşılanması gerektiğinin inancını anlatır. Fazla bozucu olmayan, istenmeden yapılan davranışlar, yinelenmemesi koşuluyla hoşgörülebilir. Bir anlamda hukuktaki "cezaların ertelenmesi'ne benzeyen hoşgörü, olumsuz davranışı enleyebildiği, caydırıcı olabildiği ölçüde amaçlara hizmet ediyor demektir. Öğrencinin başarısız bir sözlü anlatımı bile hoşgörülerek olumlu yanı görülmeye çalışılırsa, yeni anlatım girişimleri desteklenmiş olur, aksi halde öğrenci tekrar aynı riske biraz zor girer(Paul, 1991: 46).

II.5. YENİ DÖNEME BAŞLANGIÇ ÇALIŞMALARININ ÖNEMİ

Eğitim sisteminde öğrenme-öğretme ortamları okulda oluşturulmakta ve fonksiyonel olarak sınıflarda konuşulmaktadır. Ancak belirtilen amaçların gerçekleştirilmesinde sınıf ortamındaki yerleşim düzeninin önemli rolü bulunmaktadır.

Yerleşim düzeni, sınıfın toplumsal ilişkiler dokusu üzerinde etkili olan önemli etkenlerdendir. Bu nedenle yerleşim düzeninin niteliği, sınıftaki etkinliklerin niteliğini de yansıtır. Sınıf özel bir mekandır. Bu özel ortamın hedeflere ulaşmayı kolaylaştıracak şekilde düzenlenmesi öğretmenin gerçekleştirebileceği bazı değişikliklere bağlıdır. Her şeyden önce sınıfı ilgi çekici ve etkinliklerle dolu bir ortam haline getirmek öğretmenin yapacağı değişikliklere bağlıdır. Öğrencilerin ve konuların özelliklerine göre öğretmen sınıfta değişiklikler yaparak sınıfı ilgi çekici hale sokabilir. İkinci değişken, sınıfın öğrencileri ortama katmasıdır. Öğrenciler, öğretmenlerini, arkadaşlarını sevmeli, öğrendiklerinin yararına inanmalı sınıfını benimsemelidir. Sınıf öğrencileri kendine çekmelidir. Üçüncü değişken olarak da sınıfın öğrenciler için bir öğrenme yeri, bilgi veren bir çevre olduğunun bilincine varmalarının sağlanmasıdır. Bunları gerçekleştirmede sınıfın, öğrencilerin vb. değişik şekillerde organize edilmesi etkili olmaktadır.

İyi düzenlenmiş bir sınıf ortamı hem eğitsel etkinlikleri olumlu yönde etkilemekte hem de öğrenmeyi arttırarak öğrencilerin kolayca hatırlamasına yardım etmektedir. Aynı zamanda Sınıf estetik olarakta bir görünüme sahip olmalıdır. Bu öğrencinin moralini yükseltir ve istekli çalışmasını sağlar.

Ancak, eğitim sistemimizde sınıfın düzenlenmesi, çalışmaya elverişli güzel bir ortam haline getirilmesi, genellikle ihmal edilen bir etkinlik olarak bilinmektedir. Çoğu öğretmen sınıfını sene başında nasıl düzenlenmiş olarak buluyorsa, derslerini o yerleşim düzeni üzerinde yürütmektedir. Oysa sınıfları mekanik bir takım ortam etkinliklerin yapılmaya çalışıldığı soğuk ve sevimsiz bir ortam olmadan çıkarıp, ilgi çekici hale getirilmesi yapılacak ortam etkinliklerini olumlu yönde etkileyecektir. Bu bağlamda sınıf, eğitim-öğretim sürecindeki en önemli birimlerden biridir.

Sınıf düzeni, öğrencinin sınıf içindeki davranışlarına yön veren bir unsurdur, öğrenciler sınıfın sahip olduğu düzen doğrultusunda etkinlik yapar. Örneğin, bazı sınıflarda öğrenci kendisini boş bir organizma olarak görür ve öğretmen tarafından verilen yönergelere bağlı bir şekilde ödül-ceza yoluyla öğrenebileceğini hisseder. Bazı sınıflarda ise öğrenci kendisini sosyal bir organizma olarak görür ve başkaları ile etkileşim kurarak öğrenebileceğini hisseder. Kısacası, fiziksel özellikleriyle sınıf, öğretmen ve öğrencinin üstlenecekleri roller ve sergileyecekleri davranışları etkiler.

Bu durumda sınıfın belli bir organizasyonu olmalı, öğrenme etkinliğinin yapısına ve planlanan öğretim stratejisine bağlı olarak düzenlenmelidir (Türnüklü, 2000). Sınıfın organizasyonu, amaçlanan öğrenme etkinliğini ve öğretim modelini tamamlamalı ve desteklemelidir.

Sınıf veya dersliğin fiziksel ortamının uygun şekilde düzenlenmesi çocuğun sosyal, duygusal, fiziksel ve akademik gelişimine olumlu yönde etki etmektedir. Öğrencilerin okula karşı olumlu tavır geliştirmeleri için mutlaka görsel uyarıcılara, iyi bir organizasyona, yeterli hareket alanına, emniyetli ve sevecen bir ortama sahip olmaları gerekir. Öğretmeni bu ortamı en iyi şekilde düzenlemek için planlı bir çalışma içine girmelidir (Topses, 2006: 18).

Okulun en önemli işlevlerinden bir tanesi, daha önce ailede başlatılmış olan toplumsallaştırmayı(sosyalizasyon) sürdürmektir(Yavuzer, 1993). Yeni bir döneme başlangıç hazırlıkları sadece okul ortamı değil, aile ortamını da yakından ilgilendirmektedir. Çocuğun okula yeniden dönüşünü kapsayan hazırlıklar, eğer çocuk yeni bir eğitim kademesinin başında ise daha da önem kazanmaktadır.

İlkokul çocuk için yeni bir yaşantı ve sosyal çevrenin başlangıç aşamasıdır. Okulun uyulması gereken kuralları, çocuğun tanımadığı diğer çocuklarla ve öğretmenlerle karşılaşması, başarmak zorunda olduğu öğrenim görevleri, onun bu yeni çevre uyum sağlamasında güçlüklerle karşılaşmasına sebep olur(Yavuzer, 1993). Bu uyumun kısa zamanda gerçekleşmesi, önceden yapılacak bir takım hazırlıkları gerektirmektedir.

Okuldaki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri, eğitim programı ve çocukların yetenek, ilgi, başarı ve gelişim durumları hakkında velilere açıklamada bulunmak gerekir(Kepçeoğlu, 1995, 129)

Okula başlangıç kadar, okula yeniden dönüşte her şeyden önce psikolojik öğeleri kapsar. Çocuğun bir önceki dönemi nasıl bitirdiği, daha önceki döneme ait okul başarısı, karnesi, okula ara verdiği sürece geçirdiği yaşantılar, akran ve arkadaş grubu ilişkileri, çocuğun yeni döneme hazırlandığı sıradaki psikolojik durumu doğrudan etkiler.

Aile çocuğu hazırlarken psikolojik olarak desteklemenin yanı sıra, çocuğun ihtiyacı olan defter, kitap, araç-gereç, giysi gibi hazırlıkları yürütmek gibi bir görevi de üstlenmektedir. Aile bütün bunları dönem başlamadan yeterli bir zaman önce ve gerekli bir bütçeyi ayırarak planlamak ve yerine getirmekle yükümlüdür. Bu planlama esnasında aileye düşen en büyük ödev, çocuğun öğrenme faaliyetini önemseyen ve değer veren bir tavır içerisinde yaklaşımında bulanabilmesidir. Sağlıklı aile etkileşim ortamından gelen çocuklar okul yaşantısı esnasında, kendisini tanıyan, kendisiyle barışık, olumlu düşünebilen, sorumluluk almaya daha yatkın, problem çözme becerileri daha yüksek bireyler oldukları görülmektedir.

Ailenin çocuk üzerindeki doğrudan etkisi okul tarafından da göz önüne alınmalı, öğrenci ailelerini tanımaya yönelik çalışmalara önemle yer verilerek gerçekleştirilebilecek faaliyetlerin bir listesi hazırlanmalıdır. Eğitimin ailede başladığı düşünülürse, öğrencinin bazı davranış kalıplarını değiştirmede aile ile işbirliği yapmanın önemi daha net anlaşılabilir (Başar, 1999). Bu amaçla, öğretmenin de veli-öğretmen işbirliğini sağlamaya yönelik bir çalışmayı başlatması gerekmektedir. Eğitim etkinliklerinden ailenin haberdar edilmesi, hem aileler açısından bir beklenti, hem de işbirliğini sağlayıcı bir unsurdur.

Okul rehberlik servisi tarafından ailelere yeni döneme başlangıç esnasında nelere dikkat etmeleri gerektiğini hatırlatan küçük bir broşürün hazırlanarak verilmesi uygun olur.

Öğrenme - öğretme ortamının en önemli değişkenlerinden biri de öğretmendir. Etkili bir öğretmen, öğrencilerde öğrenme-öğretme etkinlikleriyle oluşturulmuş, planlanmış yaşatılan gerçekleştirebilecek şekilde kendisinde var olan bilgi, beceri, eğitim teknolojilerini, yöntem ve teknikleri, öğretim etkinlikleri sırasında kullanarak öğrencinin en iyi öğrenmesini sağlama uğraşı veren kişidir. Etkili bir öğretmenin bu işlevleri gerçekleştirebilmesinde her yeni öğretim yılına başlarken yapacağı hazırlık çalışmalarının önemli bir düzeyde etkisi olmaktadır. Araştırma bulgularıyla bir çok deneyimli öğretmenin yeni bir döneme başlarken yapılan bilişsel, devinsel ve fiziksel düzenlemelerle ilgili hazırlık çalışmaları kendilerine çok fayda sağladığı ve bunların kendi

sınıfları ile ilgili etkinliklerin planlanmasında önemli rol oynadığı belirlenmiştir. Yeni dönem öncesi hazırlıklar hem öğretmene, hem de öğrencilere yarar sağlamayan, deneme yanılmalarını azaltır, zamandan tasarruf sağlar(Ünal ve Ada, 2003).

Devletin verdiği ücretsiz öğrenci ders kitaplarını okul yönetimi her sene başında paketleyerek öğrencilerin ve öğretmenlerin kullanımına hazır hale getirir.Okul yönetimi bu paketlemeyi zamanında hazırlayarak yıllık ders planının zamanında işlenmesine katkıda bulunur.

Sınıfta fiziksel engelli öğrenciler de bulunabileceğinden onlar için serbest hareket sağlayan güvenilir uygun ortamlar oluşturulmalıdır. Okul binalarının inşasında bunlar göz önünde bulundurulmalı, gerekli dizaynlar bunlara göre yapılmalıdır. Tekerlekli sandalyeli, koltuk değnekli, sakat arabalı öğrencilerin bulunacağı varsayımından hareket edilerek binadan başlayıp sınıf dahil bunların kullanacağı şekilde düzenlenmelidir. Bu öğrenciler sınıfta ve masalar arasında rahatça hareket edebilmelidir. Başvuru kaynakları, tahta, ekipmanlar ve onların konulması için ayrılan yerler kolayca ulaşacağı yükseklikte olmalıdır. Bunların oluşturulmasıyla engelli öğrenciler kendi işlerini kendileri görecektir (Korkmaz, 2006: 158).

Okul yönetimi seçmeli dersleri seçerken çevre faktörlerini, öğrenci ihtiyaçlarını ve personelin durumunu göz önünde bulundurarak seçmeye çalışmaktadır.Fakat çoğu okullarda bu sadece persolen dikkate alınarak yapılmaktadır.Bu durumda öğrencilerin okula karşı olan ilgisini sınırlar.Persolen durmu her okulda farklı olduğundan aynı bölgede çok farklı seçmeli dersler verilmektedir.

Okul yönetimi kendi görevlerini, personelin yapacağı çalışmaları, öğrencilerin görev ve sorumluluklarını ve velilerin uyması gereken kuralları herkesin görebileceği panolarda ilan etmesi hem okul yönetimini hemde okulun işleyişini rahatlatır. Kurumdaki her pozisyon kendine düşen sorumlulukları bilmesi ve bunları uygulaması kurumun düzenli işlemesini ve buna paralel olarak okulun ve öğrencinin başarısını artırır.

Okul yönetimi, personelin eksiklerini tespit ederek buna yönde seminer çalışma konularını seçmelidir.Bu davranış hem okulun yönetimi açısından bir kolaylık sağlar. Hemde personeli olumlu yönde motive eder.

Eğitim-öğretim yılı boyunca yapılacak anma ve kutlama programlarının sene başından belirlenmesi gerekir. Bu durum öğretmene ve öğrenciye ilan edilmesi bu konularda yapılacak çalışmalar için zaman kazandırır ve yapılacak çalışmaların kalitesini artırır.

Sosyal bir ortamın içinde bulunan eğitim kurumunun bulunduğu sosyal ortamın kurallarına uyması gerekir. Okul yönetimi öğrenci kuluplerini dönem başında gerekli çalışmaları hazırlayarak, öğretmen ve öğrencilere hazırlaması öğrencilerin sosyal ortamın kurallarına uymasını kolaylaştırır.

Öğretmenin iki temel görevi; (a) sınıfı eğitsel işler için hazırlamak, (b) sınıf düzenini sağlamaktır.

Yeni bir öğretim dönemine başlarken sınıfın eğitsel işler için hazırlanması iki grupta incelenebilir: (A) Öğrenciler okula gelmeden önce, derslere başlamadan önce yapılması gereken hazırlıklar. (B) Yeni dönemin ilk günlerinde yapılacak etkinlikler.

II.6. OKULDA DÖNEM BAŞI HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Okul dönem başı hazırlıkları, okul idaresi, öğretmen ve personeli kapsayan bir dizi hazırlığı gerektirmektedir. Her okul, dönem başlamadan en az iki hafta öncesinde tüm kadrosuyla bir araya gelerek, gerekli hazırlıkları başlatmak durumundadır. Okul müdürünün başkanlık ettiği bu çalışmalarda, kendisine verilen konularda araştırma yapmak ve bilgi toplamak üzere çalışmalara katılan öğretmen, yasa ve yönetmeliklerde belirtilen, esaslar doğrultusunda hazırlıklar yapar (Ünal ve Ada, 2003). Sınıf yönetimi ve disiplinle ilgili kuralların belirlenmesi ve uygulanması, eğitim ve öğretim planlarının hazırlanması, sınıf içerisinde zamanın nasıl kullanılacağı, ders içeriklerine uygun olarak kullanılabilecek eğitim teknolojilerinin, drama, tartışma, gezi gibi sınıf içi ve sınıf dışı aktivitelerin ve etkinliklerin planlanması, sınıfın fiziksel ortamının düzenlenmesi, yapılması gereken çalışmaların arasında sayılabilir.

Sınıf, içinde bulunduğu okulun bir parçasıdır. Bu nedenle okulun fiziki ve psikolojik yapısı sınıf yönetimini etkiler. Okul ve sınıfın birbirlerinden ayrı olarak düşünülebilmesi de söz konusu değildir. Okulun özellikleri ve iklimi, sınıfı ve sınıf yönetimini etkilemektedir. Sınıf yönetiminin başarısı okul yönetiminin başarısına bağlıdır. Sınıfların fiziki düzeni, kapasitesi, kullanılacak araç ve gereçler nihayetinde okul yönetiminin kontrolü ve denetimi altındadır. Bunun yanında sınıf yönetimini etkileyecek kararlar da okul yönetimi tarafından alınır (Çalık, 2006: 5-6).

Hazırlık çalışmalarının okul idaresi açısından ele alırsak, yıl boyunca yürütülecek olan idari programlamanın yapılmasıyla beraber, eğitim-öğretim plan ve programlarının hazırlanması, mevcut programların gözden geçirilmesi, gerekli ekleme ve düzenlemelerin yapılması, bu aşamada önemli görülmektedir. Personel sayısının mevcut hedefe ulaşmak için yeterli olup olmadığının gözden geçirilmesi, gerek görüldüğü takdirde personel teminine gidilmesi, personelin yetiştirilmesi ve hizmet içi eğitimlerinin önceden planlanması, okulun fiziksel ortamı ile ilgili temizlik, araç-gereç temini, bakım ve onarım çalışmaları gibi işlerin planlanarak yürütülmesi, okula yeni başlayan çocuklar için gerekli oryantasyon hazırlıklarının planlanması bu çalışmaların arasında sayılabilir.

Okul ortamı içerisinde hazırlık çalışmaları açısından en çok önem taşıyan faktör, kuşkusuz öğretmendir. Öğretmenin etkili bir eğitim ortamı yaratabilmesi için dönem başında iyi bir planlama yürütebilmesi gerekmektedir. Öğrenme ve öğretim etkinliklerinin ayrıntılı bir şekilde planlandığı bir program, her şeyden önce öğretmenin derse psikolojik olarak kendisini hazır hissetmesini kolaylaştırmaktadır. Öğretmen bir dönem içerisinde gerçekleştirmek üzere önceden planladığı yaşantıları, öğrencinin düzeyine uygun bir şekilde aktarabilmek için, bilgi ve becerileriyle, yöntem ve teknikleri bir araya getirir. Uygun eğitim teknolojilerinin de plan içerisinde yer alması, öğretimin etkililiğini arttıracak için, planlama esnasında dikkate alınması gereken bir konudur. Dönem başında yapılan etkili bir planlama kadar, gerçekleştirilen bilişsel, devinsel ve fiziksel düzenlemeler de hazırlığın bir parçasıdır (Ünal ve Ada, 2003).

Gerçekleştirilecek planlamada, öğretmen daha önceki yıllarda edindiği tecrübelerden de yararlanarak, eğitim faaliyetine yarar sağlamayan faktörleri eleme şansına sahip olacak ve böylece, gereksiz zaman kayıplarından da kurtulabilecektir(Ünal ve Ada, 2003).

Öğretmenin dönem başında yapabileceği hazırlıklar, öğretim dönemi öncesinde yapılabilecek hazırlık çalışmalarıyla, okulda ve sınıfta ilk günler ve yaşantıları kapsayan hazırlık çalışmaları olarak planlanmalıdır (Ünal ve Ada, 2003).

Uygulamaların başarısı, hazırlık döneminde yapılan çalışmaların yeterliğine bağlıdır. iyi düzenlenmemiş eğitsel etkinlikler iyi öğrenmeye götüremezler (Scanlon and O'Shea, 1987: 97). Etkili sınıf yönetiminin koşullarından biri de sınıfın fiziksel ve düşünsel yapılarıyla ilgili ön düzenlemelerdir. Sınıf düzeni, okul ikliminin de belirleyici değişkenlerindendir (Nanoş, 1991: 44).

Sınıf, içinde bulunduğu okulun bir parçasıdır. Bu nedenle okulun fiziki ve psikolojik yapısı sınıf yönetimini etkiler. Okul ve sınıfın birbirlerinden ayrı olarak düşünülebilmesi de söz konusu değildir. Okulun özellikleri ve iklimi, sınıfı ve sınıf yönetimini etkilemektedir. Sınıf yönetiminin başarısı okul yönetiminin başarısına bağlıdır. Sınıfların fiziki düzeni, kapasitesi, kullanılacak araç ve gereçler nihayetinde okul yönetiminin kontrolü ve denetimi altındadır. Bunun yanında sınıf yönetimini etkileyecek kararlar da okul yönetimi tarafından alınır (Çalık, 2006: 5-6).

Sınıfın organizasyonu ile ilgili yapılabilecek düzenlemeleri ve etkinlikleri aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

II.7. Yeni Bir Öğretim Dönemine Başlamadan Önce Yapılacak Hazırlık Çalışmaları

Etkili bir sınıf yönetiminin başarısı, sınıf kurallarının belirlenmesi ve uygulanmasına, sınıf içi aktivitelerin ve sınıf organizasyonunun okulun ilk günü itibari ile dikkatli bir şekilde planlanmasına ve hazırlanmasına bağlıdır. Bu hazırlıklarının önemli bir bölümü öğrenciler okula gelmeden önce yapılmalıdır.

Bu amaçla, öğretmenler okul açılmadan iki hafta önceden görev yerlerinde bulunmak ve yapılacak seminer çalışmalarına katılmak durumundadırlar. Okul müdürünün başkanlığında, kendisine verilen konularda bilgi toplamak ve araştırma yapmak üzere çalışmalara katılan öğretmen yasa ve yönetmeliklerde belirtilen esaslar doğrultusunda hazırlıklar yapar. Bu çalışmaların bir kısmı da okul yönetimi ve öğrenci velileri ile işbirliği sonucunda yapılmaktadır. Öğretim yılı başında yapılacak her çalışma öğrenmeye uygun durum yaratma bakımından son derece önemlidir. Öğretim yılı başında yapılacak olan ön çalışma ve hazırlıklardan bazıları şunlardır:

II.7.1. Etkinlikleri Planlama Hazırlıkları

Etkili sınıf yöneticileri, öğretim yılı başlamadan önce, öğretim etkinlikleri ile ilgili malzemeleri toplamaya, organize etmeye ve planlama etkinliklerine zaman ayırırlar. Yapılan planlama çalışmaları, öğretmenin kendi kendine sorduğu soruların cevaplarını verebiliyorsa, öğretmen günlük etkileşimlerde kendine güven duyacak ve öğretim etkinliklerinin daha verimli olması sağlanacaktır. Bu amaçla öğretim yılı başlamadan önce öğrencileri ile ilgili mümkün olduğunca çok bilgi toplamalıdır. Toplanan bilgiler, öğrencilerin güçlü ve zayıf yönleri yanında yetiştirme tarzları, aileleri vb. konularda öğretmene bilgi verecektir. Bu bilgiler yıl boyunca öğretmene etkili bir öğretimi planlamada yardımcı olacaktır. Öğrencileri tanıma, bilgilerin toplanması, araç-gereç, malzemelerin hazırlanması ve planların öğretim yılı öncesinde yapılması "koruyucu yönetim" önlemi olarak algılanmaktadır. Sınıfta bu işlere gereğinden fazla zaman harcanması böylece önlenmiş. olacağından öğretim etkinliklerinin gerçekleştirilmesi kolaylaşacaktır(Ünal ve Ada, 2003)

Okul, eğitim amacıyla kurulmuş özel bir ortamdır. Kontrollü bir ortam olan okulda öğrenciye kazandırılacak bilgi, beceri ve tutumlar önceden belirlenmiştir. Bunlar, konuların uzmanı olan öğretmenler tarafından planlı bir biçimde düzenlenen öğretim faaliyetleriyle kazandırılabilir (Erden, 1998).

Eğitim, belli hedefleri gerçekleştirmek için tasarlanan bir süreçtir. Ders yılı başında eğitim ve öğretim hedeflerine uygun olarak gerçekleştirilecek etkinlikler, öğretmenler tarafından yıllık ünite ve günlük planlar şeklinde oluşturulmalıdır. Yıllık planlar öğretim yılı başlamadan hazırlanır. Yıllık plan dahilinde, konuların aylara ve haftalara göre dağılımları yapılır. Konuların amaçları, hedefleri, kullanılacak araç-gereçler, gerçekleştirilebilecek etkinlikler, değerlendirmeler planda ayrıntıları ile yer almalıdır. Konu dâhilinde kullanılacak görsel materyalin hazırlanması, dış gezilerin tasarlanması, eğitici drama gibi tekniklerin ders planları içerisinde uygun yerlere oluşturulması gereklidir. Öğrenme aktivitelerinin önceden planlanması esnasında, konular arasındaki geçişin uygun bir şekilde yapılmasının da tasarlanması gerekmektedir. Yapılan planlama, öğrencinin önceden öğrendiği bilgilerle sonradan öğrendikleri arasında mantıklı ve tutarlı bir bağlantı oluşturabilmesini kolaylaştırır nitelikte olmalıdır. Sınıfın fiziksel düzeninin

organizasyonu, öğrenme materyallerinin hazırlanması, zaman kullanımı ve genel düzeni koruma gibi çeşitli değişkenleri de kapsamalıdır.

Önceden tüm bu konuları içeren bir planlamanın yapılması, öğrencilerin derse katılımı, öğretmenle ve dersle işbirliğinin sağlanması ve üretken bir öğrenme ortamının hazırlanmasını kolaylaştırıcı olacaktır. Önceden planlanmış bir program dahilinde şimdiki ve sonraki bilgileri düzenli bir şekilde aktaran öğretmen, öğrencinin ilgi ve dikkatini daha uzun süre korumayı başarabilmektedir. Öğretmen dersini aktarmaya nasıl bir girişle başlayacağını, hangi yöntem ve teknikleri kullanacağını, ne gibi pekiştireçlerden yararlanacağını, dönüt alma ve değerlendirme işlemlerini nasıl organize edeceğini, dersin içeriğini aktarma ve dersi sonlandırma gibi aşamalarını nasıl gerçekleştireceğini ve tüm bunlar için zamanı nasıl kullanacağını önceden planladığı takdirde, dersin amacına ulaşması daha kolay olmaktadır. Öğretmen, öğretme amaçlarına uygun olarak sınıfı değişik şekillerde organize ettiğinde öğrenciye bir rol yüklerken, aynı zamanda kendi rolünü de tanımlamış olmaktadır.

Doğru bir planlama, öğrencilerin dersten uzaklaşmalarına neden olabilecek çeşitli faktörleri önceden gidererek bertaraf etmeyi kolaylaştırır. Öğretmen daha önceki deneyimlerinden yararlanarak, her sene yeniden yapılandıracağı bir planlamayla, öğretimin zenginleştirilmesini sağlayabilir. İyi tasarlanmış bir süreç, öğretmenin kendine güvenini dolayısıyla da etkili öğretimdeki başarısını arttırmaktadır.

Öğretmenin okul açılmadan önce eğitim ve öğretim sürecini planlamak amacıyla, sınıfı ile ilgili mümkün olduğu kadar çok bilgiye ulaşması, öğrenme düzeyini yükseltir ve sınıf düzenini sağlar. Sınıfı oluşturan öğrenci profiline önceden ulaşılması ve öğrencilerle ilgili mümkün olan tüm bilgilerin toplanması, sınıfın düzeyini tespit etmeyi kolaylaştıracaktır (Ünal ve Ada, 2003). Bilginin sınıf düzeyine ve kapasitesine uygun bir şekilde sunulması, öğretmenin başarısını arttırıcı, önemli bir faktördür. Her ünitenin sonunda öğrencide oluşması beklenen davranış değişiklikleri bir liste şeklinde önceden hazırlanabilir. Böylece öğretmen dersin amacına ulaşp ulaşmadığını kolayca takip edebilecektir. Gerekli ölçme araçları ve değerlendirme kıstasları da planlama dahiline alınması gereken konulardır.

Öğretmen etkili bir planlama kapsamında, tartışma, örnek olay, rol oynama, oyun, eğitici drama, beyin fırtınası, pekiştirme, dikkat çekme gibi çeşitli yöntemleri, düzenli bir şekilde programına yerleştirebilir (Şahin, 2002).

Uygun öğrenme düzenlemeleri yapılırsa herkes öğrenebilir, bu düzenekleri hazırlama işinin bir dilimi de planlamadır. Geleceği görme olanağı veren plan, kaynak dağılımı ve kullanımı konusunda geleceğin ne ölçüde görülmek istendiğine ilişkin seçenekler sunar (Demirel, 1993: 96).

Planın, geleceği geniş açıdan ama ayrıntıya inmeden gören biçimi, eğitimde, yıllık plandır. Gelecekteki yaklaşık kırk dakikalık dilimi, her dakikası ile belirleyen, ders planıdır. Bu ikisi arasında, ünite planı ile, ders planlarının birleşiminden oluşan günlük plan vardır.

Plan sözü, gelecekteki eylemler sıra dizisinde belirlilik ve düzenlilik anlatır. Gelecekteki her değişim kestirilemeyeceğinden, planın, bu değişimleri eylemlere yansıtmak esneklikte olması gerekir. Öğrencilerin bir ön hazırlığı herhangi bir nedenle yapmadan sınıfa gelmeleri, öğretmenin hazırladığı bir düzeneğin, kendisinin veya başkasının hatası nedeniyle kullanılamaz hale gelmesi gibi nedenler, planların esnek hazırlanmasını gerektirir. Bu gibi durumlar için öğretmen, planlara ek çalışma etkinlikleri de koymalıdır.

Planların esnekliğinin başka bir yönü, bireysel yaratıcılıklara engel değil, destek olmasıdır. Bu gereklilik öğretmeni "açık uçlu plan" kavramına götürür: Etkinliklerin çerçevesi çizilmekle birlikte, bu çerçevenin her zaman açık bir kapısı bulunmalıdır. Yaratıcı birey, meraklı, bağımsız, tetikte, sezgili, tasarlayıcı olur (Woods, 1990: 49). Plan bu özellikleri sınırlamamalı, öğretmen de bunların sergilenmesine destek olmalıdır.

Beklenmedik durumların ve yaratıcı etkinliklerin ortaya çıkaracağı zaman kaymaları, ders sürecinin daha sonraki basamaklarında dengelenemezse daha sonraki ders veya gün planlarına yansıtılabilir. Örneğin dersle ilgili değerlendirme ve düzeltmenin yapılacağı ders diliminde, düzeltme gereksinimi yoksa, yaratıcı çabanın aldığı zaman, burada dengelenebilir. Yineleme yoluyla bir davranışın pekiştirilmesi için ayrılan zamanda, yineleme sayısı azaltılarak veya bazı yinelemeler ev ödevi şeklinde verilerek

zaman dengesi kurulabilir. Uygun bir ortam düzeni, uygun yöntem ve araçlar, becerili bir öğretmen ile öğrenmeye ayrılan zaman kısaltılabilir (Montero and Sie-burth, 1989: 13).

Eğitimde bireysellik, bireysel planlamayı gerekli kılar. Öğrenci, bilgisayar başında gerçekleştireceği etkinlikleri, öğretmen klavuzluğunda planlayabilir veya önceden hazırlanmış öğrenme paketlerinin hangi kısımlarının izleneceği, hangi parçalarının atlanabileceği, öğretmen-öğrenci işbirliği ile planlanır. Grup etkinliklerinin planı da grup öğretmen işbirliğiyle planlanır. Sınıfta seviye grupları oluşturulmuşsa, bunlar için ayrı planlar yapılmalıdır.

Ders planı bir mikro yönetim örneği olmalı, nelerin yapılacağı yanında, bunların nelerle nasıl yapılacağı da ayrıntısıyla belirlenmelidir (Cetron and Gayle, 1991: 20). Çocuklar gerçek dünyayı, oyuncaklar, araçlar, yap-bozlar, masal, hayal, oyun yoluyla kurdukları mikro dünyalarla öğrenirler. Benzetme durumlarının hepsi birer mikro dünyadır. Gerçek dünyanın ilkeleri bu yolla öğrenilir (Senge, 1993: 338).

İyi bir ders planının olmayışı, sınıf içi etkinlikleri sıkıcı hale getirir, bu da öğrencileri dersten hatta okuldan soğutup uzaklaştırabilir (Farrell and others, 1988: 489). Plan yapmada şu üç anahtar noktaya dikkat edilmesi önerilmektedir (Lemlech, 1988: 217): Sıra, süreklilik, bütünlük. Sıra, içeriğin mantıksal ve tutarlı bir düzen ile verilmesini anlatır. İçerikte öncelikler önce, bunlara gereksinim duyan parçalar sonra yer almalıdır. Böyle yapılmazsa mantıksal süreç bozulur, anlama engellenir, kaygı, şaşkınlık, ürküntü, dersten kopma yaşanır. Bunlar, diğer yönetsel sorunların da nedeni olurlar. Bir dersin anahtar bir ögesinin atlanması bile sorun olur.

Süreklilik, öğrenmenin bütünlüğünden kaynaklanır. Her eğitsel etkinlik, geçmişte yapılanlardan, yararlanmalı, onlarla, tutarlı olmalı, gelecekte yapılacakları gözeterek, onlara hazırlık sağlamalıdır. Plan, önceki ve sonraki öğrenmeler gözetilip, onlarla bütünleşme sağlanacak şekilde yapılmalıdır. Planın öncesiyle ve sonrasıyla bağlantılı olması, öğrenmede sürekliliği sağlar, kopukluğu engeller.

Bütünlük, bir derste kazanılanların, başka derslerdeki etkinliklerde kullanılmasıdır. Hayat bilgisi dersinde, sağlığımız konusunda kazanılanlar, beden eğitimi dersindeki davranışlarda, giyecekler konusu işlenirken sağlıklı giyimle ilgili olarak kullanılmalıdır. Resim dersinde, değişik hastalıklara yakalanmış insan görüntüleri çizilebilir.

Farklı amaçlar için eklemeler ve ayrıntılar içerebilse de, bir ders planının, hazırlık, uygulama, denetleme, pekiştirme dilimlerinden oluştuğu söylenebilir (Doğan 1982: 189-194; Rosenshine and Stevens, 1986: 379; Demirel, 1993: 113-120). Hazırlık, hedef ve davranışların, ilgi ve gereksinimlerin, kaynak kitapların, araç-gereçlerin, gezi ve gözlemlerin, sürenin, ders yerinin belirlenmesi, bunlar için, meslektaşlar, uzmanlar, yöneticiler, deneticilerle görüşülmesi yoluyla, öğretmenin, öğrencilerin, destek kişilerin, ortamın hazırlanmasını içerir.

Uygulama süreci, giriş, kazanım ve kullanımı içerir. Girişte ilgi çekme, amaç ve beklentileri belirleme, önemi vurgulama, yöntemi açıklama, geçmiş ve gelecek etkinliklerle ilişkileri belirtme türü etkinlikler yer alır. Kazanım, işlem ve işlem basamaklarının uygulanması, örnekleme, özetleme, kazanımın kontürolü, uygulama yerlerini belirtip örnekleme türü etkinliklerden oluşur. Kullanım, öğrencinin kazanımı yaparak-söyleyerek somuta yönelebilmesi, farklı durum konu ve derslerde bu kazanımdan yararlanabilmenin sergilendiği türdeki etkinliklerden oluşur. Uygulamanın aşamalarında ve sonunda denetim yapılır: Uygulama sonuçları ile hedef davranışlar karşılaştırılır, eksiklik tamamlanır, sapma ve yanlışlar düzeltilir, olanak varsa geliştirilir.

Son dilim denebilecek olan pekiştirme, hedef davranışların iyileştirilmesi ve alışkanlık haline getirilmesi için, bilginin yinelenmesi ve değişik durumlara uyarlanması çalışmalarını içerir. Bu çalışmaların bir kısmı öğrenciye ödev olarak verilebilir. Ödevin mutlaka evde yapılması gerekmez, birey ve grupça okulda da yapılır. Hedef davranışlarının gösterilebilmesinde arkadaş, desteğine gereksinim olduğu durumlarda, okulda ve grupça ödev daha uygundur.

Hedef davranışların gözlenmesinde, önceden kazanılmış olan hedef davranışların da gerektiğinde gözetilmesi, öğretmence denetlenmelidir. Önceden öğrendiği ve gösterdiği hedef davranış, bir süre sonra, herhangi bir etkinlikte gerektiğinde gösteremeyen öğrenciler için öğretmen düzeltme ve geliştirmeyi, o andan yararlanarak hemen gerçekleştirmelidir.

Planların bir de değerlendirme sütunu bulunur. Bu sütun, uygulama sonunda, daha sonraki uygulamalarda gerçekleştirilmesinin iyi olacağı veya olmayacağı düşünülen etkinlikler için notlar almada kullanılır, düzeltme ve geliştirme önerilerini içerir. Eğer herhangi bir planın bu sütununa birşey yazılmasına gerek görülmemişse, veya yazılanlar küçük değişiklikler içeriyorsa, yeni öğrencilerin özellikleri, ilgi ve gereksinimleri için küçük düzeltmeler yetiyorsa, o planı yeni ders dönemi için yeniden yazılmasına gerek yoktur. Değerlendirme dilimine yapılacak küçük eklerle aynı plan yeniden kullanılabilir. Planlar, yazılıp yöneticiye imzalatılmak için değil, sınıfta kullanılmak, yararlanılmak içindir.

İyi bir plan, sınıf etkinliği tipleri arasından, amaçlarına en uygun olanları seçmeli, çeşitlendirmelidir. Sırada yalnız çalışma, ezberleme, sunu, grupla çalışma, sesli-sessiz okuma, tartışma, gösteri, oyun, eğlence, yazma... (Doyle, 1986: 398; Demirel, 1993: 29-62). Bir araştırmada, sınıf etkinliklerinde en çok öğrenci katılımının küçük grup tartışmalarında (% 92), en az katılımın ise öğrenci sunumunda (% 72) olduğu görülmüştür (Doyle, 1986: 401).

Bir bireysel öğretim biçimi olan sıra çalışmasında, yapılacak işler planlanmalı, araç gereç sağlanmalı, amaçlar açıkça belirtilmeli, öğrenci gereksinimleri, yetenek düzeyleri gözetilmeli, başarı şansı yüksek tutulmalı, doğru yanıtlar ve başarı ödüllendirilmelidir (Montero and Sieburth, 1989: 12).

Planların bir bölümü de araç-gereçlere ilişkindir. Çok sayıda araç gereç, öğretmenin öğretim ve yönetim yeterliğini doğrudan etkiler, uygulama olanağı verir, zaman kazandırır. Bir grup araçlarla uygulama yaparken, öğretmen diğerleriyle çalışabilir. Araçlar deneyime olanak verir, deneyimsiz öğrenme etkili olamaz. Teknolojisi, zengin sınıflarda öğretmenin rolü, sınıf düzeni, uygulamalar değişecektir (Fothergil, 1988: 104, 112, 163; Dwyer and others, 1991: 45).

Ders araçları, basit bir tahta parçasından bilgisayara kadar her tür maddeyi içerir. Öğrenci yapımı basit araçlar, diğer amaçları gerçekleştirmesi yanında, öğrenciye özgüven de sağlar.

İyi bir öğrenme için etkinlikler olasıncaya görsel hale getirilmelidir. Bilgisayarlar öğretim süresini kısaltır, öğrenci merkezli, bireysel öğretim olanağı verir, görsel mikrodünyalar oluşturur, başkalarına gereksinimi azaltır, öğrencileri, öğrenmede daha çok sorumluluk almaya yöneltir. Sınıfta kullanılacak her tür bilgi, bilgisayara yüklenip kolayca güncelleştirilebilir. Bilgisayarlar, yaratıcı ve çözümleyici birleştirici hedef davranışların oluşmasını sağlayabilir (O'shea and Self, 1984: 1,234; Fothergil, 1988: 103, 105; Blase and Cohen, 1990: 27, 136; Cetron and Gayle, 1991: 103). Ama bilgisayarın herşey olduğunu düşünmek de doğru değildir. Özellikle toplumsal yaşamın istediği sosyal beceriler, bilgisayar karşısında değil, sınıf ortamında, diğer insanlarla etkileşerek kazanılabilir.

Öğretmen, ders planındaki araç-gereçleri önce kendisi görüp incelemeli, olası güçlükleri gidermeye çalışmalıdır. Gözlem ve deneyleri önce kendi yapmalı, sonuçların beklentilere uyumu hakkında, dersten önce bilgi sahibi olmalıdır. Aksi halde sürprizlerle karşılaşabilir: Ön deneme yapmamışsa, deneyden önce öğrencilere "şimdi şöyle yapıp şu sonucu alacağız" diyen öğretmen, o sonucu alamayıp sıkıntıya düşebilir.

Ders planının değerlendirilmesindeki sorular şöyle sıralanabilir: Amaçlar açıkça belli ve davranış olarak yazılmış mı, plan sürecin basamaklarını içeriyor mu, öğrenilenlerin transferi düşünülmüş mü, denetim süreci ayrıntılanmış mı, konunun diğer bölümleriyle ilişki kurulmuş mu, zaman-arac-kişi kullanımı amaçlara uygun mu...? (Romizowski, 1984:217).

Planın ödev dilimi, yaş, bilgi, ilgi, olanaklar gözetilerek düzenlenmelidir. "Şunları yapın, şunları getirin" demeden önce, öğretmen, çocukların o bilgi ile onları yapıp yapamayacağını, istediklerini getirme olanağı bulup bulamayacağını düşünmelidir.

Planların benzer yanları dışında, ilginç, yeni, farklı, çarpıcı yanları da olmalıdır. Örneğin soyut sayılara dayalı bir ilkökul matematik dersinde, toplama çıkarma türü ilişkisel düşünmeyi geliştirme amaçlı derste, sınıf bir oyuncakçı dükkanına veya kümes hayvanları pazarına dönüştürülebilir. Her kümes hayvanının üzerine, cinsine ve büyüklüğüne göre bir fiyat etiketi konur. Öğrencilere "cebimde yüzbin lira var, bu parayla neler alabileceğini, geriye ne kadar param kalabileceğini hesaplayın" denir. Hesaplamayı çabuk bitirenlere, gelişim çalışması için, aynı paraya daha çok hayvan almaya çalışmaları söylenebilir. ipucu olarak, düşük fiyatlı hayvanların seçilmesi önerilebilir. Hayat bilgisi dersinde de kümes hayvanları konusu seçilerek, bütünleştirme ve diğer derslerle ilişki kurma da sağlanmış olur (Lemlech. 1988: 317).

II.7.2Fiziksel Ortamla İlgili Hazırlıklar

Okulun fiziksel düzenlenmesi konusunda birinci derecede sorumlu ve yetkili olan kişi okul müdürüdür (Ünal ve Ada, 2003).

Etkili sınıf yönetiminin koşullarından birisi de sınıfın fiziksel yapısıyla ilgili ön düzenlemelerin yapılmasıyla ilgilidir. Sınıf düzeni aynı zamanda okul ikliminin belirleyici değişkenlerinden birisidir. Sınıf bir mekan olarak okul sisteminin önemli bir parçasıdır ve eğitim ortamının diğer özellikleriyle uyum içinde olması gerekir. Her türlü eğitim etkinliğinin yer aldığı sınıf ortamı, öğretmen ve öğrencinin bu etkinliği gerçekleştirirken kullandığı ana mekan olması bakımından önemlidir ve planlı bir düzenlemeyi gerektirir.

Bu açıdan fiziksel ortamla ilgili düzenlemeler sadece öğretmenin değil okulun ortak bir sorumluluğudur. Üstelik eğitimin fiziksel ortamı sadece dersliklerle sınırlandırılmaz. Çağdaş bir eğitim ve öğretim ortamı içerisinde personel, araç-gereç, özel düzenleme ve yaklaşımlar da yer almalıdır. Eğitim ergonomisi, sınıf mimarisi, sınıf içi özel düzenlemeler ve genel iklim, eğitim ortamının belirleyicileri arasında önemli bir yer teşkil eder. Fiziksel ortamın içerdiği her türlü özellik, eğitime destek olabileceği gibi engel de teşkil edebilmektedir (İmer, 2001).

Sınıf içi uygulamaların başarısı, iyi bir eğitim ortamının düzenlenmesi ile gerçekleşir. Sınıf içerisindeki her türlü malzeme, sıra, masa, dolap, uzaklık, öğrenci gibi fiziksel engeller, öğretmen ve öğrenci arasında psikolojik bir engel de teşkil edebilmektedir. Sınıftaki öğrencilerin sayısı, duvar ve eşya renkleri, ısı, ışık, temizlik, gürültü, görünüm, sınıftaki fiziksel ortamın öğeleri arasındadır. Sene başında kullanışlı bir şekilde düzenlenmiş, her türlü eksiği giderilmiş, çeşitli öğrenme etkinlikleri için gerekli ve yeterli mekanları oluşturulmuş, gerektiği zaman grup çalışmalarına uygun hale getirilebilecek şekilde tasarımları yapılmış, okulun sahip olduğu olanaklar dahilinde, işler halde teknolojik unsurlara sahip bir eğitim mekanı önceden planlandığı takdirde hem ders verimini arttıracak, hem de öğrenci ve öğretmenin motivasyonlarını kolaylaştıracaktır. Öğretmen, dersinin amaçlarına uygun bir şekilde sınıfı nasıl kullanabileceğine dair planlamalar yapmalıdır. Sınıf, öğrencilerin pasif bir şekilde oturarak kullandıkları bir mekan olmaktan çıkılabilecek bir plan dahilinde düşünülmelidir. Öğretmen sınıfın çeşitli bölümlerinin nasıl farklı amaçlar için kullanabileceğine dair bir ön hazırlık planı yapabilir. Gerektiğinde bütün sınıfın bir laboratuvar ortamında araştırma yapar nitelikte algılanmasını sağlayacak küçük değişiklikleri önceden tasarlayabilir. Konunun gerektirdiği özelliklere göre sınıfın nasıl yeniden düzenlenebileceği, ne gibi küçük değişikliklerle konunun amacına uygun olarak kullanılabilir hale getirileceği, bu amaçla öğrencilerin nasıl organize edileceği, önceden planlanması gereken konular arasındadır. Bu tip konuların hesaba katılarak önceden planlanması, uygulama aşamasındaki aksaklıkları en aza indirmesi açısından da önemlidir.

Sınıf içerisinde sabit şekilde kalabilecek ve farklı amaçlarla kullanılabilecek değişik ve yaratıcı köşeler de, fiziksel ortama renk katan öğeler arasında sayılabilir (Özyürek, 2001). Sene başında bu köşelerle ilgili yapılabilecek küçük düzenlemeler, öğrencilerin heyecan ve ilgisini arttıracak, sınıf ortamının formal yapısına bakış açılarını değiştirecektir. Resim, broşür ve yazıların asıldığı duvar panoları, sınıfın küçük bir köşesinin ayrılabilmesi başvuru kitaplığı ve okuma köşesi, günlük gazete haberlerinin yer aldığı güncel bir pano, öğrencilerin el becerileri ve resimlerinin sergilendiği üretim köşesi gibi pek çok köşe, önceden kullanılabilir hale getirilebilir. Bu köşelerin tasarlanma ve uygulama aşamaları, öğrencilerle beraber de gerçekleştirilebilir. Ancak bu durumda da öğretmenin bir ön hazırlıkla, amaçlara uygun bir çerçeve çizmesi gerekecektir. Böyle bir hazırlığa çocukların aktif olarak katılımları, ortamı benimsemeleri açısından da önemlidir.

Köşelerin çeşitliliği, öğrenci ve öğretmenlerin düşünme kabiliyetlerine göre şekillenecektir.

Sene boyunca ihtiyaç duyulabilecek, ders içeriği ile ve hedef davranışlarla tutarlı her türlü araç-gereç, bir liste halinde belirlenerek, temini için gerekli hazırlıklar yapılabilir. Ayrıca okul içerisinde daha özel amaçlar için kullanılabilecek laboratuvar, işlik, atölye, gibi donanımlı sınıflar, drama ve (tiyatro çalışmalarına uygun bir sahne, okul tarafından planlanmalı ve uygulanmalıdır.

Mevcut mekanların eksikleri de sene başında değerlendirilmesi gereken konular arasındadır. Sınıf içerisindeki öğretim malzemeleri, çocukların rahatlıkla kullanabileceği ve erişebileceği şekilde düzenlenmeli, özel malzemelerin dikkatli kullanımlarını anlatan kılavuzlar önceden hazırlanmalı, az sayıda materyalin çokkişi tarafından düzenli kullanımını sağlayabilecek tedbirler önceden tasarlanmalıdır.

Bir sistemin yer aldığı mekanın özellikleri ile, sistemin araç süreç ve hedeflerinin uyum içinde olması gerekir. Mekan, sistemin bir parçası olarak, onun diğer parçalarıyla uyumlu olmak durumundadır.

Sınıf ortamının çeşitli özelliklerinden biri, öğrencilerin, farklı yaşama biçimleri olarak sınıfa getirdiği, kökleri sınıf dışında olan çok boyutluluktur. Öğrencilerin çokluğu ve farklılığı nedeniyle, bir tek olay bile, öğrencilerin özelliklerine göre değişen çok sonuçta yol açar (Doyle, 1986:394,395).

Eşzamanlılık, sınıf ortamının başka bir özelliğidir. Sınıfta aynı anda birden çok şey olur: Öğretmen bir öğrenciyi dinlerken öbürünü izler, yeni bir soru düşünür, zamanı kontrol eder. Sınıfta grup çalışmasının yapıldığı zamanlarda bu olaylar daha da çoğalır.

Kısa sürede çok sayıda olayla karşılaşmak, sınıf ortamının anıdalık-çabukluk özelliğidir. Sınıftaki olaylar beklemes, anında yanıt ister. Bu olayların en beklenmedik zamanlarda ortaya çıkması sınıf ortamının kestirilmezlik özelliğidir.

Sınıf olaylarına öğrencilerin çoğu, bazen hepsi tanık olur. Gizli-saklının yer alamayacağı bir ortam olması, sınıfın açıklık özelliğini oluşturur. Yanlışlar, beceriksizlikler, ortamda oluşan herşey sınıftakiler tarafından görülür.

Uzun sürelilik, sınıf ortamının başka bir özelliğidir. Bütün bir dönem boyunca, hergün sınıf içinde bulunulur. Bu özellik, davranışları yönlendirici normlar ve deneyimler oluşturmak için öğretmene fırsat sağlar. Bu oluşumlar gelecekteki eylemleri etkiler.

II.7.3. Fiziksel Ortamın Etkileri

Sınıf etkinliklerinin yer aldığı ortam, öğrencinin, öğretmenin en yakın çevresi, sürekli, etkileyici değişkenidir. Bu ortam, öğrenci güdüsünü, devamını, öğretmen-öğrenci ilişkisinin kalitesini etkiler (Grubaugh and Houston, 1990: 376; Eccles and others, 1991: 3741).

Öğrenme-öğretme ilişkileri, öğretim çevresinin işlevidir (Hiebert and Wearne, 1993: 393). Fiziksel ortama ilişkin her değişken, eğitime destek veya engel olur. Yalnızca ortamda var olanlar değil, bunların düzenlenişi, görünüşü (estetigi) de eğitsel açıdan etkileyicidir (Becher, 1993: 3741). Öğrenci tutum ve davranışının önemli bir etkeninin sınıf düzenlemeleri olduğu, bunun az da olsa başarı ve sözel etkileşimi etkilediği belirlenmiştir (Doyle, 1986: 402). Bu etki, eğitimi etkileyen diğer değişkenler üzerindeki katkılarıyla daha da çoğalır.

Sınıftaki sıra, masa, dolap, uzaklık, öğrenci gibi fiziksel engeller, öğretmen-öğrenci arasında psikolojik engel de oluşturur, iletişim ve etkileşimi değiştirir (Barker, 1982: 108).

Sınıfta öğretmen ve öğrenci için sağlanan olanaklar, öğretmen ve öğrenci davranışı, ders yılı başladıktan sonra sınıftaki öğrenci değişimleri, sınıfı etkiler (Pauly, 1991: 144). Farklı sınıf yapılarında öğrencilerin davranış değişimine hazır oldukları görülmüştür (Day and Libertini, 1992: 109). Yapılanmış bir sınıf düzeninin daha etkili

olduğu belirlenmiştir (Henderson, 1993: 787). İyi bir sınıf düzeni öğrenciyi güdülemekte, öğrenmeyi artırmakta öğrenilenlerin hatırlanmasına yardım etmektedir (Fry, 1985: 82; Alderman, 1990: 30). Sanat eğitiminde de sınıf düzeni yararlı olmuştur (Gray, 1992: 1771). Geleceğin yüksek teknolojili öğrenme ortamı, fiziksel yapının bu araçlarla desteklenmesini gerektirir (Tracy, 1993: 128).

II.7.4.Fiziksel Ortamın Değişkenleri

Sınıftaki öğrencilerin sayısı, duvar ve eşya renkleri, ışık, ısı , temizlik, gürültü düzeyleri, görünüm, sınıftaki fiziksel ortamın öğeleri olarak sayılabilir.

Öğrenci Sayısı. - Bir sınıfta şu kadar öğrenci olmalıdır demek gerçekçi olmaz. Bu sayının belirleyicilerinden biri, sınıfın düzeyidir. İlk yıllarda öğrenciler öğretmenin yardımına daha çok gereksinim duyarlar, ilgi çevreleri henüz dardır. Bu nedenlerle ilk sınıflarda öğrenci sayısı az tutulmalı, gerekiyorsa sınıf düzeyiyle birlikte yükseltilmelidir (Finn and Achilles, 1990: 574).

Öğrenci sayısının ikinci değişkeni ders ve konunun türü ile izlenen yöntemdir (Monk and Haller, 1993: 7). Örneğin okuma ve matematikte az öğrencili sınıflar yararlı bulunmuştur (Finn and Achilles, 1990: 557). Öğrenci sayısı az olan sınıflarda daha çok sayıda öğretim yöntemi kullanılabilir. Öğretmenin, sınıfın tümüne öğretim yapması durumunda, örneğin anlatım yöntemini kullanırken sınıfın kalabalık olması öğrenmede pek etkili bulunmamıştır (Harder, 1990: 29).

Sınıftaki öğrenci sayısının az-çok ayrımı, çeşitli araştırmalarda farklı rakamlarla gösterilmiştir. Örneğin bazı araştırmacılar 16-20 kişilik bir sınıf için küçük, 26-30 kişilik sınıf için de büyük demiş, bulgularını buna göre yorumlayarak şu sonuçlara ulaşmıştır: Okuma başarıları açısından küçük ve büyük sınıflar arasında fark yoktur (Slavin, 1990: 9); Öğrenci sayısı ile başarıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur (Burdette, 1990: 1858; Tillitski, 1990: 26). Bu sayıların küçük-büyük sınıf ayrımı yapmada yetersiz kaldığı başka araştırma sonuçlarıyla ortaya çıkmıştır (Kounin, 1970: 170; Finn and Achilles, 1990: 557; Harder, 1990: 111; Johnson, 1990:111). Ayrıca, kapsamlı bir araştırmada, onbeş kişilik bir sınıftaki öğrenme, yirmi üç kişilik sınıftakinden daha çok olmuştur (Tomlinson, 1990: 19).

Öğrenci sayısının onaltının altında olduğu sınıflara küçük, onaltı ile yirmibeş arasındakilere orta, daha fazla sayıdakilere büyük sınıf denebilir (Harder. 1990: 29; Finn and Achilles, 1990: 557-573; Slavin. 1990: 9; Benjamin, 1991: 68). Bu ölçüler, derslerin, yöntemlerin, sınıf olanaklarının değişmesiyle farklılaşabilir. Sınıftaki öğrenci sayısının azlığı ile öğretmen ve öğrenci başarısı arasında ilişki bulunmuştur (Finn and Achilles, 1990: 557). Bu ilişki, öğrenci sayısındaki fark birkaç kişi olunca değil, daha fazla olunca belirginleşmektedir (Harder, 1990: 28, 29).

Kalabalık olmayan sınıfların yararlarından biri, öğretmene sağladığı kolaylıklardır. Bu sınıflar, öğretmene ek zaman kullanma, az kaynakla yetinebilme, her öğrenciye daha fazla zaman ayırabilme, öğrenci gelişimini kolay izleyebilme, sınıfı daha etkili yönetebilme, etkin öğrenmeyi kolaylaştırabilme fırsatları verir (Harder. 1990: 28; Benjamin. 1991:68). Böyle sınıflar, uygulama, güdüleme, tavır değiştirme, etkileşim, öğrencileri tanıma kolaylıkları verir. Kalabalık olmayan sınıflarda bireysel dikkat çoğalır, bozucu davranışlar azalır, sınıf etkinliklerine katılma fırsatı artar(Lemlech, 1988:174; Finn and Achilles, 1990:575).

Öğretmenin morali, tutumu, doyumu, davranışları açılarından da kalabalık olmayan sınıflar yararlı bulunmuştur (Kounin, 1970: 170,171; Harder, 1990: 29; Jenkins, 1991: 74). Sınıfın kalabalık olması öğretmenlere göre de eğitimi ve disiplini olumsuz etkilemektedir (Ahc, 1990: 99).

Öğretmen masası.- Öğretmenin sınıfın tümünü görebileceği bir yerde olmalı, kontrol derecesi ve istenen yönetim şekline göre, öğrenci etkinliklerinin türü ve öğretmen yardımı dikkate alınarak yer değiştirmelidir (Cangelosi, 1988: 166). Öğretmen masası sıraların yanında veya arkasında olursa, öğretmen kontrolü artabilir (Grubaugh and Houston, 1990: 377). Çünkü bu durumlarda öğretmenin öğrenciler hakkındaki bilgisi azalmazken, öğrencilerin öğretmen hakkındaki bilgileri azalır.

Öğretmen masasının yeri gerçekleştirilecek etkinliklere, sınıf yönetim şekline göre değişik şekillerde yerleştirilebilir. Ancak öğretmen masasının öğrencilerin kolayca görebilecekleri bir yere konmasına özen gösterilmelidir. Bu sınıfın kontrolünü, öğrenci davranışlarının görülmesini ve geri bildirim alınmasını sağlar. Bu durumda etkileşim artacağından sınıf yönetimi kolaylaşır.(Ünal ve Ada,2003)

Işık. - Işıktaki değişimler, psikolojik sistemimizi de etkiler. Bir araştırmada ışık, başarı ve tutum üzerinde fazla etkili bulunmamıştır (Hataway, 1987: 36). Sınıfta görme ve okumanın rahatça yapılmasını sağlayacak bir aydınlık olmalıdır. Bunun az veya çok olması öğretmen ve öğrencinin işini güçleştirir, gözü yorar, dikkatsizlik, sinirlilik, edim düşüklüğü yapar (Barker, 1982: 87; Hull, 1990: 21).

Sınıfta ışık doğrudan değil dolaylı gelmeli, doğal aydınlatma yolları kullanılmalıdır. Işık ve pencere düzeninin, güneşe ve mevsimlere göre değişebilir olması işleri kolaylaştırır. Sınıf ışığının birden çok düğme ile değiştirilebilmesi, güneş ışığı değişimlerine uyarlanma olanağı verir. Pencere alanı, güneş ışığından yeterince yararlanmaya uygun olmalıdır (Taylor, 1993: 39).

Isı. - Ortama uygun giyinen bir insan için gerekli oda ısısının yirmi derece dolayında olduğu söylenebilir. Sınıfın ısısı, mevsime, neme olduğu kadar, öğrencilere göre de değişir. Giyim ve sınıfın fiziksel koşulları, ısının etkisini değiştirir (Barker, 1982: 84).

Sınıf ısısının düzenlenmesi ısıtıcı ve soğutucularla yapılabileceği gibi, öğrenciler de ısı değişimleriyle tutarlı giysi seçimi yapabilmelidir. Isının aşırı yükselmesi, fiziksel rahatsızlıklara, ilginin dağılmasına, zihnin gevşemesine ve bunların neden olduğu yansımış sorunlara yol açmaktadır. Düşük ısı, çabaları ısınmaya yöneltmekte, zihnin odaklaşmasını güçleştirmektedir.

Renk. - Renkler öğrencinin fiziksel ve davranışsal durumunu etkilemektedir. Nefes alışımız, kan basıncı, nabız, kas etkinliği, renklerle değişebilmektedir. Renklerin dilinde açık mavi gevşetici ve rahatlatıcı, koyusu uyarıcı, kırmızı heyecan verici ve kışkırtıcı, gerilim yaratıcı, açık sarı ve portakal rengi uyarıcı olarak görülmektedir. Bir araştırmada, başarı ve tutum üzerinde fazla etkili bulunmamakla birlikte renkler, duyguları ve edimi etkileyebilmektedir (Hataway, 1987: 39-41).

Sınıf için liseye kadar, sıcak renklerden sarı, pembe, şeftali rengi, lise ve sonrasında ise mavi ve mavi-yeşil tonları önerilmektedir (Barker, 1982: 86). Renk yalnızca duvarlar için değil, eşyalar için de önemlidir. Renklerin hepsinin karışımı ile yapılan aydınlanma, yalnızca beyazla olandan daha olumlu davranışa yol açmıştır (Hataway, 1987:

41). Renkler, öğrenciye ve mekanların, araçların kullanılış amaçlarına göre değiştirilmelidir.

Gürültü. - Rahatsız edici, işitmeyi engelleyici, dikkati dağıtıcı, fiziksel ve ruhsal sağlığı bozucu bir değişkendir. Sınıf dışından gelen gürültünün engellenmesi daha güçtür, bu iş okul yapımı sürecinde düşünülmelidir. Sınıf içinden kaynaklanan gürültüyü azaltmanın temel yolu, sınıf kurallarının, gürültüyü de içermesi, bu kurallara özenle uyulmasıdır. Gürültülü bir sınıfta, söyleneni işitemeyen öğrenci, öğretmene söylemekten çekiniyorsa, eksik, yanlış anlayabilir. Gürültü nedeniyle öğretmenin söylenenleri yineleyerek durumunda kalması, zamanı iyi kullanılmasını engeller. Gürültü var diye öğretmen sesini yükseltmemelidir. Bu gürültüyü daha da artırır. Kısa bir süre sessiz kalmak, varlığını hissettirici bir davranışı yapmak veya söz söylemek, arasıra rastlanan gürültülü durumlarda yararlı olabilir.

Temizlik. - Sınıfta yerlerin, duvarların, pencerelerin, sıra ve masaların, eşyaların, havanın temiz olması, sağlık, albeni, kullanım isteği, fiziksel ve düşünsel rahatlık açılarından gereklidir. Öğrenciler sınıfı temiz bulmalı, temiz terketmeyi öğrenmelidir. Oksijen azlığı öğrencileri dikkatsiz, uykulu yapar. Böyle durumlarda öğretmen öğrenciyi suçlayacağına, örneğin pencereyi açtırabilmelidir (Hull, 1990: 21).

Görünüm (Estetik). - Sınıf ölçülerinin uyumu, tavanın basık olmaması, duvarların boyalı, badanalı, eşya ve duvar renklerinin uyumlu, pencerelerin geniş, mobilyaların çekici olması, halı, perde çiçek, masa örtüleri, albenili bir sınıf ortamı yaratmalıdır. Öğrenci dersin bir an önce bitmesini beklememeli, sınıfta rahat bir ev ortamı bulabilmeli, sınıfa-okula isteyerek gelmelidir. Sınıfın görünümünde güzellik ve uyum, öğrencinin moral ve enerjisini artırır (Barker, 1982: 90; Gruba-ugh and Houston, 1990: 376).

II.7.5. Fiziksel Ortamın Düzenlenmesi

Sınıf, ustaca düzenlenmiş bir çevre olmalıdır, çünkü, davranışı değiştirmenin çok etkili bir yolu, çevreyi değiştirmektir. Eğitimde yeni teknolojiler, öğrenme çevresine yenilikler getirir. Geleceğin, yüksek teknoloji, öğrenmelerin çoğunda bireysel, sosyal ve zihinsel gelişim için toplu öğrenme olanakları sağlayan öğrenme ortamları, şimdiden gerçekleştirilmeye çalışılmalıdır (Flehsig, 1989: 69).

Şöyle bir sınıf ortamı şimdiden görülebilmelidir: Sınıfta birkaç öğrenme etkinliği için mekanlar oluşturulmuş, her grup farklı bir araçla çalışıyor, birbirinden yararlanabiliyor, birbirini izleyebiliyor. Okulun diğer sınıflarıyla, başka kent ve ülke öğrencileriyle hemen bilgi alışverişi yapılabiliyor, kameralar çalışmaları, konuşmaları kaydediyor, bu görüntüleri tüm grup izleyebiliyor. Bilgisayarlarla, öğrencilerin bilgi ve becerileri sürekli olarak belirleniyor, bunların gösterdiği gereksinimlere göre öğrenim durumu ayarlanabiliyor, öğretmen her öğrenci hakkında anında bilgi sahibi olabiliyor. Duvarlarla kapalı değil, dünyaya açık bir okul (Tracy, 1993: 129). Bunlar için fiziksel olanaklar kadar, olanakların uygun düzenlenmiş olmasına da gereksinim vardır.

Sınıf ortamı, işlevsel bir sanat ve güzellik alanı, öğrenme için güdü merkezi olmalı, öğrenci özelliklerine göre kolaylıklar sağlanmalıdır. Uyarıcı ve çeşitlenmiş ortamda öğrenme daha iyi gerçekleşir (Taylor, 1993: 36). Yaratıcı bir eğitim için sınıfların geniş, esnek olması gerekir (Johnson, 1990: 330).

Sınıfın Ana Bölümleri. - Sınıf, öğrencilerin sessizce oturup ders dinlediği bir müze değil, arkadaşlarıyla birlikte araştırmalar yaptığı bir laboratuvar olmalıdır (Wood, 1992: 128). Sınıfın çeşitli bölümleri, farklı amaçlar için kullanılabilecek birer köşe oluşturmalıdır. Benzer öğrencilerin oluşturduğu düşünülen sınıflar, gerçekte kişisel farkları olan öğrencilerden oluşur. Bu farklılık, aynı sınıfta değişik eğitsel etkinliklere gereksinim olduğunu gösterir. Öğrencilerin kimi matematikte, kimi okumada, kimi müzikte diğerlerinden alt düzeyde veya bu derslerle daha ilgilidir, Gereksinimlere dönük bir eğitim, sınıfın bu gereksinimlere yanıt verecek bölümlerden oluşmasına yol açar.

Özellikle alt sınıflarda, sürekli oturma yerleri gereksizdir (Lemlech, 1988 165). Zaten bu öğrenciler yerlerinde biraz zor oturur, ilk fırsatta sıralarından fırlarlar. Öğrencilerin farklı ilgi ve gereksinimleri için sınıf içi odacıklarından oluşabilir, her odacık bir ilgi alanı için ayrılabilir (Stewart, 1993: 4195). Bu olanağın bulunmadığı durumlarda, sınıf, paravanlarla köşelere ayrılabilir. Müzik, resim, dinlenme, sessiz okuma, eşya, araç, sergi, bilgisayar köşeleri, özellikle küçük yaştaki öğrencilerin sınıflarında vazgeçilmez parçalar olurlar (Hull, 1990: 28; Koval, 1992: 3143; Thompson, 1993: 16). Çocuklar buralarda bireysel olarak veya grupla çalışabilir (Cangelosi, 1988: 165).

İlgi ve öğrenme köşelerinin daha ekonomik şekilleri de düşünülebilir. Resim, broşür, yazıların asıldığı duvar panoları; halı veya kilim konmuş, albenili kitaplar serpiştirilmiş, yaslanma yerleri de olan bir okuma köşesi. Üzerine oturularak, günün haberlerinin, günlük işlerin, projelerin tartışıldığı bir kilim; bir köşede, üzerinde fen projeleri duran masa; başka bir köşede, üzerinde öğrencilerin eşyaları olan masa, örtüyle ayrılmış bir giyinme köşesi. Başka belirli yerlerde her tür kitap, dergi, soyut kavramları öğretmede kullanılacak somut eşyalar, harita, bilgisayar, teyp, görsel araçlar merkezinde bitkiler, akvaryum... (Lemlech, 1988: 170; Haigh, 1990: 14; Wood, 1990: 129, 130).

Sıraların birleştirilmesiyle yapılan. masalar, işe yaramaz diye atılan bir sandalye süslenerek yapılan bir okuma köşesi, araç yokluğunu aşmada örnekler oluşturabilir. ilkokulda temel becerilerin küçük gruplarla kazandırılacağı bu ilgi köşe ve merkezlerinde, araçların dolaplarda olduğu durumlarda, dolapların kilitsiz ve içindekilerin görülebilir olması önerilmektedir (Lemlech, 1988: 170).

Sınıfta ilgi merkez ve köşelerinin yapımında, öğrenme merkezleri de olmalıdır. Sınıfta merkez oluşturma yaklaşımı, bireysel eğitime, gereksinimlere, kendini denemeye, sorumluluk almaya kolaylık sağlar. Sınıf düzeyi yükseldikçe, bu merkezlerin sınıftaki sayısı azalır, okuldaki sayısı artmalıdır.

Öğrenme merkezi oluştururken önce amaçlar, sonra öğrencilerin ne yapacağı, nasıl etkileşeceği (görevler, sorumluluklar, ilişkiler), gerekli araç ve kaynaklar, yapılacak etkinliklerin başarı göstergeleri, değerlendirme yöntemleri belirlenir. Her öğrenci bu merkezlerde kendi yetenek düzeyine kadar öğrenebilme fırsatı bulmalıdır. Merkezlerin

oluşumunda, öğrencilerin hazıroluş düzeylerinden, ilgi, görüş. ve gereksinimlerinden yararlanılmalıdır. Öğrenilenlerin değerlendirilmesinde doğru yanıtlar, kartların arkasında, bir tabloda veya bilgisayarda yer alabilir, başarısızlığın nedenleri aranıp ortadan kaldırılır (Lemlech, 1988: 175-180; Cangelosi, 1988: 166; Grubaugh and Houston, 1990: 376).

Öğrenme merkezlerinden yararlanma bir plana bağlanmalı, çalışma kuralları herkesce bilinmeli, merkezler bol araçlarla donatılmalıdır. Bu merkezlerde, iş yapmayan, arkadaşlarını rahatsız edenlerle öğretmen hemen ilgilenmeli, onlara basit sorumluluklar vererek başarıyı tattırmalı, başarı güdüsü yoluyla onları çalışmaya yöneltmelidir.

Öğrenme merkezlerinin yönetiminde, amaçların tanımlanması, amaçlara ulaşmak için yapılacak etkinlik düzeylerinin, çalışacakların, davranış. kurallarının, değerlendirmenin planlanması ile başlanmalıdır. Her merkeze uygun çalışma teknikleri belirlenmeli, başarılı olanlar için açık uçlu ek çalışmalara yer verilmelidir. Bitirilen işi uygun yerine koyma, merkezi temizleme işleri öğrencilerce yapılmalıdır.

Daha üst sınıflarda öğrenme paketleri (modül), bireysel öğrenme araç olarak kullanılmalıdır. Bunları öğrenci, evindeki bilgisayarında da kullanabilmelidir. Herbirinin belli bir kavram, bilgi veya beceri birikimine yöneldiği bu paketlerle eğitimin yönetimi için, etkinliğin ne olduğu belirlenip amaç ve önemi ortaya konur, etkinliğin parçaları, süreçte yapılacak işler belirtilir. Bu eylem planına, ön ve son testlerin de yer aldığı kendini değerlendirme planı eklenir (Lemlech, 1988: 189-191).

Sınıfın ana bölümlerinden diğerleri, öğrencilerin oturacağı, toplu veya bireysel etkinliklerde bulunacakları, daha çok sıra ve masalardan oluşan alanlar, öğretmen masa ve eşyalarının yerleşim alanı, öğrencilerin eşya dolapları, araç-gereç dolapları, bilgisayarlar, küçük öğrenciler için kum ve su havuzları, kitaplık, lavabo, yazı tahtası ve ekran için ayrılan bölümler sayılabilir.

BÖLÜM III

METODOLOJİ

Bu bölümde araştırmanın yöntemi ele alınmıştır. Araştırmada kullanılan, evren ve örneklem; verilerin toplanması ile ilgili yapılan çalışmalar, verilerin işlenmesi ve araştırmada kullanılan istatistiksel teknikler açıklanmıştır.

3. 1. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu araştırma; ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin dönem başı hazırlık çalışmalarının yöneticilerce gerçekleştirilme düzeyini çeşitli bağımsız değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığını test etmek üzere hazırlanan ilişkisel tarama modelinde bir çalışmadır.

İlişkisel tarama modeli, iki ya da daha fazla değişken arasındaki birlikte değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modeli olarak tanımlanmaktadır. İlişkisel tarama modellerinde, değişkenler arasındaki ilişkiler; korelasyon türü ve karşılaştırma türü olmak üzere iki şekilde incelenmektedir. Korelasyon türü ilişkisel taramada, değişkenlerin birlikte değişip değişmediğini, birlikte değişim söz konusu ise bunun nasıl olduğunu saptamaya çalışır. Karşılaştırma türü ilişkisel tarama modelinde ise, en az iki değişken bulunur ve bunlardan birine (bağımsız değişkene) birine göre gruplar oluşturularak, öteki değişkene (bağımlı değişkene) göre aralarında bir değişme olup olmadığı incelenir (Karasar, 1999).

Bu araştırmada da, ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin Dönem başı hazırlık çalışmalarının Yöneticilerce gerçekleştirilme düzeyini belirlemek için, anket yöntemi kullanarak saha araştırması yöntemi kullanılmıştır.

3. 2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini İstanbul ili, ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerden oluşturmaktadır.

Örnekleme, bir grup bütünü kendi içinden seçilmiş parçalarıyla temsil edilmesidir. Bu araştırmada örnekleme gruplarından en çok kullanılan random (tesadüfi örneklem) yöntemi kullanılmıştır. Böylece örnekleme giren her kişinin eşit oranda seçilme şansı olmuştur.

Araştırmanın örneklemini, İstanbul ili; Fatih, Eyüp İlçe Mili Eğitim Müdürlüklerine bağlı ve araştırmaya tesadüfi olarak katılan ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerden oluşturmaktadır. Bu ilçelerde 20 farklı ilköğretim okullarında çalışan 260 öğretmene ulaşılmıştır. Ulaşılan öğretmenlerden anketi hatalı dolduranlar araştırmaya dâhil edilmemiştir.

3. 3. VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ VE ARAÇLARI

Araştırmanın veri kaynağını anketlerle toplanan veriler oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin toplanması için literatür taraması yapıldıktan sonra araştırmanın amaçları doğrultusunda, ilköğretim okulu öğretmenlerine uygulanmak üzere ankete konulabilecek çok sayıda ifade ayrı ayrı belirlenmiş ve bu ifadeler uzman görüşlerinden yararlanılarak amaca en iyi hizmet edenler alınmış, gerekli düzeltmelerden sonra asıl anket formları oluşturulmuştur.

Oluşturulan anket formları üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, ilköğretim okulu öğretmenlerinin demografik bilgilerini ve konuyla ilgili kişisel bilgilerini içeren altı soru bulunmaktadır. İlköğretim okulu öğretmenlerinin anketlerinin ikinci bölümde Dönem Başı Hazırlık Çalışmalarının Yöneticilerce Gerçekleştirilme Düzeyi ile ilgili ifadelerden oluşturulmuştur ve bu bölümde de toplam yirmi dokuz ifade bulunmaktadır. Üçüncü bölümde de öğretmenlerden varsa farklı görüş ve düşüncelerini ifade etmeleri istenmiştir.

İkinci bölümde sorulan sorularda dörtlü derecelendirme ölçeğinden yararlanılmıştır. Dörtlü derecelendirmede dereceler; “Hiç ”, “Nadiren”, “Sık sık” ve “Her zaman” olarak yapılandırılmıştır.

3.4. VERİLERİN ANALİZİ

İlköğretim okulu öğretmenlerine uygulanan anketlerden elde edilen veriler kodlanarak bilgisayar ortamına girilmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS Windows-10 istatistik paket programı kullanılmıştır. Toplanan veriler SPSS paket programı yardımı ile istatistikî işlemlere tabi tutulmuş ve tablo haline getirilmiştir.

Verilerin çözümlenmesinde; öncelikle hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin tüm bağımsız değişkenleri için, frekans (N), yüzde (%), ortalama (X), standart sapma (SS) değerleri belirlenmiştir. Daha sonra ikili değişkenler arasındaki farklılığı test etmek amacıyla “İlişkisiz Grup t Testi”, ikiden fazla kategorisi bulunan değişkenler arasındaki farklılığı test etmek için ise “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” kullanılmıştır. “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” tekniğinden sonra elde edilen farklılığın hangi gruplar arasında kaynaklandığını belirleyebilmek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc “Scheffe” testi yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Elde edilen verilerin kolay yorumlanabilmesi için veriler bulgular bölümünde tablolar haline getirilmiş, tartışma bölümünde de bu bulgular yorumlanmıştır.

Araştırmada kullanılan ankete uygun olarak elde edilen görüşlerin aritmetik ortalamaları değerlendirilirken řu aralıklar göz önünde bulundurulmuştur.

Verilen Ağırlık	Seçenekler	Sınırı
1	Hiç	1,00–1.74
2	Nadiren	1,75–2,49
3	Sık sık	2,50–3,24
4	Her zaman	3,25–4,00

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde, çeşitli ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlere uygulanmış olan anket çalışması sonuçlarından elde edilen tablolar ve bu tablolara ait bulgular bulunmaktadır. Bu araştırma kapsamında toplam 260 öğretmene ulaşılmıştır. Bu bölüm; öğretmenlerden elde edilen verilerin bulgularının verilmesi şeklinde yapılandırılmıştır.

4.1. İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRETMENLERİNDEN ELDE EDİLEN VERİLERE AİT ANALİZLER

4.1.1 Öğretmenlerin Bağımsız Değişkenlerine Ait Frekans ve Yüzde Değerleri

Bu kısımda, araştırmaya dâhil olan ilköğretim okulu öğretmenlerinin kişisel bilgileri ile ilgili olarak: cinsiyet, medeni durum, mesleki kıdem, eğitim durumu, meslekteki unvanı ve branş değişkenleriyle ilgili frekans değerleri ve buna bağlı yüzde hesaplamalarına yer verilmiştir. Araştırmaya katılan ilköğretim okulu öğretmenlerinin bu değişkenlere ilişkin sayısal değerleri aşağıda verilmiştir.

Araştırmaya katılan ilköğretim okulu öğretmenlerinin, cinsiyet değişkenine göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 1 İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin “Cinsiyet” Değişkenine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans (F)	Yüzde (%)
Bay	127	48,8
Bayan	133	51,2
Toplam	260	100

Birinci tablo incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin 127’sinin (%48,8) erkek öğretmenler olduğu, 133’unun ise (%51,2) bayan öğretmenler olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan ilköğretim okulu öğretmenlerinin, medeni hal değişkenine göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 2 İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin “Medeni Hal” Değişkenine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans (F)	Yüzde (%)
Evli	141	54,2
Bekâr	119	45,8
Toplam	260	100

İkinci tablo incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin 141’nin (%54,2) evli öğretmenler olduğu, 119’nun ise (%45,8) bekâr öğretmenler olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan ilköğretim okulu öğretmenlerinin, mesleki kıdem değişkenine göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 3 İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre Dağılımı

Mesleki Kıdem	Frekans (F)	Yüzde (%)
1-10Yıl	186	71,5
11-20 Yıl	41	15,8
21-30 Yıl	22	8,5
31 ve Üzeri Yıl	11	4,2
Toplam	260	100

Üçüncü tablo incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin 186’sının (%71,5) 1-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu, 41’nin (%15,8) 11-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu, 22’sinin (%8,5) 21-30 yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu, 11’nin (%4,2) 31 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan ilköğretim okulu öğretmenlerinin, mezun olduğunuz okul türü değişkenine göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 4 Araştırmaya Katılan İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin “Mezun Olduğunuz Okul” Değişkenine Göre Dağılımı

Eğitim Durumu	Frekans (F)	Yüzde (%)
Eğitim Fakültesi	175	67,3
Fen Edebiyat Fakültesi	33	12,7
Diğerleri	52	20,0
Toplam	260	100

Dördüncü tablo incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin 175’nin (%67,3) eğitim fakültesi mezunu öğretmenler olduğu, 33’nün (%12,7) fen edebiyat fakültesi mezunu öğretmenler olduğu, 52’sinin (%20,0) diğer grubunda olan öğretmenler olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan ilköğretim okulu öğretmenlerinin, meslekteki ünvanı türü değişkenine göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 5 Araştırmaya Katılan İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin “Meslekteki Ünvanı ” Değişkenine Göre Dağılımı

Eğitim Durumu	Frekans (F)	Yüzde (%)
Stajyer Öğretmen	52	20,0
Öğretmen	196	75,4
Uzman Öğretmen	12	4,6
Toplam	260	100

Beşinci tablo incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin 52’sinin (%20,0) “stajyer öğretmen” öğretmenler olduğu, 196’sının (%75,4) “öğretmen” öğretmenler olduğu, 12’sinin (%4,6) “uzman öğretmenler” olan öğretmenler olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan ilköğretim okulu öğretmenlerinin, branş değişkenine göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir

Tablo 6 İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin “Branş” değişkenine Göre Dağılımı

Branş	Frekans (F)	Yüzde (%)
Sınıf	156	60,0
Türkçe	16	6,2
Matematik	11	4,2
Fen ve Teknoloji	11	4,2
Sosyal Bilgiler	13	5,0
Rehberlik	3	1,2
Teknoloji ve Tasarım	4	1,5
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	8	3,1
Müzik	6	2,3
Yabancı Dil	14	5,4
Beden Eğitimi	3	1,2
Diğer	15	5,8
Toplam	200	100

Altıncı tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin; 156’sının (%60,0) Sınıf,16’sının (%6,2)Türkçe, 11’nin (%4,2) Matematik, 11’nin (%4,2) Fen ve Teknoloji, 13’ünün (%5,0) Sosyal Bilgiler, 3’nün (%1,2) Rehberlik, 4’nün (%1,5) Teknoloji ve Tasarım, 8’nin (%3,1) Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, 6’sının (%2,3) Müzik,14’nün (%5,4) Yabancı Dil, 3’nün (%1,2) Beden Eğitim ve 15’nin (%5,8) Diğer, öğretmeni olduğu ortaya konulmuştur.

4.1.2 Bağımlı Değişkenlerin Öğretmenlerin Bağımsız Değişkenlerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Test Etmek İçin Yapılan Değerlendirmeler

Bu kısımda; bağımlı değişkenlerin, öğretmenlerin cinsiyet, medeni durum, mesleki kıdem, eğitim durumu, mesleki ünvan ve branş değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını test etmek için yapılan analizlere dair bulgulara yer verilmiştir.

4.1.2.1 Öğretmenlerin “Cinsiyet” Değişkenine İlişkin Bulguları

Tablo 7. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Okul yönetimi, eğitim öğretim yılında yapılacak yenilikler için hazırlık yapar” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	SS	Sd	T	P
S2	Bay	127	2,85	0,92	258	-2,071	0,001
	Bayan	133	3,06	0,76			

Tablo 7’de görüldüğü gibi, “Okul yönetimi, eğitim öğretim yılında yapılacak yenilikler için hazırlık yapar” ifadesinin aritmetik ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için erkek öğretmenlerin aritmetik ortalaması 2,85, bayan öğretmenlerin aritmetik ortalaması ise 3,06, olarak bulunmuştur. Erkek öğretmenlerin bu ifade için standart sapması 0,92, bayan öğretmenlerin ise standart sapması 0,76’dır. Erkek öğretmenlerin ve bayan öğretmenlerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık bayan öğretmenlerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle bayan öğretmenler “Okul yönetimi, eğitim öğretim yılında yapılacak yenilikler için hazırlık yapar” ifadesine erkek öğretmenlerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 8. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre “Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlenmiştir” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	SS	Sd	T	P
S14	Bay	127	3,07	1,03	258	-1,882	0,042
	Bayan	133	3,29	0,86			

Tablo 8’de görüldüğü üzere, “Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlenmiştir” ifadesinin aritmetik ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için erkek öğretmenlerin aritmetik ortalaması 3,07, bayan öğretmenlerin aritmetik ortalaması ise 3,29, olarak bulunmuştur. Erkek öğretmenlerin bu ifade için standart sapması 1,03, bayan öğretmenlerin ise standart sapması 0,86’dır. Erkek öğretmenlerin ve bayan öğretmenlerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık bayan öğretmenlerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle bayan öğretmenler “Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlenmiştir” ifadesine erkek öğretmenlerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 9. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre **“Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca çalışacak, öğrenci kulüpleri ile ilgili görev dağılımlarını eğitim öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir”** İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	SS	Sd	T	P
S25	Bay	127	3,47	0,67	258	0,937	0,022
	Bayan	133	3,38	0,84			

Tablo 9’da da görüldüğü üzere, **“Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca çalışacak, öğrenci kulüpleri ile ilgili görev dağılımlarını eğitim öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir”** ifadesinin aritmetik ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için erkek öğretmenlerin aritmetik ortalaması 3,47, bayan öğretmenlerin aritmetik ortalaması ise 3,38 olarak bulunmuştur. Erkek öğretmenlerin bu ifade için standart sapması 0,67, bayan öğretmenlerin ise standart sapması 0,84’dır. Erkek öğretmenlerin ve bayan öğretmenlerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık erkek öğretmenlerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle erkek öğretmenler **“Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca çalışacak, öğrenci kulüpleri ile ilgili görev dağılımlarını eğitim öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir”** ifadesine bayan öğretmenlerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

4.1.2.2 Öğretmenlerin “Medeni Durum” Değişkenine İlişkin Bulguları

Tablo 10. Öğretmenlerin “Medeni Durum” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, eğitim öğretim yılında yapılacak yenilikler için hazırlık yapar” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Çalıştığı Okul	N	$\bar{x}$	SS	Sd	T	P
S2	Evli	141	2,92	0,93	258	-0,815	0,001
	Bekâr	119	3,00	0,74			

Tablo 10’da görüldüğü gibi, “Okul yönetimi, eğitim öğretim yılında yapılacak yenilikler için hazırlık yapar” ifadesinin aritmetik ortalamalarının çalıştığı okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için evli öğretmenlerin aritmetik ortalaması 2,92, bekâr öğretmenlerin aritmetik ortalaması ise 3,00 olarak bulunmuştur. Evli öğretmenlerin bu ifade için standart sapması 0,93, bekâr öğretmenlerin ise standart sapması 0,74’tür. Evli öğretmenlerin ve bekâr öğretmenlerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık bekâr öğretmenlerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle bekâr öğretmenler “Okul yönetimi, eğitim öğretim yılında yapılacak yenilikler için hazırlık yapar” ifadesine evli öğretmenlerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 11. Öğretmenlerin “Medeni Durum” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, fiziksel engelli öğrenciler için sınıfları uygun hale getirmiştir” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Çalıştığı Okul	N	$\bar{x}$	SS	Sd	T	P
S12	Evli	141	2,55	1,13	258	0,869	0,029
	Bekâr	119	2,43	1,00			

Tablo 11’da görüldüğü gibi, “Okul yönetimi, fiziksel engelli öğrenciler için sınıfları uygun hale getirmiştir” ifadesinin aritmetik ortalamalarının çalıştığı okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için evli öğretmenlerin aritmetik ortalaması 2,55, bekâr öğretmenlerin aritmetik ortalaması ise 2,43 olarak bulunmuştur. Evli öğretmenlerin bu ifade için standart sapması 1,13, bekâr öğretmenlerin ise standart sapması 1,00’dır. Evli öğretmenlerin ve bekâr öğretmenlerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık evli öğretmenlerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle evli öğretmenler “Okul yönetimi, fiziksel engelli öğrenciler için sınıfları uygun hale getirmiştir” ifadesine bekâr öğretmenlerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 12. Öğretmenlerin “Medeni Durum” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlenmiştir” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Çalıştığı Okul	N	$\bar{x}$	SS	Sd	T	P
S14	Evli	141	3,19	1,04	258	0,256	0,012
	Bekâr	119	3,16	0,84			

Tablo 12’de görüldüğü gibi, “Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlenmiştir” ifadesinin aritmetik ortalamalarının çalıştığı okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için evli öğretmenlerin aritmetik ortalaması 3,19, bekâr öğretmenlerin aritmetik ortalaması ise 3,16, olarak bulunmuştur. Evli öğretmenlerin bu ifade için standart sapması 1,04, bekâr öğretmenlerin ise standart sapması 0,84’dür. Evli öğretmenlerin ve bekâr öğretmenlerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık evli öğretmenlerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle evli öğretmenler “Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlenmiştir” ifadesine bekâr öğretmenlerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 13. Öğretmenlerin “Medeni Durum” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, okul içerisinde ve sınıflarda ilgi çekici köşelerinin(kütüphane, laboratuvar, yeme-içme) hazır bulunmasını sağlamıştır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Çalıştığı Okul	N	$\bar{x}$	SS	Sd	T	P
S15	Evli	141	2,79	1,01	258	-0,457	0,006
	Bekâr	119	2,84	0,87			

Tablo 13’te görüldüğü gibi, “Okul yönetimi, okul içerisinde ve sınıflarda ilgi çekici köşelerinin(kütüphane, laboratuvar, yeme-içme) hazır bulunmasını sağlamıştır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının çalıştığı okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için evli öğretmenlerin aritmetik ortalaması 2,79, bekâr öğretmenlerin aritmetik ortalaması ise 2,84, olarak bulunmuştur. Evli öğretmenlerin bu ifade için standart sapması 1,01, bekâr öğretmenlerin ise standart sapması 0,87’dir. Evli öğretmenlerin ve bekâr öğretmenlerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık bekâr öğretmenlerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle bekâr öğretmenler “Okul yönetimi, okul içerisinde ve sınıflarda ilgi çekici köşelerinin(kütüphane, laboratuvar, yeme-içme) hazır bulunmasını sağlamıştır” ifadesine evli öğretmenlerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 14. Öğretmenlerin “Medeni Durum” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, öğrenci ihtiyacını karşılayacak kısımları(askı, perde, dolap) hazırlamıştır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Çalıştığı Okul	N	$\bar{x}$	SS	Sd	T	P
S16	Evli	141	3,00	0,98	258	-1,493	0,042
	Bekâr	119	3,17	0,81			

Tablo 14’de görüldüğü gibi, “Okul yönetimi, öğrenci ihtiyacını karşılayacak kısımları(askı, perde, dolap) hazırlamıştır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının çalıştığı okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için evli öğretmenlerin aritmetik ortalaması 3,00, bekâr öğretmenlerin aritmetik ortalaması ise 3,17, olarak bulunmuştur. Evli öğretmenlerin bu ifade için standart sapması 0,98, bekâr öğretmenlerin ise standart sapması 0,81’dir. Evli öğretmenlerin ve bekâr öğretmenlerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık bekâr öğretmenlerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle bekâr öğretmenler “Okul yönetimi, öğrenci ihtiyacını karşılayacak kısımları(askı, perde, dolap) hazırlamıştır” ifadesine evli öğretmenlerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

Tablo 15. Öğretmenlerin “Medeni Durum” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, okulda ve sınıflarda öğrencilerin yaptığı çalışmaları sergileyebilecekleri köşeleri hazırlamıştır” İfadesi İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

	Çalıştığı Okul	N	$\bar{x}$	SS	Sd	T	P
S18	Evli	141	3,03	0,98	258	-0,564	0,029
	Bekâr	119	3,10	0,85			

Tablo 15’de görüldüğü gibi, “Okul yönetimi, okulda ve sınıflarda öğrencilerin yaptığı çalışmaları sergileyebilecekleri köşeleri hazırlamıştır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının çalıştığı okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda; bu ifade için evli öğretmenlerin aritmetik ortalaması 3,03, bekâr öğretmenlerin aritmetik ortalaması ise 3,10, olarak bulunmuştur. Evli öğretmenlerin bu ifade için standart sapması 0,98, bekâr öğretmenlerin ise standart sapması 0,85’dir. Evli öğretmenlerin ve bekâr öğretmenlerin puan ortalamaları için yapılan ilişkisiz grup t testi’nde 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık bekâr öğretmenlerin lehine gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle bekâr öğretmenler “Okul yönetimi, okulda ve sınıflarda öğrencilerin yaptığı çalışmaları sergileyebilecekleri köşeleri hazırlamıştır” ifadesine evli öğretmenlerden anlamlı düzeyde daha fazla katılmışlardır.

4.1.2.3 Öğretmenlerin “Mesleki Kıdem Yılı” Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 16. Öğretmenlerin “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, sınıfları düzenlerken görsel, işitsel, ısınma vb özellikleri dikkate almıştır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S13	1-10 Yıl	186	3,11	0,85	G.Arası	10,542	3	3,514	4,269	0,006
	11-20 Yıl	41	3,19	0,98	G.İçi	210,704	256	0,823		
	21-30 Yıl	22	2,45	1,14	Toplam	221,246	259			
	31 ve Üzeri Yıl	11	2,72	1,00						
	Toplam	260	3,05	0,92						

Tablo 16’da görüldüğü gibi, “Okul yönetimi, sınıfları düzenlerken görsel, işitsel, ısınma vb özellikleri dikkate almıştır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğretmenlerin yaş değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 17. Meslekteki Kıdem Değişkenine Göre “Okul yönetimi, sınıfları düzenlerken görsel, işitsel, ısınma vb özellikleri dikkate almıştır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Kıdem (i)	Kıdem (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S13	1-10 Yıl	11-20 Yıl	-8,2219	0,1565	0,964
		21-30 Yıl	0,6584*	0,2045	0,017
		31 ve Üstü Yıl	0,3856	0,2815	0,599
	11-20 Yıl	1-10 Yıl	8,222	0,1565	0,964
		21-30 Yıl	0,7406*	0,2398	0,025
		31 ve Üstü Yıl	0,4678	0,3081	0,512
	21-30 Yıl	1-10 Yıl	-0,6584*	0,2815	0,017
		11-20 Yıl	-0,7426*	0,3081	0,025
		31 ve Üstü Yıl	-0,2727	0,3350	0,882
	31 ve Üstü Yıl	1-10 Yıl	-0,3856	0,2815	0,599
		11-20 Yıl	-0,4678	0,3081	0,512
		21-30 Yıl	0,2727	0,3350	0,882

Tablo 17’de ifade edildiği gibi, “Okul yönetimi, sınıfları düzenlerken görsel, işitsel, ısınma vb özellikleri dikkate almıştır” ifadesinin kıdem değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; 21-30 yıl kıdeme sahip olan öğretmenler ile 1-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler hem de 11-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler arasında istatistiksel açıdan ($p < ,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Başka bir deyişle 21-30 yıl kıdeme sahip öğretmenler ile 1-10 yıl kıdeme sahip hem de 11-20 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlere göre daha fazla katılmışlar ve farklılığın çıkmasına kaynak oluşturmuşlardır. Diğer gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 18. Öğretmenlerin “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlenmiştir” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S14	1-10 Yıl	186	3,24	0,87	G.Arası	11,659	3	3,886	4,412	0,005
	11-20 Yıl	41	3,34	0,93	G.İçi	225,480	256	0,881		
	21-30 Yıl	22	2,63	1,21	Toplam	237,138	259			
	31 ve Üzeri Yıl	11	2,63	1,28						
	Toplam	260	3,18	0,95						

Tablo 18’de görüldüğü üzere, “Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlenmiştir” ifadesinin aritmetik ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğretmenlerin yaş değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 19. Yaş Değişkenine Göre “Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlenmiştir” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Yaş (i)	Yaş (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S14	1-10 Yıl	11-20 Yıl	-9,4152	0,1619	0,964
		21-30 Yıl	0,6109*	0,2116	0,017
		31 ve Üstü YIL	0,6109	0,2912	0,599
	11-20 Yıl	1-10 Yıl	9,4152	0,1619	0,964
		21-30 Yıl	0,7051*	0,2480	0,025
		31 ve Üstü Yıl	0,7051	0,3187	0,512
	21-30 Yıl	1-10 Yıl	-0,6109*	0,2116	0,017
		11-20 Yıl	-0,7051*	0,2480	0,025
		31 ve Üstü Yıl	0,000	0,3466	0,882
	31 ve Üstü Yıl	1-10 Yıl	-0,6109	0,2912	0,599
		11-20 Yıl	-0,7051	0,3187	0,512
		21-30 Yıl	0,000	0,3466	0,882

Tablo 19’da de görüldüğü gibi, “Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlenmiştir” ifadesinin yaş değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; 21-30 yıl kıdeme sahip olan öğretmenler ile 1-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler hem de 11-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler arasında istatistiksel açıdan ($p < ,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Başka bir deyişle 21-30 yıl kıdeme sahip öğretmenler ile 1-10 yıl kıdeme sahip hem de 11-20 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlere göre daha fazla katılmışlar ve farklılığın çıkmasına kaynak oluşturmuşlardır. Diğer gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 20. Öğretmenlerin “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, öğrenci ihtiyacını karşılayacak kısımları(askı, perde, dolap) hazırlamıştır” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S16	1-10 Yıl	186	3,16	0,84	G.Arası	10,990	3	3,663	4,572	0,004
	11-20 Yıl	41	3,17	0,91	G.İçi	205,148	256	0,801		
	21-30 Yıl	22	2,54	1,14	Toplam	216,138	259			
	31 ve Üzeri Yıl	11	2,54	1,03						
	Toplam	260	3,08	0,91						

Tablo 20’de görüldüğü üzere, “Okul yönetimi, öğrenci ihtiyacını karşılayacak kısımları(askı, perde, dolap) hazırlamıştır” ifadesinin aritmetik ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğretmenlerin yaş değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 21. Meslekteki Kıdem Değişkenine Göre “Okul yönetimi, öğrenci ihtiyacını karşılayacak kısımları(askı, perde, dolap) hazırlamıştır” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Kıdem (i)	Kıdem (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S16	1-10 Yıl	11-20 Yıl	-9,441	0,1544	1,000
		21-30 Yıl	0,6158*	0,2018	0,027
		31 ve Üstü Yıl	0,6158	0,2778	0,181
	11-20 Yıl	1-10 Yıl	9,441	0,1544	1,000
		21-30 Yıl	0,6253	0,2366	0,075
		31 ve Üstü Yıl	0,6253	0,3040	0,240
	21-30 Yıl	1-10 Yıl	-0,6158*	0,2018	0,027
		11-20 Yıl	-0,6253	0,2366	0,075
		31 ve Üstü Yıl	0,000	0,3306	1,000
	31 ve Üstü Yıl	1-10 Yıl	-0,6158	0,2778	0,181
		11-20 Yıl	-0,6253	0,3040	0,240
		21-30 Yıl	0,000	0,3306	1,000

Tablo 21’de ifade edildiği gibi, “Okul yönetimi, öğrenci ihtiyacını karşılayacak kısımları(askı, perde, dolap) hazırlamıştır” ifadesinin kıdem değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; 1-10 yıl kıdeme sahip olan öğretmenler ile 21-30 yıl kıdeme sahip öğretmenler arasında istatistiksel açıdan ($p<,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Başka bir deyişle 1-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler ile 21-30 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlere göre daha fazla katılmışlar ve farklılığın çıkmasına kaynak oluşturmuşlardır. Diğer gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

4.1.2.4 Öğretmenlerin “Ünvan” Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 22. Öğretmenlerin “Ünvan” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca yapılacak, anma ve kutlama programlarındaki görevlerini eğitim-öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S22	Stajyer	52	2,98	0,95	G.Arası	7,103	2	3,551	4,181	0,016
	Öğretmen	196	3,38	0,90	G.İçi	218,282	257	0,849		
	Uzman Öğretmen	12	3,50	1,00	Toplam	225,385	259			
	Toplam	260	3,30	0,93						

Tablo 22’de görüldüğü üzere, “Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca yapılacak, anma ve kutlama programlarındaki görevlerini eğitim-öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir” ifadesinin aritmetik ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğretmenlerin yaş değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 23. Ünvan Değişkenine Göre “Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca yapılacak, anma ve kutlama programlarındaki görevlerini eğitim-öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Ünvan (i)	Unvan (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S22	Stajyer	Öğretmen	-0,4019*	0,1438	0,021
		Uzman Öğretmen	-0,5192	0,2951	0,215
	Öğretmen	Stajyer	0,4019*	0,1438	0,021
		Uzman Öğretmen	-0,1173	0,2741	0,912
	Uzman Öğretmen	Stajyer	0,5192	0,2951	0,215
		Öğretmen	0,1173	0,2741	0,912

Tablo 23’de ifade edildiği gibi, “Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca yapılacak, anma ve kutlama programlarındaki görevlerini eğitim-öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir” ifadesinin kıdem değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; “Öğretmen” ünvanına sahip olan öğretmenler ile “Stajyer” ünvanına sahip öğretmenler arasında istatistiksel açıdan ($p<,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Başka bir değişle “Öğretmen” ünvanına sahip öğretmenler ile “Stajyer” ünvanına sahip olan öğretmenlere göre daha fazla katılmışlar ve farklılığın çıkmasına kaynak oluşturmuşlardır. Diğer gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 24. Öğretmenlerin “Ünvan” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca yapılacak, öğrenci kulüpleri ile ilgili görev dağılımlarını eğitim-öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S25	Stajyer	52	3,19	0,76	G.Arası	4,468	2	2,234	3,902	0,021
	Öğretmen	196	3,46	0,76	G.İçi	147,143	257	0,573		
	Uzman Öğretmen	12	3,75	0,62	Toplam	151,612	259			
	Toplam	260	3,42	0,76						

Tablo 24’te görüldüğü üzere, “Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca yapılacak, öğrenci kulüpleri ile ilgili görev dağılımlarını eğitim-öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir” ifadesinin aritmetik ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğretmenlerin yaş değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 25. Ünvan Değişkenine Göre “Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca yapılacak, öğrenci kulüpleri ile ilgili görev dağılımlarını eğitim-öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Ünvan (i)	Unvan (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S25	Stajyer	Öğretmen	-0,2771	0,1180	0,065
		Uzman Öğretmen	-0,5577	0,2423	0,073
	Öğretmen	Stajyer	0,2771	0,1180	0,065
		Uzman Öğretmen	-0,2806	0,2250	0,461
	Uzman Öğretmen	Stajyer	0,5577	0,2423	0,073
		Öğretmen	0,2806	0,2250	0,461

Tablo 25’te ifade edildiği gibi, “Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca yapılacak, öğrenci kulüpleri ile ilgili görev dağılımlarını eğitim-öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir” ifadesinin kıdem değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; “Öğretmen” unvanına sahip olan öğretmenler ile “Stajyer” unvanına sahip öğretmenler arasında istatistiksel açıdan ($p < ,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Başka bir deyişle “Öğretmen” unvanına sahip öğretmenler ile “Stajyer” unvanına sahip olan öğretmenlere göre daha fazla katılmışlar ve farklılığın çıkmasına kaynak oluşturmuşlardır. Diğer gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

4.1.2.5 Öğretmenlerin “Mezuniyet” Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 26. Öğretmenlerin “Mezuniyet” Değişkenine Göre “Okul yönetimi, fiziksel engelli öğrenciler için sınıfları uygun hale getirmiştir” İfadesine İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	SS	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
S12	Eğitim Fakültesi	176	2,44	1,04	G.Arası	9,813	2	4,907	4,360	0,014
	Fen Edebiyat Fakültesi	33	3,00	1,00	G.İçi	289,187	257	1,125		
	Diğerleri	51	2,35	1,14	Toplam	299,000	259			
	Toplam	260	2,50	1,07						

Tablo 26’da görüldüğü üzere, “Okul yönetimi, fiziksel engelli öğrenciler için sınıfları uygun hale getirmiştir” ifadesinin aritmetik ortalamalarının mezuniyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, öğretmenlerin mezuniyet gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$).

Bunun ardından, farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı hesaplardan post-hoc Scheffe testi tekniklerine geçilmiş ve sonuçlar aşağıda Tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 27. Mezuniyet Değişkenine Göre “Okul yönetimi, fiziksel engelli öğrenciler için sınıfları uygun hale getirmiştir” İfadesi Puan Ortalamaları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Tamamlayıcı Hesaplardan Scheffe Testi Sonuçları

	Mezun (i)	Mezun (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
S12	Eğitim Fakültesi	Fen Edebiyat Fakültesi	-0,5511*	0,2012	0,025
		Diğerleri	9,592	0,1687	0,851
	Fen Edebiyat Fakültesi	Eğitim Fakültesi	0,5511*	0,2012	0,025
		Diğerleri	0,6471*	0,2370	0,025
	Diğerleri	Eğitim Fakültesi	-9,5922	0,1687	0,851
		Fen Edebiyat Fakültesi	-0,6471*	0,2370	0,025

Tablo 27’de ifade edildiği gibi, “Okul yönetimi, fiziksel engelli öğrenciler için sınıfları uygun hale getirmiştir” ifadesinin mezuniyet değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda; Fen Edebiyat mezunu olan öğretmenler ile hem Eğitim Fakültesi mezunu olan öğretmenler hem de Diğer Fakülte mezunu olan öğretmenler arasında istatistiksel açıdan ($p < ,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Başka bir deyişle Fen Edebiyat mezunu olan öğretmenler ile hem Eğitim Fakültesi mezunu olan öğretmenler hem de Diğer Fakülte mezunu olan öğretmenlere göre daha fazla katılmışlar ve farklılığın çıkmasına kaynak oluşturmuşlardır. Diğer gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

4.1.3 “Dönem başı hazırlık çalışmalarının Yöneticilerce gerçekleştirme düzeyi” İle İlgili Öğretmenlerin Bağımlı Değişkenlere (İfadelere) Verdikleri Cevapların Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapmasına Göre Dağılımı

Tablo 28. Öğretmenlerin “Dönem başı hazırlık çalışmalarının Yöneticilerce gerçekleştirme düzeyi” İle İlgili Bağımlı Değişkenlere (İfadelere) Verdikleri Cevapların Frekans, Yüzde, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerlerinin Dağılımı

İFADE LER	Dönem başı hazırlık çalışmalarının Yöneticilerce gerçekleştirme düzeyi									
	Hiç		Nadiren		Sık Sık		Her Zaman		$\bar{X}$	SS
	N	%	N	%	N	%	N	%		
S1	29	11,2	74	28,5	104	40,0	53	20,4	2,61	0,91
S2	13	5,0	60	23,1	111	42,7	76	29,2	2,96	0,85
S3	4	1,5	44	16,9	97	37,3	115	44,2	3,24	0,78
S4	32	12,3	77	29,6	83	31,9	68	26,2	2,71	0,98
S5	8	3,1	15	5,8	82	31,5	155	59,6	3,47	0,74
S6	32	12,3	89	34,2	78	30,0	61	23,5	2,64	0,97
S7	27	10,4	84	32,3	83	31,9	66	25,4	2,72	0,95
S8	41	15,8	96	36,9	79	30,4	44	16,9	2,48	0,95
S9	37	14,2	76	29,2	90	34,6	57	21,9	2,64	0,97
S10	23	8,8	49	18,8	86	33,1	102	39,2	3,02	0,96
S11	22	8,5	30	11,5	80	30,8	128	49,2	3,20	0,95
S12	57	21,9	76	29,2	67	25,8	60	23,1	2,50	1,07
S13	21	8,1	41	15,8	101	38,8	97	37,3	3,05	0,92
S14	19	7,3	42	16,2	71	27,3	128	49,2	3,18	0,95
S15	24	9,2	74	28,5	87	33,5	75	28,8	2,81	0,85
S16	17	6,5	47	18,1	93	35,8	103	39,6	3,08	0,91
S17	56	21,5	85	32,7	67	25,8	52	20,0	2,44	1,04
S18	21	8,1	41	15,8	98	37,7	100	38,5	3,06	0,92

S19	12	4,6	61	23,5	98	37,7	89	34,2	3,01	0,87
S20	60	23,1	76	29,2	61	23,5	62	23,8	2,48	1,09
S21	36	13,8	57	21,9	97	37,3	70	26,9	2,77	0,99
S22	18	6,9	31	11,9	64	24,6	147	56,5	3,30	0,93
S23	38	14,6	68	26,2	85	32,7	69	26,5	2,71	1,01
S24	21	8,1	48	18,5	107	41,2	84	32,3	2,97	0,91
S25	5	1,9	29	11,2	76	29,2	150	57,7	3,42	0,76
S26	4	1,5	27	10,4	71	27,3	158	60,8	3,47	0,74
S27	18	6,9	67	25,8	95	36,5	80	30,8	2,91	0,91
S28	5	1,9	24	9,2	57	21,9	174	66,9	3,53	0,74
S29	19	7,3	56	21,5	86	33,1	99	38,1	3,01	0,94
GENEL ORTALAMA									2,94	

Tablo 28 incelendiğinde; anket çalışmasına katılan ilköğretim 2. kademe öğretmenlerinin bağımlı değişkenlere (ifadelere) verdikleri en olumlu cevaplar; Öğretmenlerin her zaman eğilimi gösterdiği davranışların başında; "Okul yönetimi, dersler başlamadan önce öğretmenlere ve öğrencilere verilecek ders kitaplarını hazırlar." ifadesinin (X=3,53 "Her zaman" düzeyinde), "Okul yönetimi, sınıf ve ders dağılımlarını eğitim-öğretim yılı başlamadan önce öğretmenlere bildirir. " ifadesinin (X=3,47 "Her zaman" düzeyinde) ve "Okul yönetimi, eğitim-öğretim yılında boş geçen ders olmaması için gerekli işlemleri yapar." ifadesinin (X=3,47 "Her zaman" düzeyinde) olduğu görülmüştür. Yine, Araştırmaya katılan öğretmenlerin bağımlı değişkenlere (ifadelere) verdikleri hiç eğilimi gösterdiği davranışların başında; "Okul yönetimi, aynı anda birden çok etkinliğin yapılabilmesi için sınıfları uygun hale getirmiştir. " ifadesi (X=2,44 "Nadiren" düzeyinde), "Okul yönetimi, okul başlamadan önce velilere eğitim-öğretim sosyal, rehberlik, psikolojik danışmanlık alanlarında bilgilendirme çalışmaları yapar." ifadesi (X=2,48 "Nadiren" düzeyinde) ve " Okul yönetimi, yıl boyunca yapılması planlanan gezileri eğitim öğretim yılı başında bize bildirir. " ifadesi (X=2,30 "Nadiren" düzeyinde) olarak belirlenmiştir.

Araştırma kapsamındaki ilköğretim okulunda çalışan öğretmenlerinin, **“Dönem başı hazırlık çalışmalarının Yöneticilerce gerçekleştirme düzeyi”**ne yönelik ifadelerine verdikleri cevapların toplam aritmetik ortalamasının ise $X = 2,94$ “Sık Sık” düzeyinde olduğu ortaya konulmuştur.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Bu bölümde; öncelikle araştırmaya katılan ilköğretim okulu öğretmenlerinin: kişisel bilgilerine ait bulgular, ardından bağımlı değişkenlerin öğretmenlerin bağımsız değişkenlerine göre değişip değişmediğini belirlemek için yapılan analizlere ait bulgular ve son olarak da “Dönem Başı Hazırlık Çalışmalarının Yöneticilerce Gerçekleştirme Düzeyi”ne yönelik hazırlanmış ankete yönelik ifadelerin frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine ilişkin veriler tartışılmıştır.

5.1. İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRETMENLERİNDEN ELDE EDİLEN BULGULARA DAİR TARTIŞMALAR

5.1.1 İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerine (Bağımsız Değişkenlere) İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim okulu öğretmenlerinin kişisel bilgilerine (bağımsız değişkenlere) verdikleri cevaplar tartışılmıştır.

Tablo 1 incelendiğinde; araştırmaya katılan ilköğretim okulu öğretmenlerinin %48,8’ini erkek öğretmenlerin, %52,2’inin bayan öğretmenler oluşturduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunu bayan öğretmenler oluşturmaktadır. Cinsiyet oranlarının birbirine yakın olmasının yanında bayan öğretmenlerin daha fazla olmasında, bu kademedeki öğretmenlik bölümlerini seçenlerin daha çok bayanlar olmasının yani bayanların çocuklarla ilgili işleri daha fazla tercih etmesinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 2'ye göre; araştırmaya katılan ilköğretim okulu öğretmenlerinin %54,2'sinin evli öğretmenler olduğu, %45,8'inin bekâr öğretmenler olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun evli öğretmenler olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin çoğunluğunun evli olması; okulu öğrencilere ailevi bir kurum havası verdiği varsayılmaktadır.

Tablo 3' bakıldığında; araştırmaya dahil olan öğretmenlerin %71,5'inin 1-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu, %15,8'inin 11-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu, %8,5'inin 21-30 yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu, %4,2'sinin de 31 ve Üzeri yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu görülmektedir. Buna göre, öğretmenlerin çoğunun 1-10 yıl arasında kıdeme sahip olduğu belirlenmiştir. Bu dönemde genç nüfusun öğretmenlik mesleğini tercih ettiği ve öğretmenlik mesleğinin geç öğretmenlerin yapabileceği bir meslek olduğu görülmektedir.

Tablo 4 ele alındığında; araştırmaya katılan öğretmenlerin %67,3'ünün eğitim fakültesi mezunu öğretmenler olduğu, %12,7'sinin fen-edebiyat fakültesi mezunu öğretmenler olduğu, %20,0'sinin diğer fakülte mezunu öğretmenler olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun eğitim fakültesi mezunu öğretmenler olduğu belirlenmiştir. Bunu diğer fakülte mezunu öğretmenler izlemektedir. Eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin çokluğu profesyonelleşmenin olduğu ve eğitimde kalitenin yükseldiğini göstermektedir.

Tablo 5 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin; %20,0'sinin Stajyer öğretmen, %75,4'ünün Öğretmen, %4,6'sının Uzman öğretmen olduğu ortaya konulmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki unvan dağılımları incelendiğinde, okullardaki öğretmen kadrosunun unvanlarının Öğretmen oluşu, Tablo 3'te de görüldüğü gibi okullardaki öğretmenlerin 1-10 yıl kıdeme sahip oldukları için uzman öğretmenlik sınavına giremedikleri ve uzman öğretmen olmadıkları görülmektedir.

Tablo 6 ele alındığında; araştırmaya katılan öğretmenlerin; %60,0'ının Sınıf, %6,2'sinin Türkçe, %4,2'sinin Matematik, %4,2'sinin Fen ve Teknoloji, %5,0'ının Sosyal Bilgiler, %1,2'sinin Rehberlik, %1,5'inin Teknoloji ve Tasarım, %3,1'inin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, %2,3'ünün Müzik, %5,4'ünün Yabancı Dil, %1,2'inin Beden Eğitim ve %5,8'inin Diğer branşa sahip öğretmenler olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan

öğretmenlerin branş dağılımlarının, okullardaki ders saati doğrultusundaki öğretmen ihtiyacına göre belirlendiği düşünülmektedir.

5.1.2 Bağımlı Değişkenlerin Öğretmenlerin Bağımsız Değişkenlerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Test Etmek İçin Yapılan Analizlere İlişkin Tartışmalar

5.1.2.1 Öğretmenlerin “Cinsiyet” Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim okulu öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bağımlı değişkenlere verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan “İlişkisiz Grup t Testi” sonucunda 29 ifadeden 3 ifadenin cinsiyet değişkenine göre farklılaştığı görülmüştür.

Tablo 7 incelendiğinde; **“Okul yönetimi, eğitim öğretim yılında yapılacak yenilikler için hazırlık yapar”** ifadesinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu ifadeye bayan öğretmenler erkek öğretmenlerden daha fazla katılmışlardır. Bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha düzenli ve tertipli olduklarından bu konudaki hassaslıkları okul yönetiminden beklediklerinden yeniliklere karşı daha dikkatli oldukları düşünülmektedir.

Tablo 8 ele alındığında; **“Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlenmiştir”** ifadesinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu ifadeye bayan öğretmenler erkek öğretmenlerden daha fazla olumlu görüşte bulunmuşlardır. Bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre ayrıntılara karşı daha hassas oldukları ve tüm öğrenciler ile göz temasının en iyi olduğu pozisyonun öğretmen masasının yeri olduğuna, varsayımlarının neden olduğu düşünülmektedir.

Tablo 9'a bakıldığında; **“Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca çalışacak, öğrenci kulüpleri ile ilgili görev dağılımlarını eğitim öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir”** ifadesinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu ifadeye erkek öğretmenler bayan öğretmenlerden daha fazla katıldıklarını ifade etmişlerdir. Bu ifadeye erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlere göre daha fazla katılmalarında; erkek öğretmenlerin öğrenci kulüpleri çalışmalarında bayan öğretmenlere göre daha bağımsız oldukları için buna neden olduğu varsayılmaktadır.

5.1.2.2 Öğretmenlerin “Medeni Hal” Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim okulu öğretmenlerinin medeni hal değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bağımlı değişkenlere verdikleri cevapların medeni hal değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan “İlişkisiz Grup t Testi” sonucunda 29 ifadeden 6 ifadenin çalışılan okul değişkenine göre farklılaştığı görülmüştür.

Tablo 10 incelendiğinde; **“Okul yönetimi, eğitim öğretim yılında yapılacak yenilikler için hazırlık yapar”** ifadesinin medeni hal değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu ifadeye bekar öğretmenler evli öğretmenlerden daha fazla katılmışlardır. Yenilikleri okul bünyesine taşıyabilmek için yeterli enerji ve zaman gerekli olacağından bekar öğretmenlerinin bu özellikleri daha çok taşıdığı varsayılmaktadır.

Tablo 11'e göre; **“Okul yönetimi, fiziksel engelli öğrenciler için sınıfları uygun hale getirmiştir”** ifadesinin medeni hal değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu ifadeye evli öğretmenler bekar öğretmenlerden daha fazla katılmışlardır. Evli öğretmenlerde ebeveyn duygusu daha belirgin olduğundan kaynaklandığı varsayılmaktadır.

Tablo 12’e bakıldığında; **“Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlenmiştir”** ifadesinin medeni hal değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu ifadeye evli öğretmenler bekâr öğretmenlerden daha fazla katılmışlardır. Evli öğretmenlerde ebeveyn şuuru ve hassasiyeti daha fazla olduğundan öğrencileri derste aktif tutmak için öğretmen masasının yerine önem vermelerine neden olduğu varsayılmaktadır.

Tablo 13’e göre; **“Okul yönetimi, okul içerisinde ve sınıflarda ilgi çekici köşelerinin(kütüphane, laboratuvar, yeme-içme) hazır bulunmasını sağlamıştır”** ifadesinin medeni hal değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu ifadeye bekâr öğretmenler evli öğretmenlerden daha fazla katılmışlardır. Bekâr öğretmenlerin evli öğretmenlere göre daha genç oluşu ve kendilerini ispatlama düşüncesiyle bu konularda daha hassas olduklarından neden olduğu varsayılmaktadır.

Tablo 14 incelendiğinde; **“Okul yönetimi, öğrenci ihtiyacını karşılayacak kısımları(askı, perde, dolap) hazırlamıştır”** ifadesinin medeni hal değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu ifadeye bekâr öğretmenler evli öğretmenlerden daha fazla katılmışlardır. Bekâr öğretmenlerin evli öğretmenlere göre öğrenciler ile daha fazla iç içe bulunup onlarla daha fazla zaman geçirdiklerinden bu konularda daha hassas olduklarından neden olduğu varsayılmaktadır.

Tablo 15 incelendiğinde; **“Okul yönetimi, okulda ve sınıflarda öğrencilerin yaptığı çalışmaları sergileyebilecekleri köşeleri hazırlamıştır”** ifadesinin medeni hal değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu ifadeye bekâr öğretmenler evli öğretmenlerden daha fazla katılmışlardır. Sınıf, öğrencilerin kendilerini oraya ait ve değerli hissetmelerini sağlayacak özelliklere sahip olmalı. Bu amaçla sınıfta öğrencilerin ailelerini ve çevrelerini yansıtan resim ve materyaller bulunmalı. Öğrencilerin çalışmalarının sergilenmesine yönelik alanlar oluşturulmalı, bu şekilde öğrenciler birçok yerde kendi çalışmalarını görebilmeli. Tablo 14’te de belirtildiği gibi bekâr öğretmenlerin evli öğretmenlere göre öğrenciler ile daha fazla iç içe bulunup onlarla daha fazla zaman geçirdiklerinden bu konularda daha hassas olduklarından neden olduğu varsayılmaktadır.

5.1.2.3 Öğretmenlerin “Meslekteki Kıdem” Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim okulu öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bağımlı değişkenlere verdikleri cevapların çalışılan mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Tamamlayıcı Scheffe Testi” sonucunda 29 ifadeden 3 ifadenin mesleki kıdem değişkenine göre farklılaştığı görülmüştür.

Tablo 16’ya bakıldığında; **“Okul yönetimi, sınıfları düzenlerken görsel, işitsel, ısınma vb özellikleri dikkate almıştır”** ifadesinin öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre anlamlı düzeyde değiştiği görülmüştür. Bu değişimin hangi mesleki kıdem grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonuçlarına (Tablo 17) göre de; bu ifadeye 21-30 yıl mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerin hem 1-10 yıl mesleki kıdeme sahip hem de 11-20 yıl mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerden daha fazla katıldıkları görülmüştür. Sınıf düzeni, öğrencinin sınıf içerisindeki davranışlarına yön veren bir unsurdur(Erdoğan,2004). Öğrencinin başarısının artması için sınıfların görsel açıdan sade, işitsel açıdan gürültüsüz ve sınıfın ne sıcak nede aşırı soğuk olmaması gerekir. Bu öğrencinin başarısını artırır. Bu bağlamda, bu bulgunun elde edilmesinde; 21-30 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlerin mesleki anlamda daha deneyimli olmalarından ve sınıf düzeninin zaman içinde daha iyi kavramış olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 18 incelendiğinde; **“Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlenmiştir”** ifadesinin öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre anlamlı düzeyde değiştiği görülmüştür. Bu değişimin hangi mesleki kıdem grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonuçlarına (Tablo 19) göre de; bu ifadeye 21-30 yıl mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerin hem 1-10 yıl mesleki kıdeme sahip hem de 11-20 yıl mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerden daha fazla katıldıkları görülmüştür. Öğretmen masası öğrencilerin kolayca görebilecekleri bir yere konmasına özen gösterilmelidir. Bu sınıfın kontrolünü, öğrenci davranışlarının görülmesini ve geri bildirim alınmasını sağlar(Ünal, Ada, 2003). Bu durumda etkileşim artacağından sınıf yönetimi kolaylaşır. Bu bağlamda, bu bulgunun

elde edilmesinde; 21-30 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlerin mesleki anlamda daha deneyimli olmalarından ve öğretmen masasının yerinin önemini zaman içinde daha iyi kavramış olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 20 ele alındığında; “Okul yönetimi, öğrenci ihtiyacını karşılayacak kısımları(askı, perde, dolap) hazırlamıştır” ifadesinin öğretmenlerin yaşlarına göre anlamlı düzeyde değiştiği belirlenmiştir. Bu değişimin hangi yaş grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda ise (Tablo 21); bu ifadeye 1-10 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlerin 21-30 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlerden daha fazla katıldıkları görülmüştür. Öğrenme-öğretme ilişkileri, öğretim çevresinin işlevidir(Hiebert and Wearne, 1993:393). Fiziksel ortama ilişkin her değişken, eğitime destek veya engel olur. Yalnızca ortamda var olanlar değil, bunların düzenlenişi, görünüşü(estetiği) de eğitsel açıdan etkileyicidir(Becher, 1993:3741). Öğrenci tutum ve davranışının önemli bir etkeninin sınıf düzenlemelerinin olduğu, bunun az da olsa başarı ve sözel etkileşimi etkilediği belirlenmiştir(Doyle, 1986:402). Bu etki eğitimi etkileyen diğer değişkenler üzerindeki katkılarıyla daha da çoğalır. Sınıftaki sıra, masa, dolap, askı, perde, uzaklık, öğrenci gibi fiziksel engeller, öğretmen-öğrenci arasında psikolojik engel de oluşturur. İletişim ve etkileşimi değiştirir.(Barker, 1982:108). 1-10 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlerin; öğrenciler ile daha yakın durması, öğrenci ihtiyaçlarına daha çok sahip çıkmasında dolayı daha fazla katıldıkları varsayılmıştır.

5.1.2.4 Öğretmenlerin “Ünvan” Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim okulu öğretmenlerinin Ünvan değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bağımlı değişkenlere verdikleri cevapların çalışılan ünvan değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Tamamlayıcı Scheffe Testi” sonucunda 29 ifadeden 2 ifadenin mesleki kıdem değişkenine göre farklılaştığı görülmüştür.

Tablo 22’ e göre; **“Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca yapılacak, anma ve kutlama programlarındaki görevlerini eğitim-öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir.”** ifadesinin öğretmenlerin unvan değişkenine göre anlamlı düzeyde değiştiği saptanmıştır. Bu değişimin hangi ünvan grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda (Tablo 23) tesadüfî bir farklılık elde edilmiş ancak, bu ifadeye en fazla öğretmen ünvanına sahip olan öğretmenler stajyer ünvanına sahip olan öğretmenlerden daha fazla katıldıkları belirlenmiştir. Eğitim, belli hedefleri gerçekleştirmek için tasarlanan bir süreçtir. Ders yılı başında eğitim ve öğretim hedeflerine uygun olarak gerçekleştirilecek etkinlikler (anma ve kutlama), öğretmen tarafından yıllık ünite ve günlük planlar sene başında okul yönetimi ile beraber oluşturulmaktadır. Bu kazanımları daha çok farkın da olan öğretmen ünvanına sahip öğretmenler bu etkinliklere daha fazla önem verdikleri için bu ifadeye katıldıkları düşünülmektedir.

Tablo 24’ e göre; **“Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca yapılacak, öğrenci kulüpleri ile ilgili görev dağılımlarını eğitim-öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir.”** ifadesinin öğretmenlerin unvan değişkenine göre anlamlı düzeyde değiştiği saptanmıştır. Bu değişimin hangi ünvan grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda (Tablo 25) tesadüfî bir farklılık elde edilmiş ancak, bu ifadeye en fazla öğretmen ünvanına sahip olan öğretmenler stajyer ünvanına sahip olan öğretmenlerden daha fazla katıldıkları belirlenmiştir. Sosyal toplumlarda sosyal aktiviteleri gerçekleştirmek bireyin o topluma sahip çıkması kendisine olan özgüvenini kazanması açısından oldukça önemlidir. Burada öğretmen ünvanına sahip öğretmenler stajyer öğretmenlerden daha tecrübeli oldukları için bu ifadeye daha fazla katıldıkları düşünülmektedir.

5.1.2.5 Öğretmenlerin “Mezuniyet” Değişkenine İlişkin Tartışmalar

Bu kısımda, ilköğretim 2. kademe öğretmenlerinin mesleki kıdem yılı değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bağımlı değişkenlere verdikleri cevapların mesleki kıdem yılı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Tamamlayıcı Scheffe Testi” sonucunda 29 ifadeden yalnızca 1 ifadenin mezuniyet türü değişkenine göre farklılaştığı görülmüştür.

Tablo 26 incelendiğinde; **“Okul yönetimi, fiziksel engelli öğrenciler için sınıfları uygun hale getirmiştir.”** ifadesinin öğretmenlerin mezuniyet türüne göre anlamlı düzeyde değiştiği görülmüştür. Bu değişimin hangi mezuniyet grupları arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe” testi sonucunda ise (Tablo 27) Fen Edebiyat mezunu öğretmenler, hem Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenler hem de Diğer Fakülte mezunu öğretmenlerden daha fazla katıldıkları belirlenmiştir. Sınıf öğrencilerin kişisel, psikolojik ve fiziksel gereksinimlerine dayanarak yönetilmesi gerekir. Bu anlamda öğretmen karşısında bulunan öğrencilerin gereksinimlerini ve bunlarla ilişkili olan davranışları anlamaya ve sınıfı buna göre yönetmeye çalışır. Bu özelliğe Fen Edebiyat mezunu olan öğretmenler daha hassas oldukları varsayılmaktadır.

5.1.3 “Dönem Başı Hazırlık Çalışmalarının Yöneticilerce Gerçekleştirme Düzeyi” İle İlgili Öğretmenlerin Bağımlı Değişkenlere (İfadelere) Verdikleri Cevapların Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapmasına Göre Dağılımı ile İlgili Tartışmalar

Bu kısımda, öğretmenlerin **“Dönem başı hazırlık çalışmalarının Yöneticilerce gerçekleştirme düzeyi”**ne yönelik hazırlanmış olan ankete vermiş oldukları cevapların frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma dağılımlarına ilişkin bulgular tartışılmıştır.

Tablo 28 incelendiğinde; anket çalışmasına katılan öğretmenlerin bağımlı değişkenlere verdikleri en olumlu cevaplar (“Her Zaman” düzeyinde); " Okul yönetimi, öğretmenlerin ve öğrencilerin yapacakları sosyal faaliyetler için gerekli ve uygun mekânları düzenler." ifadesi " Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim-öğretim yılı boyunca çalışacak, öğrenci kulüpleri ile ilgili görev dağılımlarını eğitim-öğretim yılı başında bildirir. " ifadesi "Okul yönetimi, eğitim-öğretim yılında boş geçen ders olmaması için gerekli işlemleri yapar." ifadesi olarak belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bağımlı sorulara verdikleri en olumsuz yanıtların ise (“Nadiren ” düzeyinde); “Okul yönetimi, öğrenci ihtiyacını karşılayacak kısımları(askı, perde, dolap) hazırlamıştır. " ifadesi "Okul yönetimi, okul başlamadan önce velilere eğitim-öğretim sosyal, rehberlik,

psikolojik danışmanlık alanlarında bilgilendirme çalışmaları yapar." ifadesi "Okul yönetimi öğrencilerin alacağı görevler, gerçekleştirmeleri gereken davranışlar ile ilgili bilgilerin, öğrencilerin görebileceği yerlerde bulunmasını sağlamıştır." ifadesi olarak belirlenmiştir. Dönem başı hazırlık çalışmalarını okul yönetimi açısından ele alırsak yıl boyunca yürütülecek olan idari programlamanın yapılmasıyla beraber, eğitim-öğretim plan ve programlarının hazırlanması, mevcut programların gözden geçirilmesi, gerekli ekleme ve düzenlemelerin yapılması, bu aşamada önemli görülmektedir. Personel sayısının mevcut hedefe ulaşmak için yeterli olup olmadığının gözden geçirilmesi, gerekli görüldüğü takdirde personel temine gidilmesi, sosyal faaliyetler, sosyal kulüpler ve bunlarla ilgili düzenlemelerin yapılması eğitimin gerekliliklerin yapılması eğitimin olmazsa olmazlarından. Bununla birlikte öğrenci ihtiyaçları (askı, perde, dolap, sıra vb.), öğrenci velilere yapılacak çalışmalar ve okul için yapılacak çalışmaların ilan edilebilmesi için gerekli olan araç ve gereçlerin olmayışı da eğitim adına problem teşkil eder. Öğretmenlerde bu durumları problem olarak görmüştür.

BÖLÜM VI

SONUÇ

Bu bölümde; öncelikle araştırmaya katılan ilköğretim öğretmenlerinin kişisel bilgilerine ve diğer bağımsız değişkenlere ait bulgulara daha sonra, bağımlı değişkenlerin öğretmenlerin bağımsız değişkenlerine göre değişip değişmediğini belirlemek için yapılan analizlere ait bulgulara ve son olarak da öğretmenlerin “Dönem Başı Hazırlık Çalışmalarının Yöneticilerce Gerçekleştirilme Düzeyi”ne yönelik hazırlanmış ankete yönelik ifadelerin frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine ait sonuçlara yer verilmiştir.

6.1. İLKÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNDEN ELDE EDİLEN VERİLERE AİT SONUÇLAR

6.1.1 İlköğretim Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerine (Bağımsız Değişkenlere) Dair Bulgulara Ait Sonuçlar

Bu kısımda, araştırmaya dâhil olan ilköğretim öğretmenlerinin kişisel bilgilerine (bağımsız değişkenlere) dair bulgulara ait sonuçlar verilmiştir.

1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunu (%51,2’si) bayan öğretmenler oluşturmaktadır.
2. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunu (%54,2’si) evli öğretmenler oluşturmaktadır.
3. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunu (%71,5’i) 1-10 yıl arasında kıdeme sahiptir.

4. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu (%67,3'ü) eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerdir.
5. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunu (%75,4'ü) “öğretmen” unvanına sahip öğretmenleri oluşturmaktadır.
6. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunu (%60,0'ı) sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır.

6.1.2. Bağımlı Değişkenlerin Öğretmenlerin Bağımsız Değişkenlerine Göre Değişip Değişmediğini Belirlemek İçin Yapılan Analizlere Dair Bulguların Sonuçları

Bu kısımda, bağımlı değişkenlerin öğretmenlerin bağımsız değişkenlerine göre değişip değişmediğini belirlemek için yapılan analizlere ait bulgulara dair sonuçlara yer verilmiştir.

6.1.2.1 Öğretmenlerin “Cinsiyet” Değişkenine Dair Sonuçlar

1. Erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlerden daha fazla katıldıkları ifadeler;
  - Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca çalışacak, öğrenci kulüpleri ile ilgili görev dağılımlarını eğitim öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir, olarak belirlenmiştir.

2. Bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlerden daha fazla katıldıkları ifadeler;

- Okul yönetimi, eğitim öğretim yılında yapılacak yenilikler için hazırlık yapar,
- Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlenmiştir, olarak belirlenmiştir.

6.1.2.2 Öğretmenlerin “Medeni Hal” Değişkenine Dair Sonuçlar

1. Evli öğretmenlerin bekar öğretmenlerden daha fazla katıldığı ifadeler;

- Okul yönetimi, fiziksel engelli öğrenciler için sınıfları uygun hale getirmiştir,
- Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlenmiştir, olarak belirlenmiştir.

2. Bekar öğretmenlerin evli öğretmenlerden daha fazla katıldığı ifadeler;

- Okul yönetimi, eğitim öğretim yılında yapılacak yenilikler için hazırlık yapar,
- Okul yönetimi, okul içerisinde ve sınıflarda ilgi çekici köşelerin(kütüphane,laboratuar,yeme-içme)hazır bulunmasını sağlamıştır,
- Okul yönetimi, öğrenci ihtiyacını karşılayacak kısımları(askı,perde,dolap) hazırlamıştır,
- Okul yönetimi, okulda ve sınıflarda öğrencilerin yaptığı çalışmalarını sergileyebilecekleri köşeleri hazırlamıştır, olarak belirlenmiştir.

6.1.2.3 Öğretmenlerin “Mesleki Kıdem” Değişkenine Dair Sonuçlar

1. “Okul yönetimi, sınıfları düzenlerken görsel, işitsel, ısınma vb özellikleri dikkate almıştır” ifadesine en fazla 21-30 yıl mesleki kıdeme sahip olan öğretmenler katılmıştır.

2. “Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlenmiştir,” ifadesine en fazla 21-30 yıl mesleki kıdeme sahip olan öğretmenler katılmıştır.

3. “Okul yönetimi, öğrenci ihtiyacını karşılayacak kısımları(askı,perde,dolap) hazırlamıştır, ” ifadesine en fazla 1-10 yıl mesleki kıdeme sahip olan öğretmenler katılmıştır

6.1.2.4 Öğretmenlerin “Mesleki Unvan” Değişkenine Dair Sonuçlar

1. “Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca yapılacak,anma ve kutlama programındaki görevlerini eğitim-öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir.” ifadesine en fazla “öğretmen” unvanına sahip olan öğretmenler katılmıştır.

2. “Okul yönetimi, Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca çalışacak, öğrenci kulüpleri ile ilgili görev dağılımlarını eğitim öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir” ifadesine en fazla “öğretmen” unvanına sahip olan öğretmenler katılmıştır.

6.1.2.5 Öğretmenlerin “Eğitim Durumu” Değişkenine Dair Sonuçlar

1. “Okul yönetimi, fiziksel engelli öğrenciler için sınıfları uygun hale getirmiştir.” ifadesine en fazla fen-edebiyat fakültesi mezunu olan öğretmenler katılmışlardır.

6.1.3 Öğretmenlerin “Dönem Başı Hazırlık Çalışmalarının Yöneticilerce Gerçekleştirme Düzeyi”ne Yönelik Hazırlanmış Ankete Yönelik İfadelerin Frekans, Yüzde, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerlerine Ait Sonuçlar

Bu kısımda, “Dönem Başı Hazırlık Çalışmalarının Yöneticilerce Gerçekleştirme Düzeyi”ne yönelik hazırlanmış ankete yönelik ifadelerin frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine ait sonuçlara yer verilmiştir.

İlköğretim öğretmenlerinin bağımlı değişkenlere vermiş oldukları en yüksek ortalamalı ifadeler;

- Okul yönetimi, dersler başlamadan önce öğretmenlere ve öğrencilere verilecek ders kitaplarını hazırlar,
- Okul yönetimi, sınıf ve ders dağılımlarını eğitim öğretim yılı başlamadan önce öğretmenlere bildirir,
- Okul yönetimi, eğitim öğretim yılında boş geçen ders olmaması için gerekli işlemleri yapar,
- Okul yönetimi, Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca çalışacak, öğrenci kulüpleri ile ilgili görev dağılımlarını eğitim öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir,
- Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca yapılacak, anma ve kutlama programındaki görevlerini eğitim-öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir, olarak belirlenmiştir.

BÖLÜM VII

ÖNERİLER

Bu bölümde; araştırmaya katılan ilköğretim okulu öğretmenlerinin “Dönem başı hazırlık çalışmalarının yöneticilerce gerçekleştirme düzeyi”ne yönelik uygulanmış olan anketten elde edilen bulguların incelenmesi ve tartışılması sonucunda yapılan çeşitli önerilere yer verilmiştir. Öneriler elde edilen bulgular ışığında yapılmıştır.

1. Okul yönetimi, teknolojik gelişmeleri takip edip, sene başında hazırlamalıdır.
2. Okul yönetimi, eğitim öğretim yılında yapılacak yenilikler için hazırlık yapmalıdır.
3. Okul yönetimi, eğitim öğretim başlamadan önce okulun fiziki eksikliklerini tamamlamalıdır.
4. Okul yönetimi, yeni eğitim öğretim yılına başlarken öğretmenlerin, velilerin ve öğrencilerin görüşlerini dikkate alarak hazırlıklar yapmalıdır.
5. Okul yönetimi, eğitim-öğretim yılında boş geçen ders olmaması için gerekli işlemleri yapmalıdır.
6. Okul yönetimi, öğrencilerin okula istekli gelmelerini sağlamak amacıyla, onların okulu özleyebilecekleri şekilde, okulda düzenlemeler yapmalıdır.
7. Okul yönetimi, öğrenci isteğini ve veli desteğini artırmak amacıyla yapılacak sosyal etkinlikleri belirler ve bunlarla ilgili hazırlıklar yapmalıdır.
8. Okul yönetimi, okul başlamadan önce velilere eğitim-öğretim, sosyal, rehberlik, psikolojik danışmanlık alanlarında bilgilendirme çalışmaları yapmalıdır.

9. Okul yönetimi, öğretmen ve yardımcı personele hizmet içi eğitim sağlamalıdır.
10. Okul yönetimi seçmeli dersleri çevre faktörlerini dikkate alarak belirlemelidir.
11. Okul yönetimi, sınıfın boyanmasında rahatsız edici, dikkat dağıtıcı renkler yerine rahatlatıcı renkleri seçmelidir.
12. Okul yönetimi, fiziksel engelli öğrenciler için sınıfları uygun hale getirmelidir.
13. Okul yönetimi, sınıfları düzenlerken görsel, işitsel, ısınma vb özellikleri dikkate almalıdır.
14. Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlemelidir.
15. Okul yönetimi, okul içerisinde ve sınıflarda ilgi çekici köşelerin (kütüphane, laboratuvar, yeme-içme) hazır bulunmasını sağlamalıdır.
16. Okul yönetimi, öğrenci ihtiyacını karşılayacak kısımları (askı, perde, dolap) hazırlamalıdır.
17. Okul yönetimi, aynı anda birden çok etkinliğin yapılabilmesi için sınıfları uygun hale getirmelidir.
18. Okul yönetimi, okulda ve sınıflarda öğrencilerin yaptığı çalışmalarını sergileyebilecekleri köşeleri hazırlamalıdır.
19. Okul yönetimi, öğrencilerin alacağı görevler, gerçekleştirmeleri gereken davranışlar ile ilgili bilgilerin, öğrencilerin görebileceği yerlerde bulunmasını sağlamalıdır.
20. Okul yönetimi, yıl boyunca yapılması planlanan gezileri eğitim öğretim yılı başında bize bildirmelidir.
21. Okul yönetimi, öğretmenlerin seminer çalışması konularını kaynağına kolay ulaşabilecek konulardan olacak şekilde önceden belirlemelidir.
22. Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca yapılacak, anma ve kutlama programlarındaki görevlerini eğitim-öğretim yılı başında öğretmenlere bildirmelidir.
23. Okul yönetimi, öğrenme güçlüğü çeken öğrenciler için yapılacak çalışmaların önceden belirlenmesini sağlamalıdır.
24. Okul yönetimi, öğretmenlerin kullanacağı araç gereçlerin hazır bulunmasını sağlamalıdır.

25. Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca çalışacak, öğrenci kulüpleri ile ilgili görev dağılımlarını eğitim-öğretim yılı başında öğretmenlere bildirmelidir.
26. Okul yönetimi, sınıf ve ders dağılımlarını eğitim-öğretim yılı başlamadan önce öğretmenlere bildirmelidir.
27. Okul yönetimi, öğretmenlerin ve öğrencilerin yapacakları sosyal faaliyetler için gerekli ve uygun mekanları düzenlemelidir.
28. Okul yönetimi, dersler başlamadan önce öğretmenlere ve öğrencilere verilecek ders kitaplarını hazırlamalıdır.
29. Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim-öğretim yılı başlamadan önceki eğitimsel ve öğretimsel hazırlıklarını denetlemelidir.

KAYNAKLAR

AÇIKALIN, A. (1998), Toplumsal Kurumsal ve Teknik Yönleriyle Okul Yöneticiliği, Pegem, Ankara.

ALAYLIOĞLU, N. O. Ansiklopedik Eğitim Sözlüğü. İstanbul, Bilim ve Kültür Eserleri. 1976.

Alıç, M. (1996). İnsan ilişkileri yaklaşımının eğitim yönetimine etkisi. *Eğitim Yönetimi*, 2(2), 173–182.

Asan, Cihan, “Öğretmenlik Mesleğine Giriş”, 2001 Samsun

AYDIN, M. (1994,272)Eğitim Yönetimi. Malatya, Hatipoğlu Yayınevi

Bağcı, N. (2003). “Öğretim Sürecinde Öğrenciye ve Öğrenim Amacına Yönelik Yeni Yaklaşımlar”, Milli Eğitim Dergisi, 159, s. 1.

Balkı, Ayşegül Girgin, 2003 “Proje temelli öğrenme yönteminin özel Konya Esentepe İlköğretim okulu tarafından uygulamasına yönelik bir değerlendirme” Selçuk Üni. Konya

Barker, Larry L. (Ed.) **Communication in the Classroom**. Prentice Hall Inc. Englewoods Cliffs, 1982.108

Başar, Hüseyin “Sınıf Yönetimi” Ankara

Başaran, İ. E. (1996). **Eğitim Yönetimi**. Ankara: Yargıcı Matbaası.

Battal,Sahan, “Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesinde Düzenlenen Yönetici Eğitimi Kursunun Değerlendirilmesi”

Becher, Rodney. "The Aesthetic Classroom Environment and Student Attitude Toward School". **Dissertation Abstracts International**. Vol. 53, Nr. 11, s.3741, May, 1993.

Bursalıoğlu, Ziya. Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. 7.Baskı. Ankara:Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No:154, 1987, 268

Bursalıoğlu, Ziya. (1982,6), Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Ankara: Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını.

Çam, Mehmet, 2007 , 10“Fenbilimleri derslerinde (fizik, kimya, biyoloji) öğrencilerin derse motive olmamalarının nedenlerinin belirlenmesi” Yeditepe Üni. İstanbul

Çalık, T. (2006). “Sınıf Yönetimi ve Özellikleri”; Küçükahmet, L. (Editör), Sınıf Yönetimi, Nobel Yayın, Ankara, s. 1-10.

CANEL, Nilgün “Sınıf Yönetimi”

Cangelosi, James. S. Classroom Management Strategies. Longman Inc. New York, 1988, 168.

Cetron, Marvin and Margaret Gayle. Educational Renaissance. St. Martin’s Press. New York, 1991:20.

Day, David E. and G. Libertini. "Profiles of Children’s Learning Behavior". Journal of Research in Childhood Education. Vol. 6, Nr. 2., s. 100-112, Spring/Summer, 1992.

Demirel, Özcan, “Planlamadan değerlendirmeye öğretme sanatı”,2002:6,Ankara

Demirel, Ö. (2005,235). Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme, PegemA Yayıncılık, Ankara.

Demirel Özcan. Genel Öğretim Yöntemleri. Ankara, 1993:96.

DOĞAN, Ahmet Rüfayi “Sınıf Öğretmenlerinin Görev Analizi”(Trabzon İli örneği), 1997
İstanbul

Doyle, Walter. "aassroom Organisation and Management". **Handbbok of Research on Teaching**. Ed. Merlin C. Wittrock, Third Ed. MaanUlan Pub. Comp. s. 392-431,
New York, 1986.

ERDOĞAN, İrfan “Sınıf Yönetimi” 2004, İstanbul

Farrel, Edwin and Others. "Giving Voice to High School Students: Pressure and Boredom, You Know What I’m Saying?" **American Educational Research Journal**. Vol. 25, Nr. 4, s. 489-502, VVinter, 1988.

Finn, Jeremy D. and C. M. Achilles. "Answers and Quaestions About Class Size: A Statevvide Experiment". **American Educational Research Journal**. Vol. 27, Nr. 3, s. 557-577, Fail, 1990.

Fry, Donald K. "Helping Students Remember". **Teaching as Though Students Mattered**. Ed. J. Katz. s. 79-85, Jossey-Bass Inc., San Fransisco, 1985.

Gray, Sharon R. "The Effect of Modified Discipline Based Art Instraction on Meinstreamed Students’ Attitudes, Achievement and Classroom Performance in a Public School System." **Dissertation Abstracts International**. Vol. 53, Nr. 6, s. 1771, December, 1992.

Güçlü, Nezahat, 1997, “Eğitim Lideri Olarak Okul Yöneticisi” Milli Eğitim Dergisi Sayı 134, Sayfa 50- 55

Grubaugh, Steve and Richard Houston. "Establishing a Classroom Environment That Promotes Interaction and Improved Student Behavior". **The Clearing House**. Vol. 63, s. 375-378, April, 1990.

Harder, Heather. "A Critical Look At Reduced Class Size". **Contemporary Education**. Vol. 62, Nr. 1, s. 28, Fail, 1990.

Hataway, Warren E. "Light, Colour and Air Quality: Important Elements of the Learning Environments". **Education Canada**. s. 35-44, Fall/Automne, 1987.

Henderson, Ruth. "Wiev of Union Country College Students by Subject Areas and Demografic Characteristics of the Effectiveness to Teaching Methods".

Dissertation Abstracts International. Vol. 54, Nr. 3, s. 787, September,1993.

Hiebert James and D. Vearne. "Instructional Tasks, Classroom Discourse and Students Learning in Second Grade Arithmetic". **American Educational Research Journal**. Vol. 30, Nr. 2, s. 393-425, Summer, 1993.

Hull, Jean. **Classroom Skills. A. Teacher Guide**. David Fulton Pub. London, 1990. 21

Kaya, Z. (2006). "Olumlu Öğrenme Ortamı Oluşturma"; Kaya, Z. (Editör), Sınıf Yönetimi, PegemA Yayıncılık, Ankara, s. 115-148.

Kaya, Z. (Editör) (2006). **Sınıf Yönetimi**, PegemA Yayıncılık, Ankara.

Kaya, Y.K. "İnsan Yetiştirme Düzenimize Yeni Bir Bakış: Eğitimde Model

Kepçeoğlu, Muharrem "Psikolojik Danışma ve Rehberlik" 1995 Ankara Arayışı" Olgaç Matbaası, Ankara, 1989

Koçel, T.,(1998), *İşletme Yöneticiliği: Yönetim ve Organizasyon, Organizasyonlarda Davranış, Klasik-Modern-Çağdaş Yaklaşımlar*, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul.

Korkmaz, A. (2006:158). "Sınıf Organizasyonu"; Küçükahmet, L. (Editör), Sınıf Yönetimi,

Kounin, Jacob S. Discipline and Group Management in Classroom. Holt, Rinehalt and Winston Inc. New York, 1970:170-171.

Küçükahmet, L. (Editör), Sınıf Yönetimi, Nobel Yayın, Ankara, s. 11-40.
Nobel Yayın, Ankara, s. 150-166.

Lemlech, Johanna Kasin. Classroom Management. Longman Inc. Second Ed. New York, 1988:217.

Monk, David H. and E. J. Haller. "Predictors of High School Academic Course Offerings: The Role of School Size". **American Educational Research Journal.** Vol. 30, Nr. 1, s. 3-21, Spring, 1993.

Montero-Sieburth, Martha. Classroom Management: Instructional Strategies and the Allocation of Learning Resources. Bridges Research Report Series. Harvard Graduate School of Education. Nr. 4, April, 1989:13.

Oğuzkan, A.F. (1974). Eğitim Terimleri Sözlüğü, Türk Dil Kurumu (TDK) Yayın No: 393, Ankara.

Pauly, Edvard. The Classroom Crucible. Basic Books, New York, 1991:144.

Romiszovvski, A. J. Producing Instructional Systems. Kogan Page Ltd. London, 1984:217.

Özdevecioğlu, M.,(2002,119), “ Kamu Özel Sektör Yöneticileri Arasındaki Davranışsal Çalışma Koşulları ve Kişilik Farklılıklarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma”,Erciyes Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi, S.19, Kayseri.

Scanlon, Aileen and T. O’Shea (Ed.) Educational Computing. John Wiley and Sons, Chichester, 1987.

Senemoğlu, N. “Sınıf İçi Öğretmen Davranışları Üzerine Bir Araştırma” Eğitim ve Bilim, 1987:50.

Slavin, Robert. "Class Size and Student Achievement. Is Smaller Better?" **Contemporary Education.** Vol. 62, Nr. 1, s. 6-17, Fall, 1990.

Sözer, E. “Türk Üniversitelerinde Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin Öğretmenlik Davranışlarını Kazandırma Yönünden Etkinliği” Anadolu Üniv. Yayınları, Eskişehir, 1991, No:486

Sünbül, Üre ve Kesici, “Eğitim Bilimleri”, 2003, Ankara

Şahin.S.”İlköğretim okulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin güdüleyici davranışları gösterme derecelerine ilişkin algı ve beklentileri”. İzmir.1997

Taymaz, Haydar. (1995,15), **Okul Yönetimi.** 3. Baskı. Ankara: Saypa Yayın Dağıtım ve Kitabevi.

Şişman, Mehmet. (1999,149-151), **Öğretmenlik Mesleğine Giriş.** 1. Basım. Ankara: Pegem A Yayıncılık

Taylor Anne. "How Schools Are Redesigning Their Space?" **Educational Leadership.** Vol. 51, Nr. 1, s. 36-41, September, 1993.

TDK (Türk Dil Kurumu). **Türkçe Sözlük.** Ankara, 1974.

Toklucu, Ekrem. (2000,148), "Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Seçilmesine Yönelik Olarak Yapılan Seçme Sınavlarının Değerlendirilmesi." Eğitim Yönetimi. Yıl:6, Sayı:22. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Topses, G. (2006). “Öğrenci Davranışlarını Etkileyen Psikolojik Etmenler ve Sorunlar”;

ÜNAL, Semra ve ADA, Sefer. “Sınıf Yönetimi” İstanbul, 2003

Ülke, S.M. (2006). “Okul-Öğretmen-Veli İletişimi”; Arı R. ve Deniz, E. (Editörler), **Sınıf Yönetimi**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, s. 227-258.

Yalçınkaya.Mustafa(1995.)”X ve Y Teorileri: Eğitim Yönetimine Yansımalar”.Eğitim ve Bilim.Cilt.19.Sayı95.

Wood, George H. **Schools That Work**. Dutton Book, New York, 1992. Woods, Peter. Teacher Skills and Strategies. The Falmer Press. London, 1990:49.

Diğer Yayınlar

(İlkokul Programı, 1995, s. 55).

(Planlama Yönergesi Madde 8-9, ilkokul Programı, 1995, s. 54).

(M.E.B. TTKK'nin 24.08.1992G235 ilkokullar, 29.08.1994G578 ilköğretim okullarına ilişkin kararlar).(Ertürk,1994).

Planlama Yönergesi Madde 5, İlkokul Programı, 1995, s. 55).

(<http://tr.wikipedia.org>).

(Temizlik Rehberi Madde 5, İlköğretim Yönetmeliği Madde 82).

(Eğitici Çalışmalar Yönetmeliği Madde 30)

(Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 43).

Değerli Öğretmenler,

Bu çalışmada, ilköğretim okullarında çalışan idarecilerin “**Dönem Başı Hazırlık Çalışmalarının Yöneticilerce Gerçekleştirilme Düzeyi**” araştırılmaktadır. Elde edilecek bilgiler bilimsel çalışma amacı için kullanılacaktır. Bunun için ankette isminizi belirtmenize gerek yoktur.

Araştırmamızın geçerliliği açısından lütfen bütün cümleleri okuyup cümlelerin hepsini değerlendiriniz. Cevap seçeneklerinden sizce hangisi en uygun ise işaretleyiniz. Cümleleri içtenlikle değerlendirmenizi diler, şimdiden gösterdiğiniz ilgi ve işbirliği için teşekkür ederiz.

Yüksek Lisans Tez Danışmanı
Prof. Dr. Semra ÜNAL

Yüksek Lisans Tez Öğrencisi
Hüseyin AZAPLAR
Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü

I.BÖLÜM

Aşağıdaki seçeneklerden sizin için uygun olanı parantez içine (X) işareti koyarak cevaplayınız.

1. Cinsiyetiniz

A. ( ) Bay B. ( ) Bayan

2. Medeni durumunuz

A. ( ) Evli B. ( ) Bekar

3. Meslekteki kıdeminiz

A. ( ) 1-10 yıl B. ( ) 11-20 yıl C. ( ) 21-30 yıl D. ( ) 31 ve üzeri yıl

4. Mezun olduğunuz fakülte

A. ( ) Eğitim fakültesi B. ( ) Fen edebiyat fakültesi C. ( ) Diğerleri

5. Mesleğinizdeki ünvanınız

A. ( ) Stajyer öğretmen B. ( ) Öğretmen C. ( ) Uzman öğretmen D. ( ) Baş öğretmen

6. Branşınız

- A. ( ) Sınıf Öğretmeni B. ( ) Türkçe Öğretmeni C. ( ) Matematik Öğretmeni
D. ( ) Fen ve Teknoloji Öğretmeni E. ( ) Sosyal Bilgiler Öğretmeni
F. ( ) Rehber Öğretmeni G. ( ) Teknoloji ve Tasarım Öğretmeni
H. ( ) Din Kültürü ve Ahlak Bilgi Öğretmeni I. ( ) Müzik Öğretmeni
J. ( ) İngilizce Öğretmeni K. ( ) Beden Eğitimi Öğretmeni L. ( ) Diğerleri

II.BÖLÜM

Aşağıda “Dönem Başı Hazırlık Çalışmalarının Yöneticilerce Gerçekleştirilme Düzeyi” ile ilgili cümleler bulunmaktadır.

Her cümleyi sırasıyla okuyunuz. Her cümle için 1,2,3,4 ile cevap verilecektir. “1=Hiç, 2=Nadiren, 3= Sık sık, 4= Her zaman “ olarak olumsuzdan olumluya göre sıralanmıştır. Sizin için hangisi uygun ise (X) işareti koyunuz.

Soru No	Sorular	Hiç	Nadiren	Sık sık	Her zaman
1.	Okul yönetimi, teknolojik gelişmeleri takip edip, sene başında hazırlar				
2.	Okul yönetimi, eğitim öğretim yılında yapılacak yenilikler için hazırlık yapar				
3.	Okul yönetimi, eğitim öğretim başlamadan önce okulun fiziki eksikliklerini tamamlar.				
4.	Okul yönetimi, yeni eğitim öğretim yılına başlarken öğretmenlerin, velilerin ve öğrencilerin görüşlerini dikkate alarak hazırlıklar yapar				
5.	Okul yönetimi, eğitim-öğretim yılında boş geçen ders olmaması için gerekli işlemleri yapar				
6.	Okul yönetimi, öğrencilerin okula istekli gelmelerini sağlamak amacıyla, onların okulu özleyebilecekleri şekilde, okulda düzenlemeler yapar.				
7.	Okul yönetimi, öğrenci isteğini ve veli desteğini artırmak amacıyla yapılacak sosyal etkinlikleri belirler ve bunlarla ilgili hazırlıklar yapar.				
8.	Okul yönetimi, okul başlamadan önce velilere eğitim-öğretim, sosyal, rehberlik, psikolojik danışmanlık alanlarında bilgilendirme çalışmaları yapar.				
9.	Okul yönetimi, öğretmen ve yardımcı personele hizmet içi eğitim sağlar				
10.	Okul yönetimi seçmeli dersleri çevre faktörlerini dikkate alarak belirler.				
11.	Okul yönetimi, sınıfın boyanmasında rahatsız edici, dikkat dağıtıcı renkler yerine rahatlatıcı renkleri seçmiştir.				

12.	Okul yönetimi, fiziksel engelli öğrenciler için sınıfları uygun hale getirmiştir.				
13.	Okul yönetimi, sınıfları düzenlerken görsel, işitsel, ısınma vb özellikleri dikkate almıştır.				
14.	Okul yönetimi, sınıfları hazırlarken öğretmen masasını tüm öğrenciler görülebilecek şekilde düzenlemiştir.				
15.	Okul yönetimi, okul içerisinde ve sınıflarda ilgi çekici köşelerin (kütüphane, laboratuvar, yeme-içme) hazır bulunmasını sağlamıştır.				
16.	Okul yönetimi, öğrenci ihtiyacını karşılayacak kısımları (askı, perde, dolap) hazırlamıştır.				
17.	Okul yönetimi, aynı anda birden çok etkinliğin yapılabilmesi için sınıfları uygun hale getirmiştir.				
18.	Okul yönetimi, okulda ve sınıflarda öğrencilerin yaptığı çalışmaları sergileyebilecekleri köşeleri hazırlamıştır.				
19.	Okul yönetimi, öğrencilerin alacağı görevler, gerçekleştirmeleri gereken davranışlar ile ilgili bilgilerin, öğrencilerin görebileceği yerlerde bulunmasını sağlamıştır.				
20.	Okul yönetimi, yıl boyunca yapılması planlanan gezileri eğitim öğretim yılı başında bize bildirir.				
21.	Okul yönetimi, öğretmenlerin seminer çalışması konularını kaynağına kolay ulaşabilecek konulardan olacak şekilde önceden belirler.				
22.	Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca yapılacak, anma ve kutlama programlarındaki görevlerini eğitim-öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir.				
23.	Okul yönetimi, öğrenme güçlüğü çeken öğrenciler için yapılacak çalışmaların önceden belirlenmesini sağlar.				
24.	Okul yönetimi, öğretmenlerin kullanacağı araç gereçlerin hazır bulunmasını sağlar.				
25.	Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim öğretim yılı boyunca çalışacak, öğrenci kulüpleri ile ilgili görev dağılımlarını eğitim-öğretim yılı başında öğretmenlere bildirir.				
26.	Okul yönetimi, sınıf ve ders dağılımlarını eğitim-öğretim yılı başlamadan önce öğretmenlere bildirir.				
27.	Okul yönetimi, öğretmenlerin ve öğrencilerin yapacakları sosyal faaliyetler için gerekli ve uygun mekanları düzenler.				
28.	Okul yönetimi, dersler başlamadan önce öğretmenlere ve öğrencilere verilecek ders kitaplarını hazırlar.				
29.	Okul yönetimi, öğretmenlerin eğitim-öğretim yılı başlamadan önceki eğitimsel ve öğretimsel hazırlıklarını denetler.				

III.BÖLÜM

Bu konu ile ilgili belirtmek istediğiniz düşünceleriniz varsa lütfen bu bölümde belirtiniz.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ÖZGEÇMİŞ

1977 yılında Hatay'ın Kırıkhan ilçesinde doğdu. İlköğrenimimi Kırıkhan'da, ortaöğretimi İçel'de tamamladı. 2000 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Matematik Bölümünden mezun oldu. Çeşitli İlköğretim okullarında matematik öğretmeni olarak çalıştıktan sonra halen Fatih Hattat Rakım İlköğretim okulunda matematik öğretmen olarak görev yapmaktadır.

İstanbul 2009

Hüseyin AZAPLAR